گنجینهٔ دستنویسهای پهلوی
و
پژوهشهای ایرانی
۳۰

دستنویس د ۱۱۰

باج و برسم

به کوشش

دکتر ماهیار نوابی — دکتر کیخسرو جاماسب اسا

و با همکاری

دکتر بهرام فره‌وشی — دکتر محمود طاووسی

از انتشارات

مؤسسهٔ آسیائی «دانشگاه پهلوی» شیراز

ازاین کتاب ۱۰۰۰ نسخه ، یکصد نسخه روی کاغذ شفاف‌رنگین و نهصد نسخه روی کاغذسفید
در چاپخانه‌های مؤسسهٔ انتشارات دانشگاه تهران و شرکت چاپ افست اینا کو تهران، بچاپ رسید.
۲۵۳۵ شاهنشاهی

سرآغاز

۱

اشارات دانشمندان و فیلسوفانی چون ابوریحان بیرونی و محمد زکریای رازی و شهاب الدین سهروردی به حکمت خسروانی و فلسفهٔ ایرانی، تذکر پولینیوس رومی دربارهٔ استفاده هرمیپوس یونانی از کتابهای زرتشتی، مطالبی که در کتابهای قابل استنادی چون مروج الذهب، مجمل التواریخ و القصص نامه های پیغمبران بنی اسرائیل و احادیث اسلامی آمده است، وجود مراکز مهم علمی در نصیبین و رُها و تیسفون و جندی شاپور، ترجمه های باز مانده عربی از زبان پهلوی، پیدایش دانشمندان و فیلسوفان و اندیشه مندان بلند پایه ای در دوران طلائی اسلامی، یعنی دوران خلافت عباسیان، از این سرزمین، که شمار آنها از دانشمندان هر یک از کشورهای اسلامی دیگر و بلکه از همه آنها روی هم بیشتر است.

وجود سنگ نبشته های پارسی باستان و پارسی میانه و پارتی، نامه مینوی اوستا. آثار بازمانده

مانویان به زبانهای پارسیک و پهلوانیک و سغدی و ترکی و چینی و قبطی و کتابهای پهلوی (= پارسیک

چندی که تاکنون بجای مانده‌اند، همه دلالت بر وجود فرهنگ و تمدنی بزرگ و درخشان، از دیرباز،

در سرزمین ایران بزرگ میکند که بر پایه های فلسفه ایرانی استوار بوده است.

علت هرچه باشد، سیاسی یا اقتصادی و یا اجتماعی یا تغییر خط و یا همهٔ آنها باهم، تا قدر مسلم این است

که بسیاری از آثار مدون دوران ساسانی و آغاز دوران اسلامی ایران از میان رفته است، و عده ای

که از دستبرد زمانه رهائی یافته اند در موزه ها و کتابخانه های مهم اروپا و بیشتر در هندوستان و در کتابخانه های

پارسیان نگاهداری میشود. اینها میتوانند روشنگر زوایای ناشناختهٔ تاریخ و فرهنگ کهن ما

باشند. و از این رو نگاهداری و چاپ و انتشار آنها و تشویق دانشمندان به مقابله و تصحیح و ترجمهٔ این گنجینه ها

که ما را به شناخت بیشتر زبان فارسی و غنای آن در بیان مفاهیم یاری میکند، بر ما واجب است.

و باز از این روست که هنگامی که دوست دانشمند و ارجمندم استاد دکتر ماهیار نوابی رئیس مؤسسهٔ آسیائی

دانشگاه پهلوی پیشنهاد کرد که برای بزرگداشت پنجاه سال شاهنشاهی خجسته دودمان پهلوی شادی روان بنیان‌گذار آن پنجاه نسخه خطی پهلوی را از سوی موسسه آسیائی دانشگاه پهلوی چاپ و منتشر کنیم. این پیشنهاد را از دل و جان پذیرفتیم.

این پنجاه جلد کتاب پهلوی و کتاب بارگاه رضا هدیه‌هائی است که در این آیین ملی برگزاری جشن پنجاهمین سال شاهنشاهی پهلوی با فروتنی به پیشگاه شاهنشاه آریامهر ریاست عالیه دانشگاه پهلوی و علیاحضرت شهبانو فرح ریاست عالیه موسسه آسیائی دانشگاه پهلوی تقدیم میشود.

فرهنگ مهر —
رئیس دانشگاه پهلوی

دیباچه

مؤسسه آسیائی وابسته به دانشگاه پهلوی افتخار دارد که بزرگداشت
پنجاهمین سال شاهنشاهی دودمان پهلوی را، مجموعه‌ای، در پنجاه جلد، از دستنویسهای
پهلوی و اوستائی و پژوهشهای ایرانی چاپ کند و به دوستداران فرهنگ و
ادب ایران تقدیم دارد.

در تابستان سال دو هزار و پانصد و سی و سه شاهنشاهی، در گروهی سخن از خدمات
برجسته رضاشاه بزرگ بدین سرزمین و روز تاجگذاری وی (چهارم اردیبهشت ماه
۱۳۰۵ هجری خورشیدی) میرفت، در آن هنگام اندیشه چاپ مجموعه‌ای از متن‌های
پهلوی یادبود پنجاهمین سال شاهنشاهی پهلوی را از خاطرم گذشت و پس این اندیشه را
با رئیس دانشمند دانشگاه پهلوی جناب آقای دکتر فرهنگ مهر، که از شیفتگان
فرهنگ ایرانند و از یاری شناساندن این فرهنگ کهن هیچگاه دریغ نکرده و
نمی‌کنند، در میان گذاشتم تا اگر در این اندیشه با من همداستان باشند مراتب را

به شرف عرض شهبانوی فرهنگ پرور ایران، ریاست عالیه موسسه آسیائی برسانند

مگر اجازه فرمایند تا موسسه آسیائی بدین کار شایسته دست یازد.

جناب آقای دکتر فرهنگ مهر، با پیشانی گشاده و آغوش باز از این اندیشه استقبال

کردند و مراتب را به شرف عرض شهبانوی ایران رساندند و دیری نگذشت که فرمان

علیاحضرت شهبانو بدین کار نیک شرف صدور یافت و به موسسه آسیائی ابلاغ شد.

شورای استادان موسسه آسیائی، با الهام از نام خاندانی، که جشن بزرگداشت

شاهنشاهی آن را، مردم ایران امسال برگزار میکنند، چاپ کردن کتاب یا

دستنویسهای پهلوی را در درجه اول اهمیت قرار داد. کشوری که در آن بیش از هر کشور دیگر میتوان

به دستنویسهای پهلوی و اوستائی دست یافت کشور هندوستان است. هرچند بدبختانه

هوای گرم و نمناک آنجا با کتاب سازگار نیست و کاغذ را زود شکننده و تباه میسازد و می پوساند.

در فهرستی که جمشید کاووس جی کاتراک به نام «گنجینه های شرقی» (ORIENTAL

TREASURES) گردآورده و به سال یکهزار و نهصد و پنجاه و یک میلادی (دو هزار و پانصد شاهنشاهی

به چاپ رسانده است، از بیش از یکهزار دستنویس ایرانی و هندی نام برده که اکنون بجز
از آنها از میان رفته است. و این، نه تنها بواسطهٔ آب و هوای هندوستان بوده بلکه بی توجهی
و نادانی هم در نابودی آنها بهره‌ای بسزا داشته است. گردآورندهٔ فهرست یادشده به نگارندهٔ
این سطور میگفت: «سی سال پس از چاپ آن فهرست گذارم بخانه‌ای افتاد که خداوندان آن صاحب
چندین دستنویس پهلوی و اوستائی بوده‌اند. من آنها را دیده و پژوهیده و نام آنها را در فهرستم آورده بودم.
خداوند خانه بجهان دیگر شتافته بود. چون از کدبانو سراغ دستنویسها را گرفتم، وی آنها را از راه
دینداری و برای آنکه مبادا برگ پاره‌های آنها زیر پا بیفتد و برای وی گناهی بزرگ بشمار آید به آب دریا سپرده بود.»
با این همه، هم اکنون، چندین صد دستنویس پهلوی و اوستائی در هندوستان هست
که تقریباً همه از روی دستنویسهای کهنه‌تر رونویس شده‌اند. بیشتر آنها روزگاری از آنِ کتابخانه‌های
شخصی بوده و رفته رفته به کتابخانه‌های عمومی و مؤسسات راه یافته‌اند تا بیشتر و بهتر از آنها نگاهداری شود
و کمتر در معرض نابودی قرار گیرند. از این کتابخانه‌ها میتوان کتابخانهٔ مؤسسهٔ شرقی کاما و کتابخانهٔ
«نخست دستور، مهرجی رانا» را نام برد که صاحب مجموعه‌های گرانبهائی از دستنویسهای پهلوی و اوستائی اند

پاره ای از دستنویس ها نیز توسط شرق شناسان به کتابخانه های مهم اروپا رسیده اند
که مهمترین آنها مجموعه دستنویسهای «اوستا و پهلوی» دوازده جلدی کپنهاک است که توسط
شرق شناسی بنام وسترگارد به اروپا برده شد و جانشین او کریستین سن CHRISTEN-
SEN آنها را چاپ کرد و بر آنها دیباچه نوشت. این کتابها اکنون بسیار کمیاب
و چند مجلد آن نایاب است.

برای انجام دادن فرمان، از دوست دانشمندم دستور کیخسرو جاماسب آسا، دستور
بزرگ شهر بمبئی و رئیس کتابخانه «موسسه شرقی کاما» یاری خواستم تا از هیأت امنای کتابخانه های
«موسسه شرقی کاما» و نخست دستور مهرجی رانا» اجازه عکسبرداری از دستنویسهای پهلویشان را بگیرد
و اگر خود یادداشتی بر دستنویسهای ارزنده دارند بر آنها بیفزاید، کار گزینش دستنویسها برای
عکسبرداری نیز به عهده وی واگذار شد تا آنچه را مهم و میسور می داند برگزیند. این کار به دشواری انجام
گرفت چه دستنویسها از طرف هیأت امنای کتابخانه ها و خاندان انکلساریا (که چند
دستنویس از این مجموعه متعلق به آنان است) تنها به او سپرده شد، و وی، امانت داری را

رنج سفر بر خود هموار ساخت و با دو جامه دان پر از کتاب به ایران آمد، سه ماه تمام از بام تا شام

در چاپخانه های دانشگاه پهلوی شیراز و دانشگاه تهران گذراند و در همه جا با دستنویسها همراه بود،

من و همستان من که از مؤسسه آسیائی نیز همه جا با وی همگام بودیم تا کار عکسبرداری و چند دستنویس

بپایان رسید، دستور کیخسرو مجبور بود به بمبئی باز گردد ما نیز برای تطبیق عکسها با دستنویسها و رفع کمبود آنها

در پی وی به هندوستان رفتیم تا این مهم انجام شد. نامه ای نیز به پروفسور آسموسن استاد دانشگاه کپنهاک

نوشتیم مگر اجازه تجدید چاپ دستنویسهای کتابخانه کپنهاک را از ناشر نخستین آنها - MUNKS

GAARD بگیرد، اجازه گرفته شد و نامه ها به چاپ رسید.

مؤسسه آسیائی سپاس و درود فراوان خود را به پیشگاه شهبانوی فرهنگ پرور که

با فرمان خود این افتخار را نصیبش ساخته، تقدیم می دارد.

از جناب آقای دکتر فرهنگ مهر رئیس دانشگاه پهلوی که در راه پیشرفت کار از هیچ یاری

معنوی و مادی دریغ نکرد سپاسگزار است.

از دستور کیخسرو جاماسپ آسا که با یاری وی چاپ این مجموعه پنجاه جلدی میسور میشود

سپاسگزار است.

از پروفسور آسموسن که اجازهٔ چاپ مجموعهٔ اوستا و پهلوی کپنهاک به پایمردی او انجام یافت سپاسگزار است.

از دکتر بهرام فره‌وشی مدیر عامل ادارهٔ انتشارات دانشگاه تهران که چاپ کردن بیست و چند جلد از این مجموعه را در چاپخانهٔ دانشگاه تهران پذیرفت و چاپ آنها با مشاورهٔ فنی وی میسر شد سپاسگزار است.

از دکتر محمود طاووسی که تطبیق و ویراستن و آراستن هر صفحه از تمام این مجموعه بدست وی و با مشورت وی انجام شد سپاسگزار است.

ماهیار نوابی

استاد و رئیس مؤسسهٔ آسیائی

پیشگفتار

دستنویس ره۱۱۰ R110 را گ. ک. نریمان به کتابخانهٔ موٴسسهٔ شرقی ک.ر. کاما هدیه کرده است. کاغذ آن ساخت هندوستان است، ۳۵۵ صفحه دارد و بر هر صفحه‌ای ۱۵ سطر نوشته شده است. اندازهٔ آن ۱۴×۲۴/۲ سانتیمتراست وجلد آن چرمی است. پاره‌ای ازصفحه‌ها مهرنوشیروان‌جی کیخسرو دستور سورت را دارد.

پایان‌نویس آن (صفحه ۳۵۵)، که به فارسی است، نشان می‌دهد که رونویس کردن این دستنویس واز یشتن (=درون یشت یا باج دهارنو = باج گرفتن) را موبد رستم بهرام داراب سهراب مانک پشوتن ملقب به سنجانا از خانواده نریوسنگ دهاوال در شهر سورت در روز هرمزد مهر ماه ۱۱۲۶ یزدگردی (۱۷۵۷ م) به پایان رسانده است.

در این دستنویس متن‌های زیر دیده میشود.

بستن برسم اوروارم. یشتن برسم میله‌های فلزی، خوب پنج تائی از روز هرمزد تا امرداد با شمکاران آنها، باج اردافروش، باج هرمزد خدای، باج‌سروش. باج سودنوروز (= اورداد سال گاه ـ روز خرداد از ماه اسفندارمذ). آئین خوب در روزهای پنج گاه (پنجه دزدیده آخر سال) باج پنج گانه، باج ونند، باج روز اسپندارمذ ماه فروردین، باج ولاوانی (=روزخردادماه فروردین) باج تقدیس "تهانک" (سر و حز آن) مرغ، باج تقدیس سر گوسپند، باج شش گاهنبار، باج رپیثوین، باج پتت ایزد، باج تقدیس سیاو (=جامهٔ سپید) باج

مینو مهراسپند. باج روز بهمن تا روز اینران و باج برزو، هوم و دهمان ایزد، باج هفت امشاسپند، باج سی‌روزه، روش خواندن باج سی روز ماه و دوازده ماه سال‌و روزهای‌گاهان‌پنجگانه آخرسال، آفرین‌های اردافروش، بزرگان و همکاران وتفضیل‌گاهنبارپاوی. شرح این‌دستنویس را ب.ن.دابار در Classified catalogue of...Mss...of the K.R. Cama oriental Institute. Bombay 1923. صفحه‌های ۹–۱۵۸ آورده‌است.

ماهیار نوابی

بنام ایزد بخشاینده بخشایشگر مهربان

۵

۱۰

۱۵

इड त्रीगरी। अध्या। इंदोसाजप
लीड। बरसमदांजावार३त्रणाक्षो
जीड। पात्रीनू। अगारसगारऐकवा
[illegible] ऐकप
मारीड॥ [illegible]
समारीड। तेतीवारपछी। पात्रीस
बीजाबिताड। पेढआपाषिडमज।
तीकरी। सगारऐकअश्रवाढीड॥
[illegible] ऐकपढीत्रीजुताडओडरी। का
[illegible]
डास्तमारता॥ [illegible]
। सगारऐकअश्रवाढीड॥ त्रीजुता
पढीबीजुताड। ओडरी। कातीकरी
[illegible] ऐक
इस्तमारतां॥ [illegible]

٥

١٠

١٥

[illegible] पढतांपात्रीनुछे
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
य पात्रीनुछेडडुषोमीबरस्मवीरी
[illegible] पढतां ताइविह्लवं
परिस्तूयफरितिमवीरीइ॥ [illegible]
बी जफाडीइबरस्मवीरीइजीणी
एककाडीजंआगलीवंयधरीइ॥
[illegible] पात्रीबिफाडकीजि॥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
आजमूकीजि॥ [illegible]

١٠

١٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ۵

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ۱۰

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ۱۵

٥

١٠

١٥

٥

١٠

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٠
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٥

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

٥

١٠

١٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٥ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

١٠ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

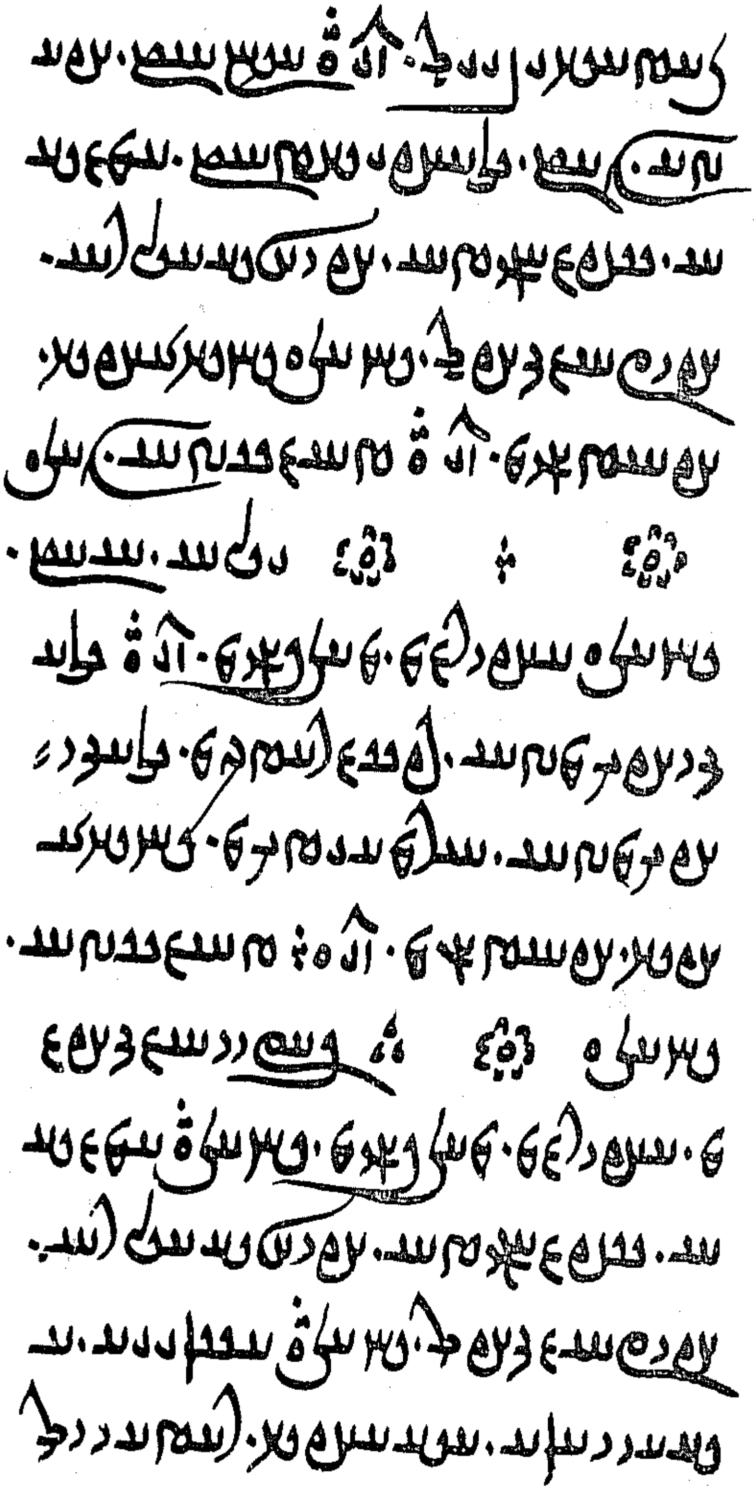
١٥ [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٠
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٥

٥

١٠

١٥

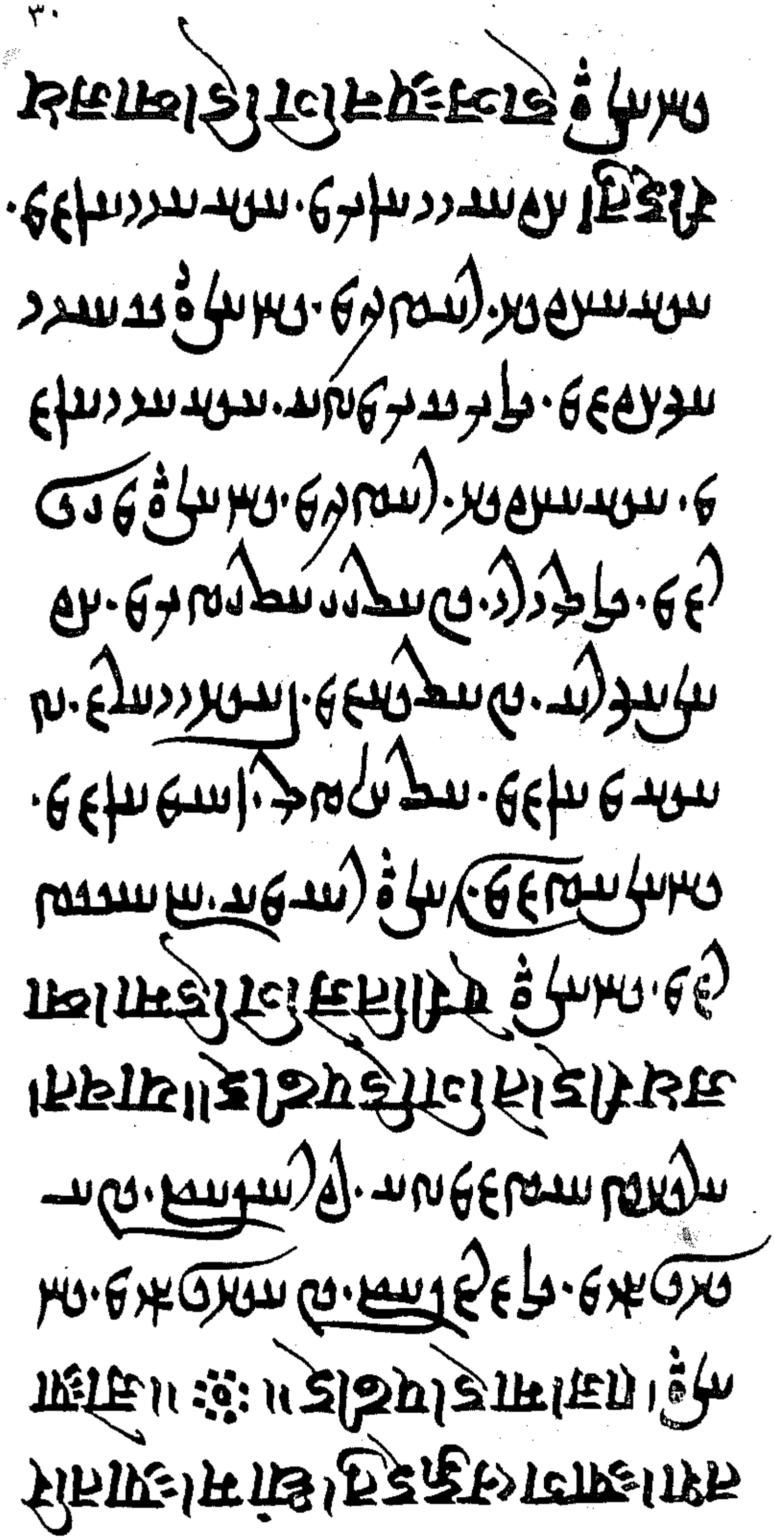

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

[illegible]

٥

١٠

١٥

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٥

١٠

١٥

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]

١١٠

١١٥

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

٥

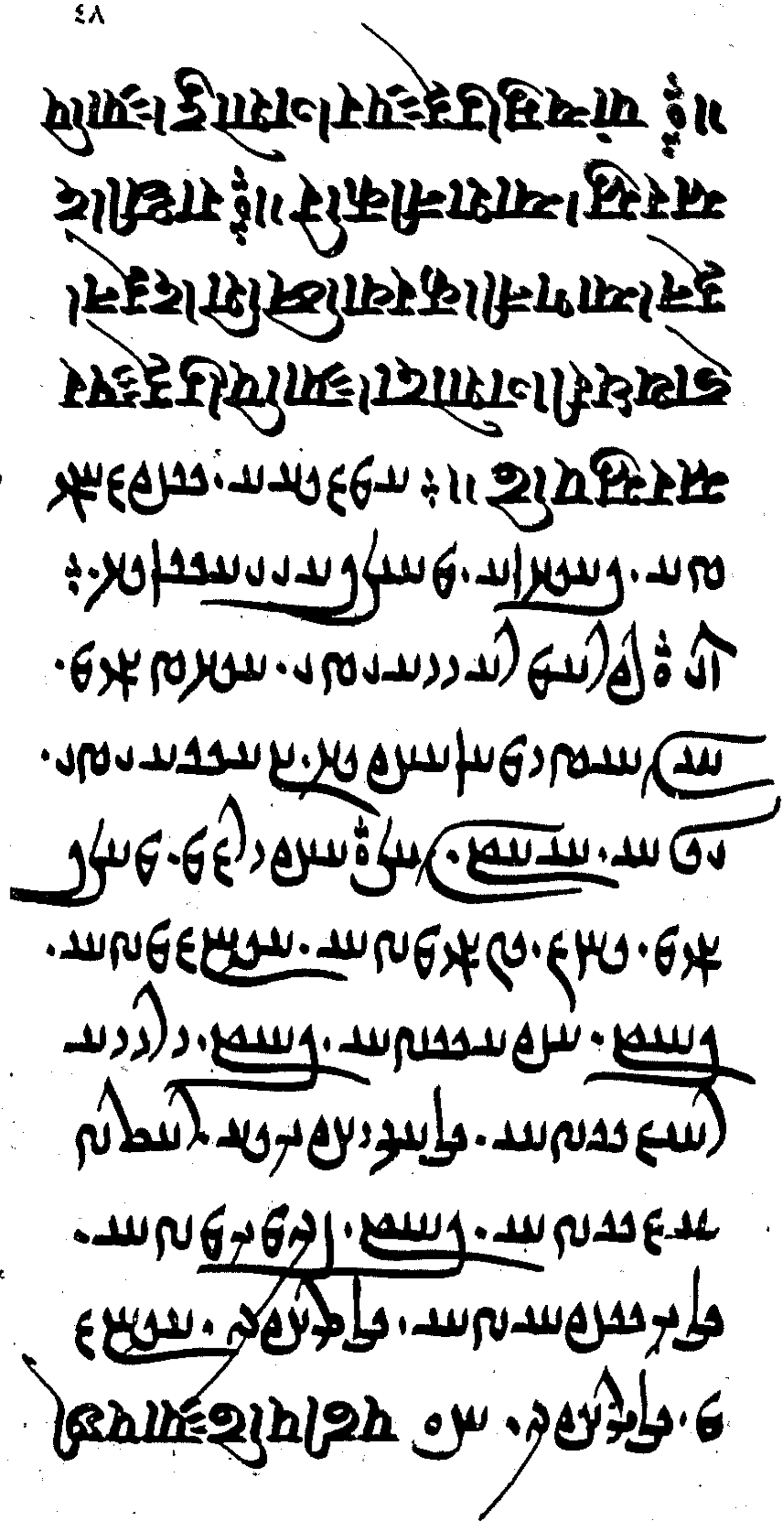
١٠

١٥

١٠

٥

पडरेजीड़॥पेतखिोफ़्मफ़ड़ि॥
डमकारिआजधरीतेअरस्म
ऐकेकारोजनीधरवाडीडीड़तु।
जनीडमि।नडीपढीड़॥०॥आज
सपिशांम।ःपञःपंघाउास्तामि
जीसंघआरोजनीआजमांडिवी
घाउ।स्तामिजनीडमिपढि॥नी
धि॥अरदाफड़ूश मिःपअःअः
शाआजधरितुअरस्मनवीबांः
मपडरेजीड़॥तथा।अरदाफड़ूग्र
ड़ी॥जुडुमकारिआजधरीअरस
अरस्मपडरेजीड़॥०रविफ़्मक
॥(ॐ)॥ड़ुमकारिऐकआजधरी।
॥एतलिडुमकारिआजस्मनमात
आजलेडणारदड़ून्याशनीकरि

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

٥

١٠

٥

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

٥

١٠

١٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ١٠

[illegible]

[illegible]

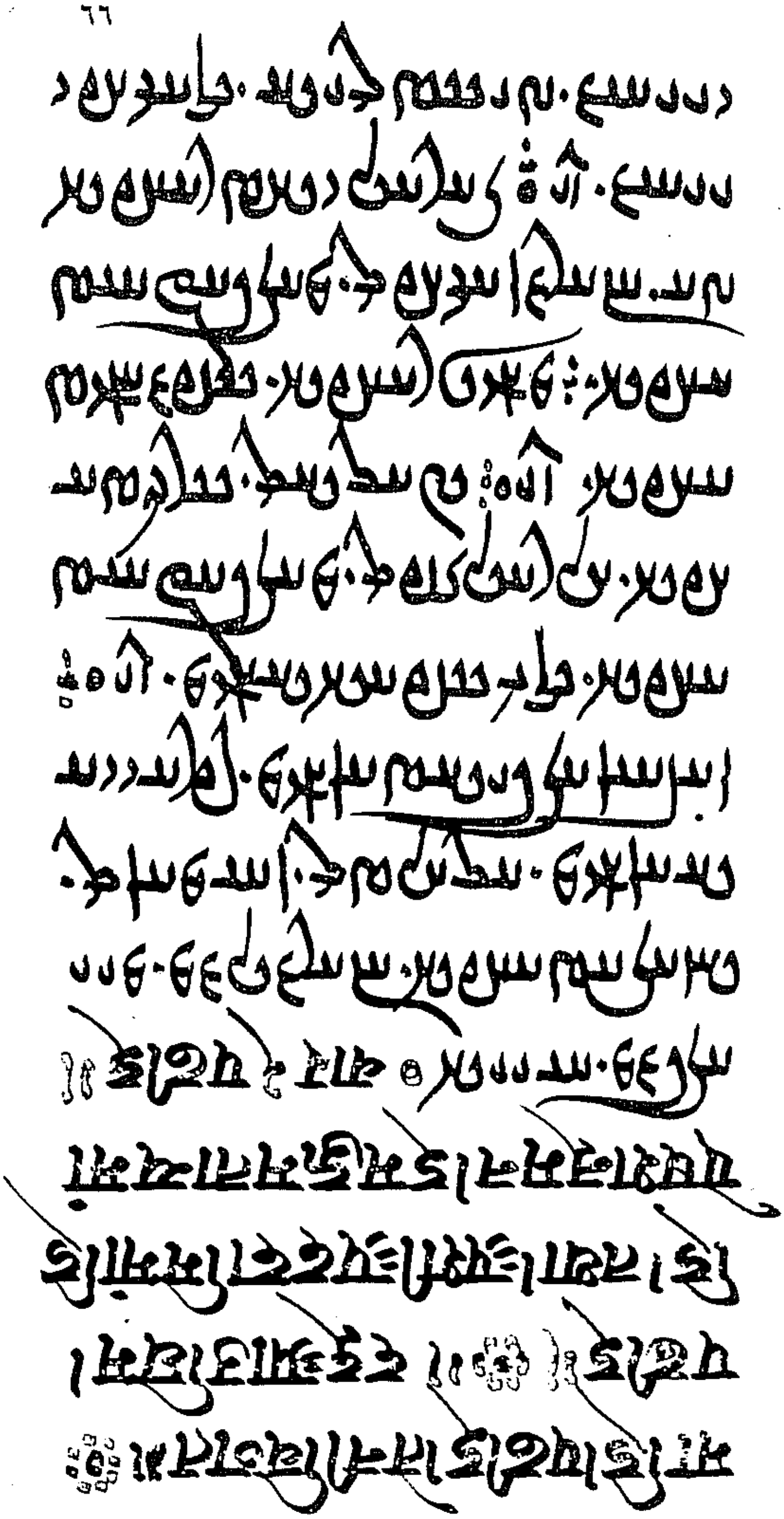
[illegible]

١٥

٥

١٠

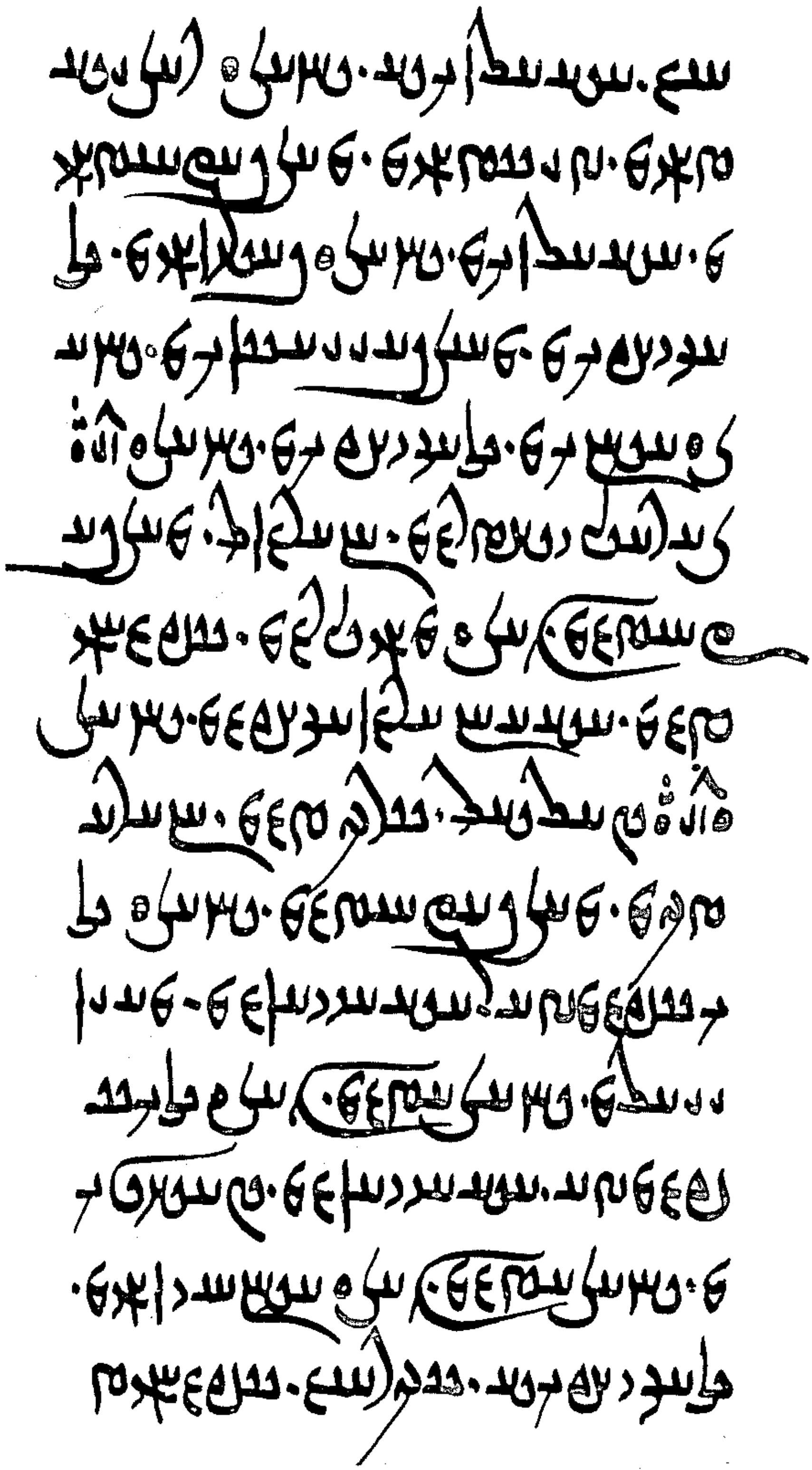
١٥

٥

١٠

١٥

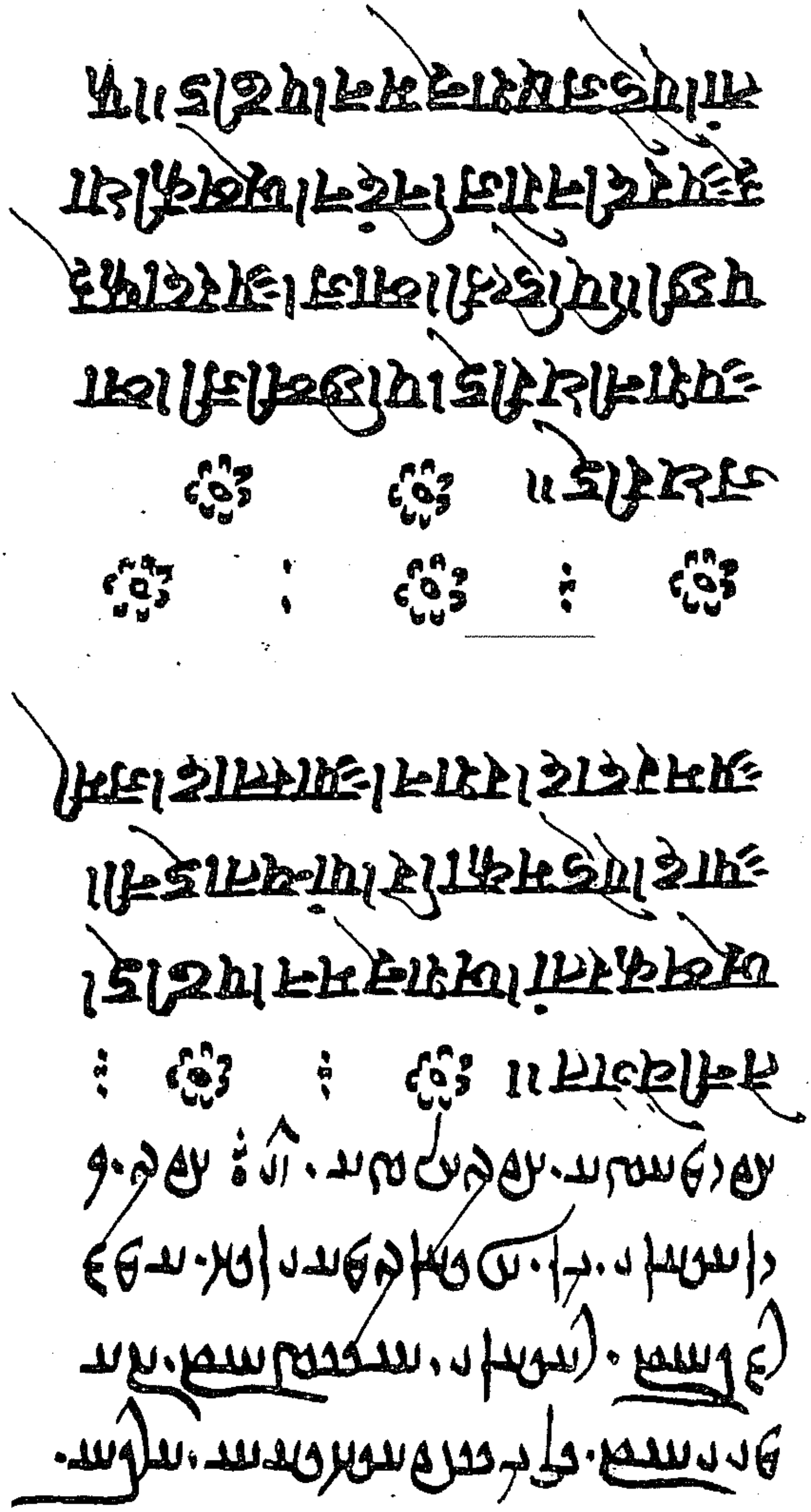
[illegible]

[illegible]

٥

١٠

١٥

٥

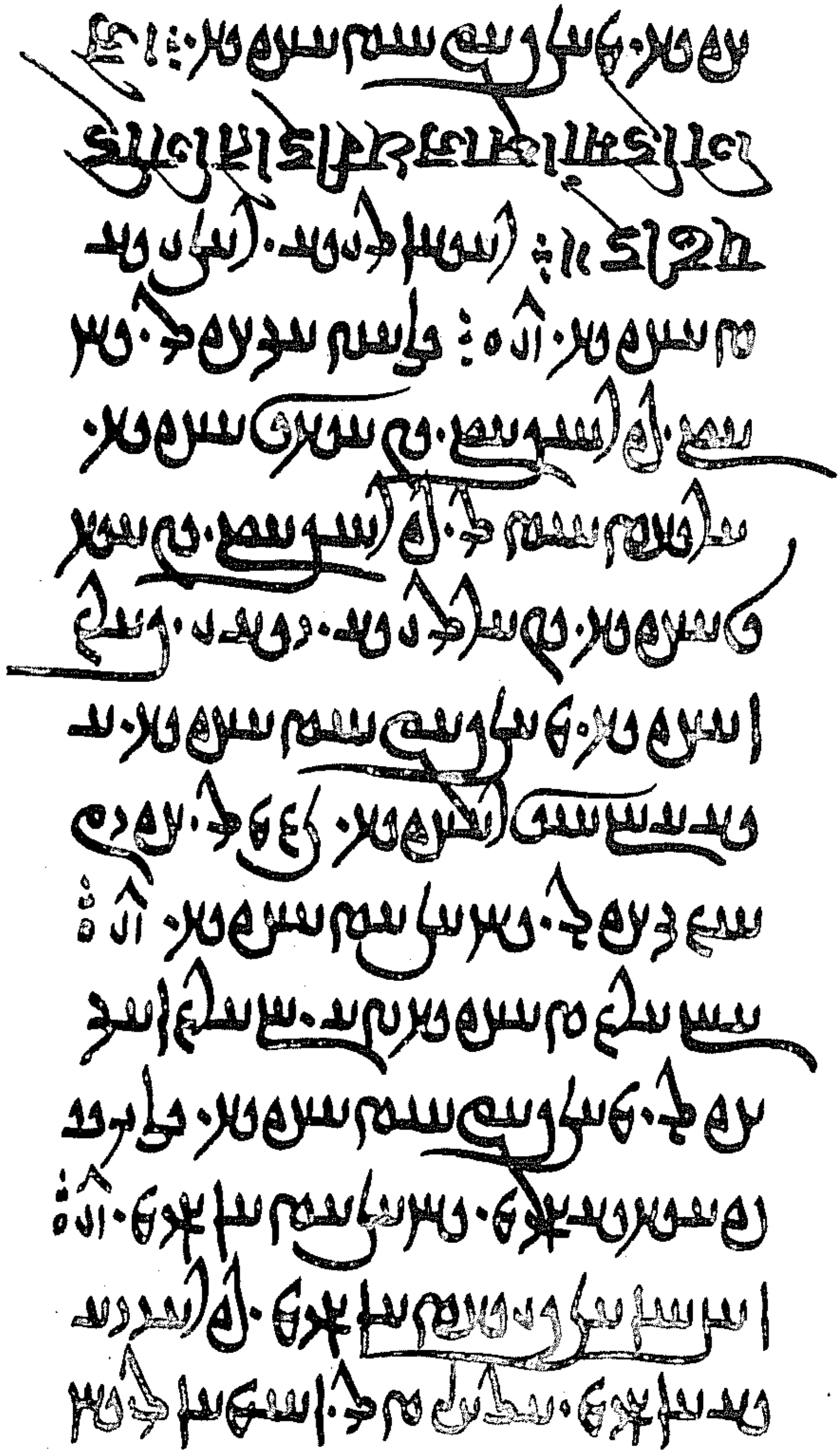
١٠

١٥

٥

١٠

١٥

[illegible]

[illegible]

٥

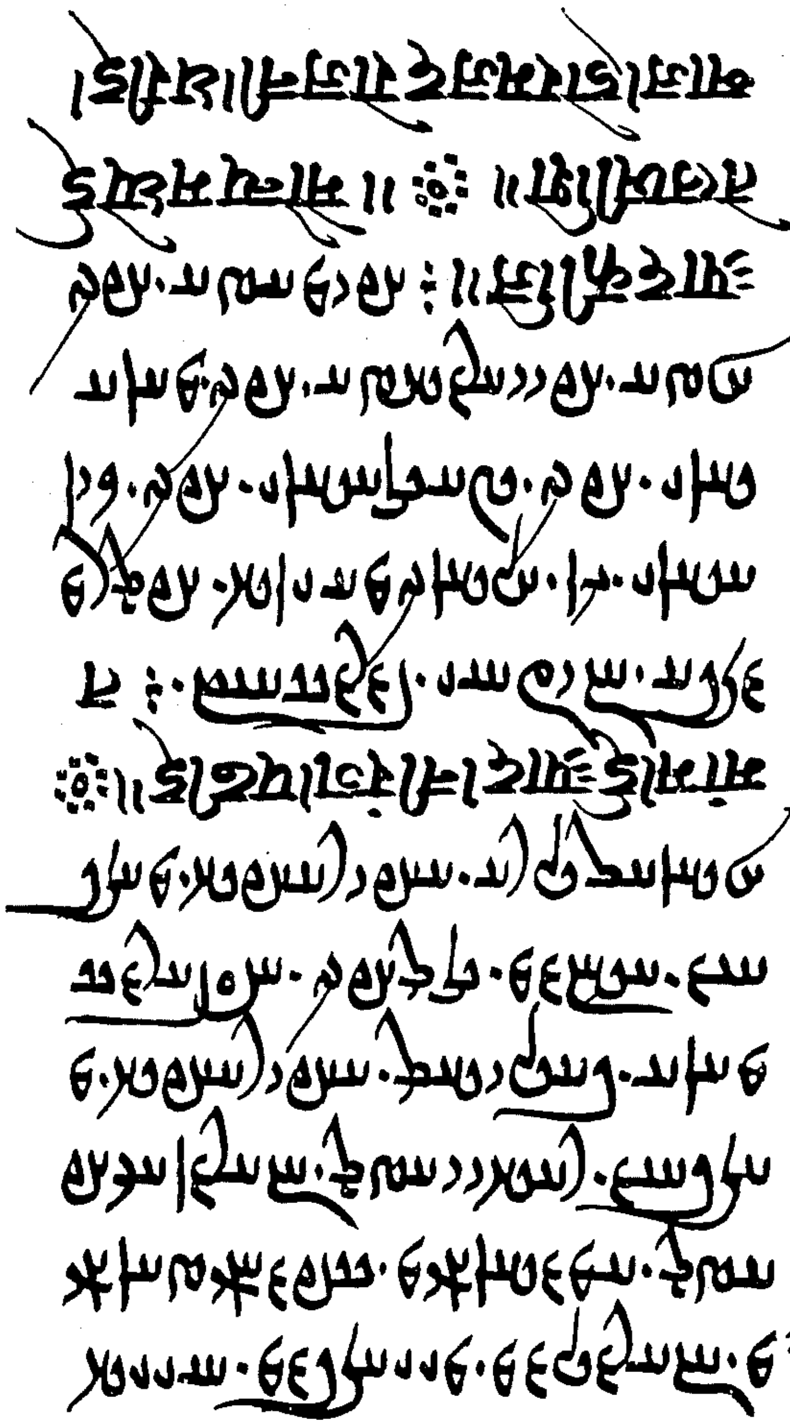
[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

[illegible]

٥

١٠

١٥

[illegible]

٥

١٠

١٥

[illegible]

٥

١٠

١٥

[illegible]

۵

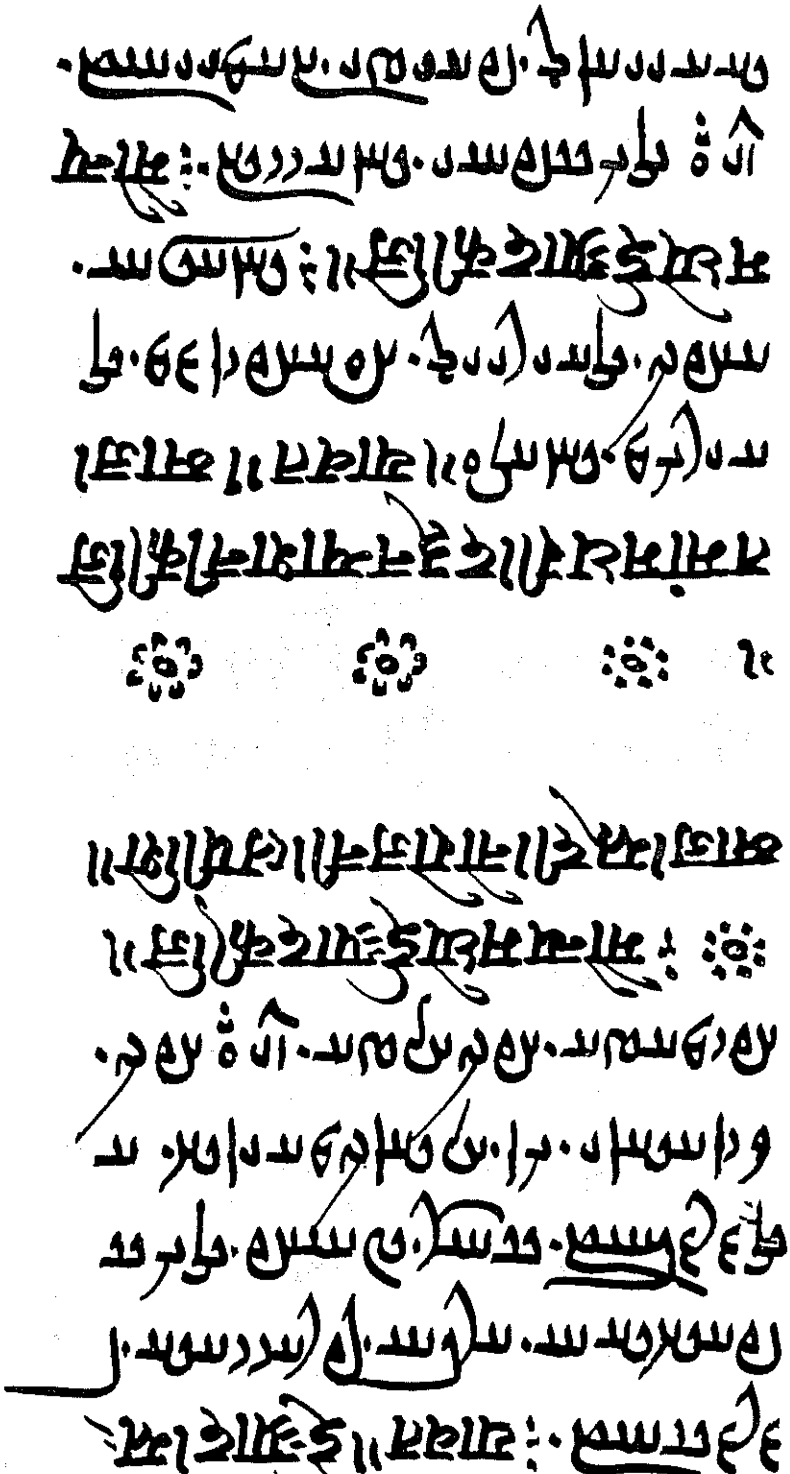
۱۰

۱۵

٥

١٠

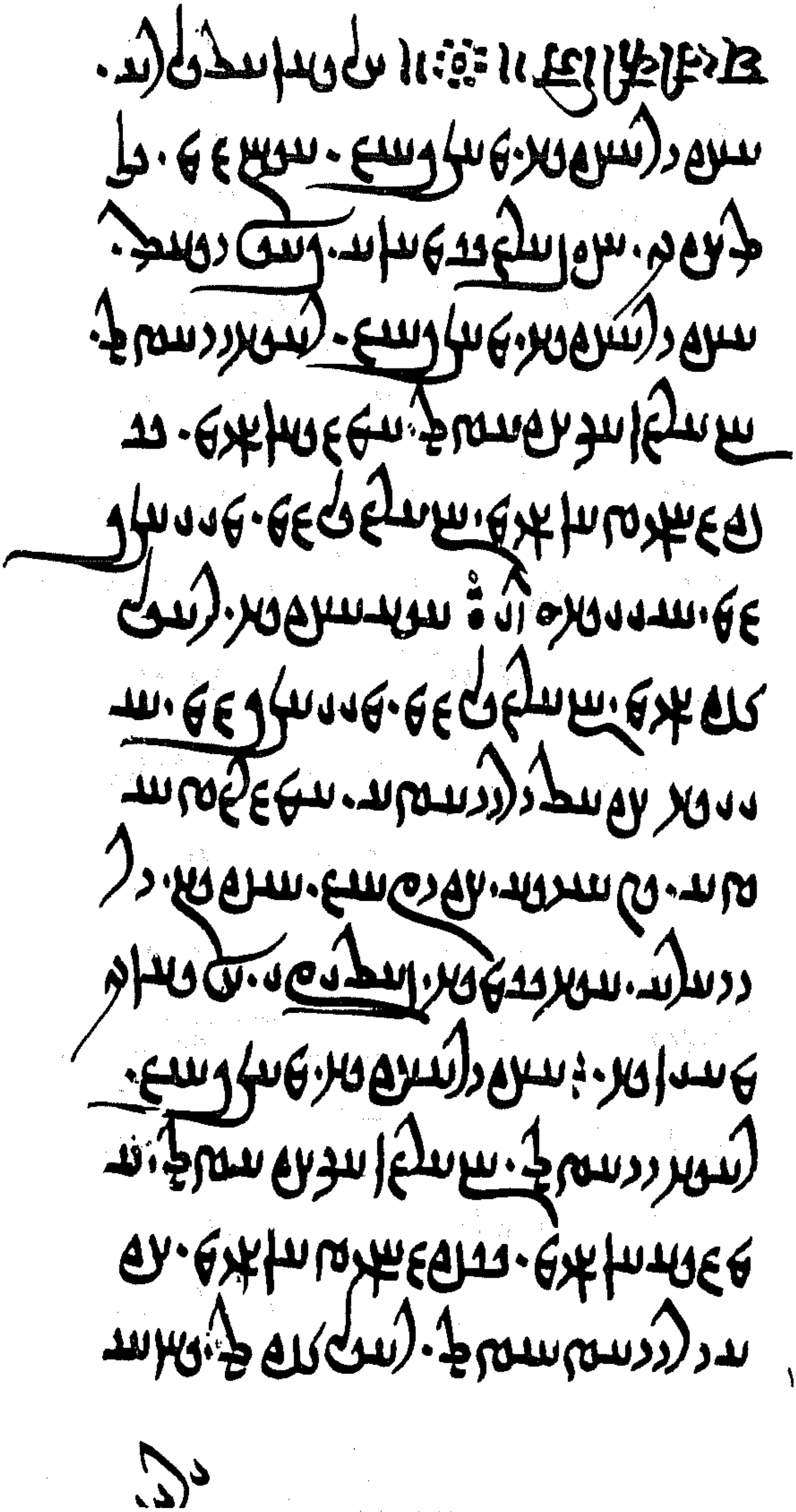
١٥

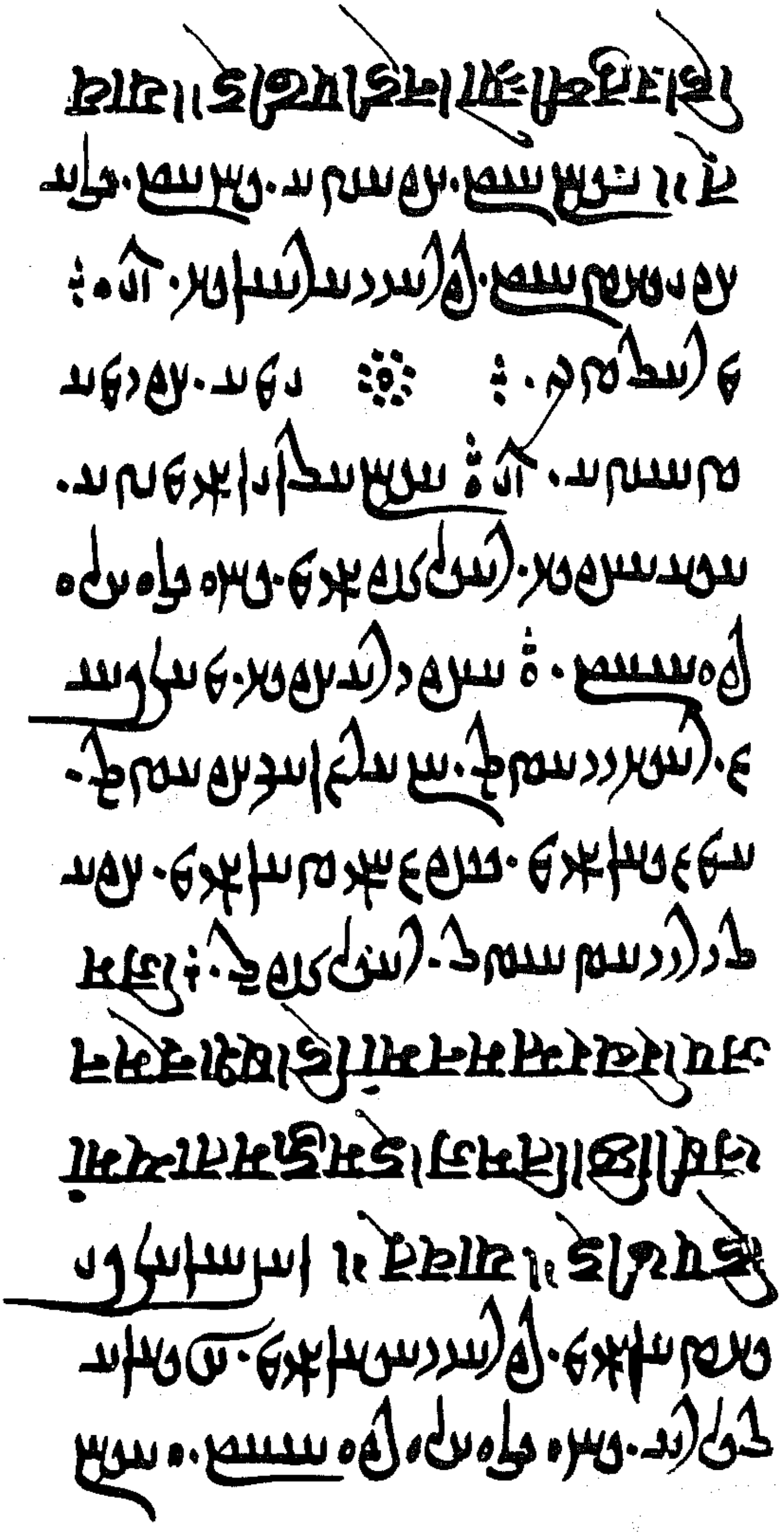
٥

١٠

١٥

[illegible]

٥

١٠

١٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ١٠

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ١٥

٥

١٠

١٥

[illegible]

रयानी।घगत।रत्नजीशि॥ ॥

थानांदंन ९ पांन्यमांडि।जन्नक

।जन्नकरतां।धरवी।ईन्नानि।गा

परति।पक।आज।ईणी।जुआति

पांन्यगिडि।तणि।दीवम्नि।दंन

मन्नजीछि।तिमज।पढि॥

रदाफइन्रपशनी।आज।अपरि।जि

असदाफइन्रशा।आज।धरवी।अ

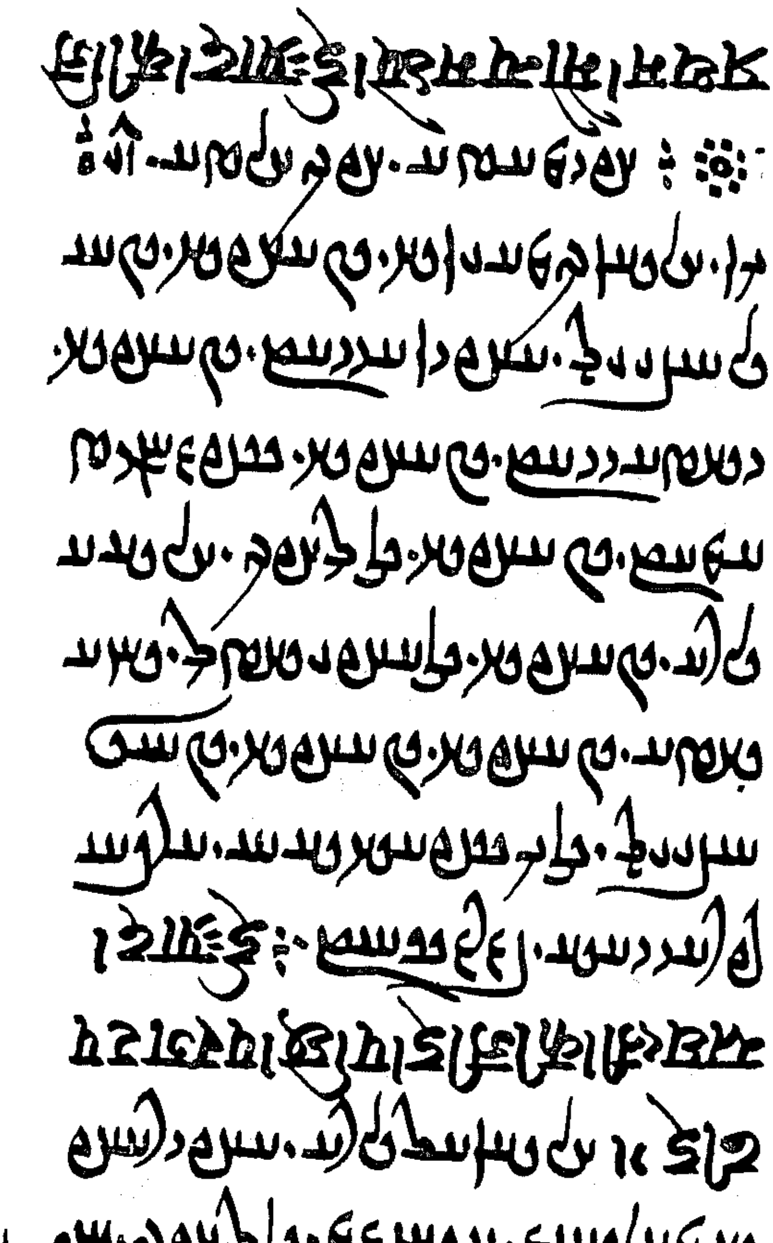
मकारि।आजधरी।जन्नकरी।नि

स्तादथीत।राज।अनेसां।रनगि।ड

फइन्रपरदी।आंन।मांडि।राज।अपा

जोन्ममास॥

शनीकरीड॥ मदी।नारोज।नीआ

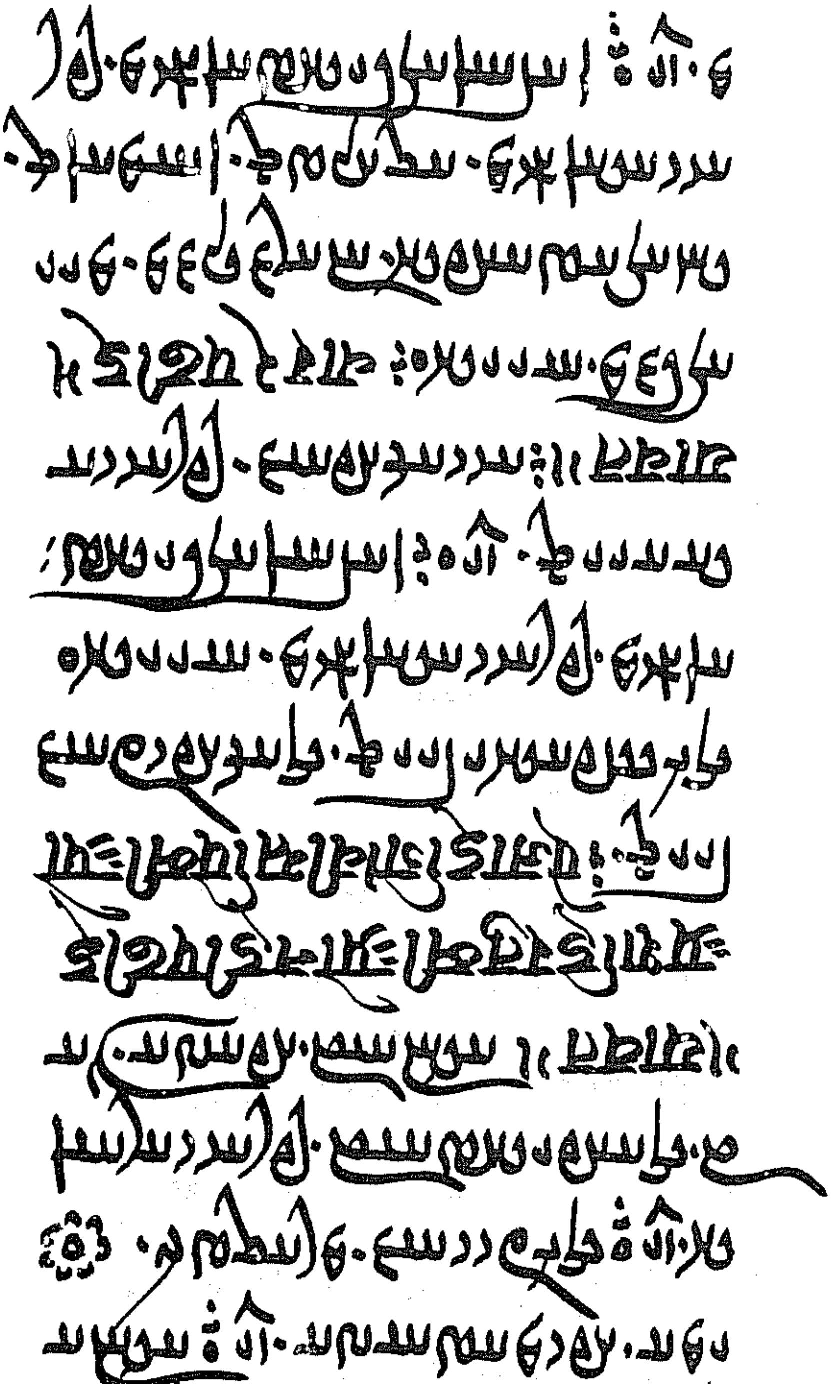

٥

١٠

١٥

[illegible]

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

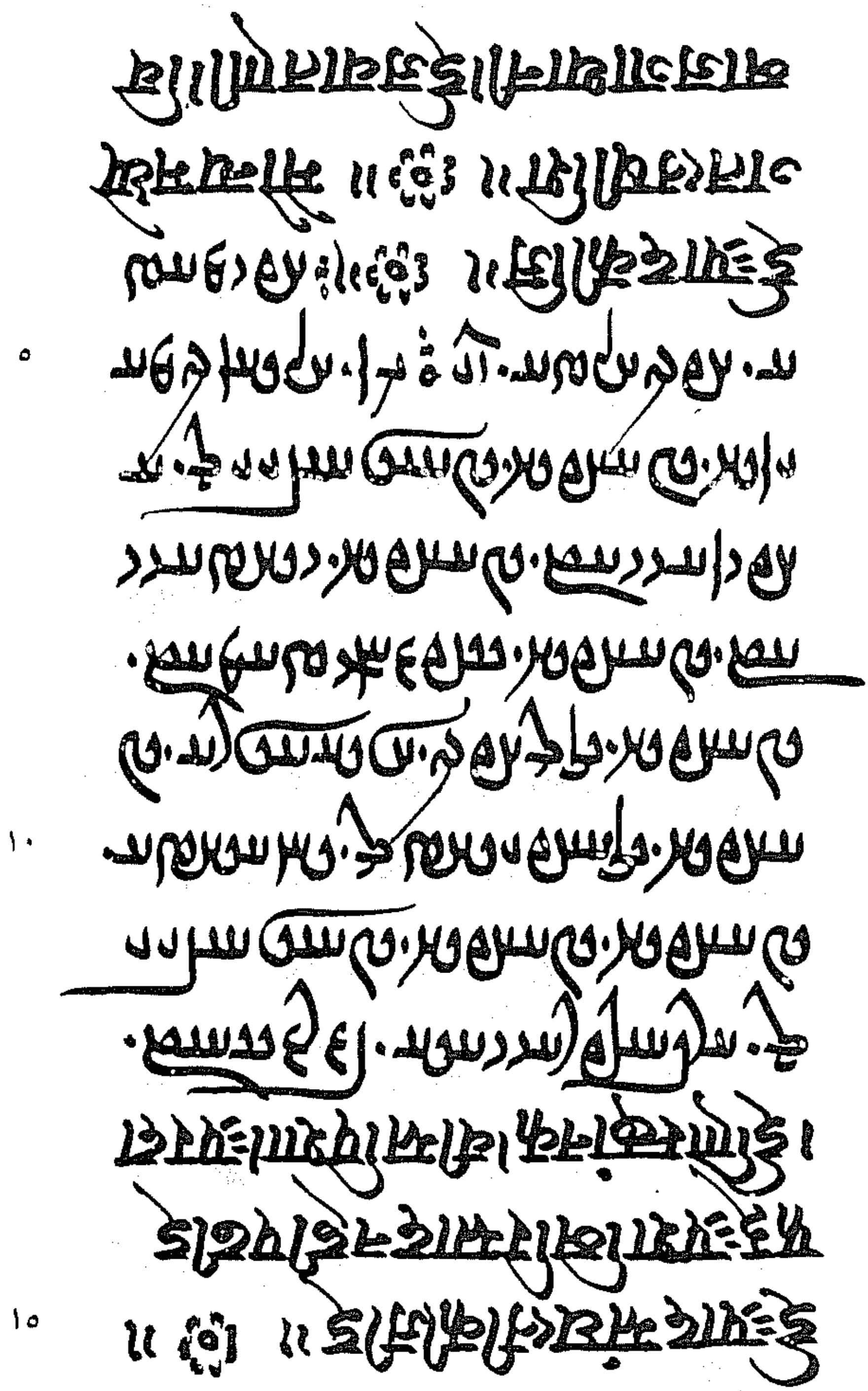
١٥

[illegible]

٥

١٠

١٥

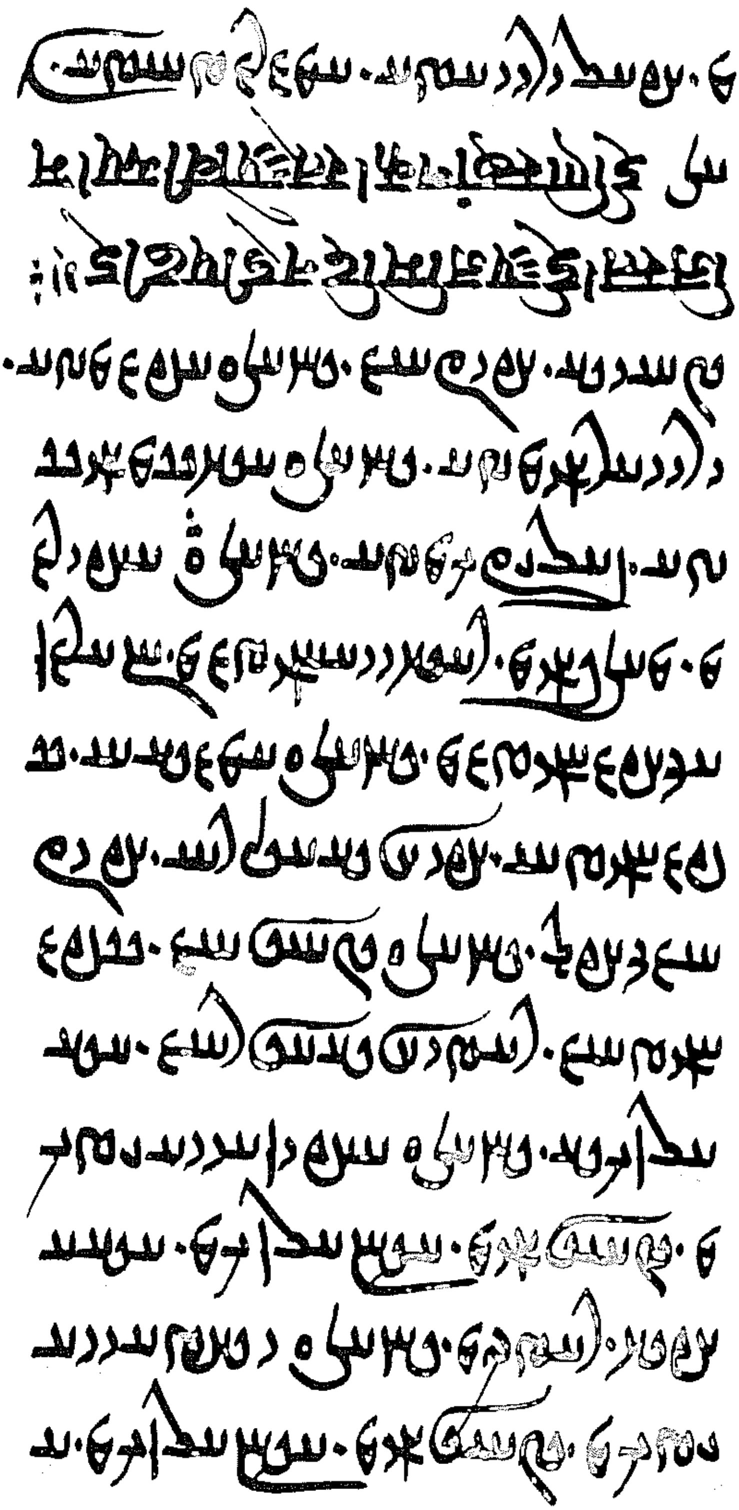

[illegible]

٥

١٠

١٥

٥

١٠

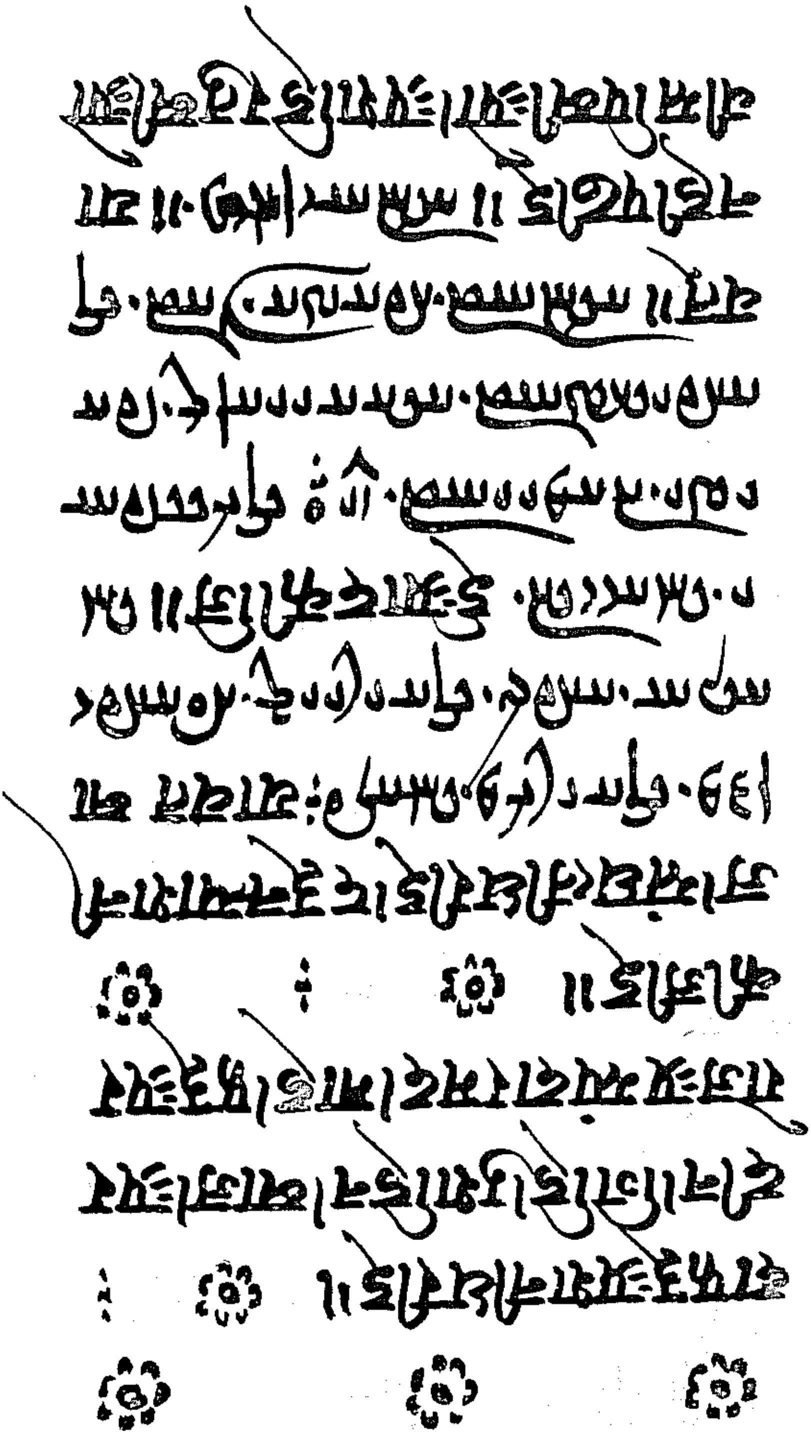
١٥

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]

٥

١٠

١٥

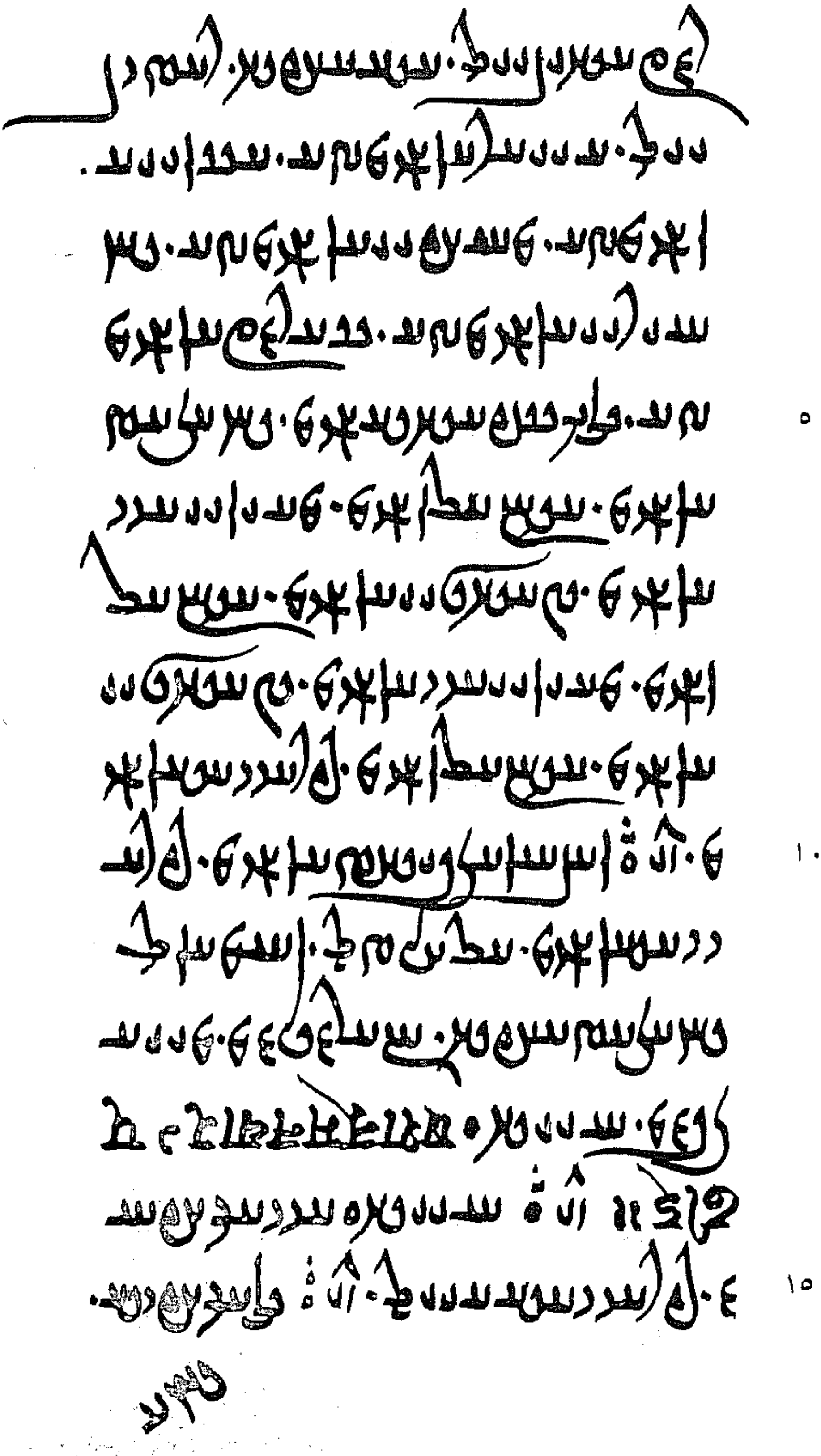

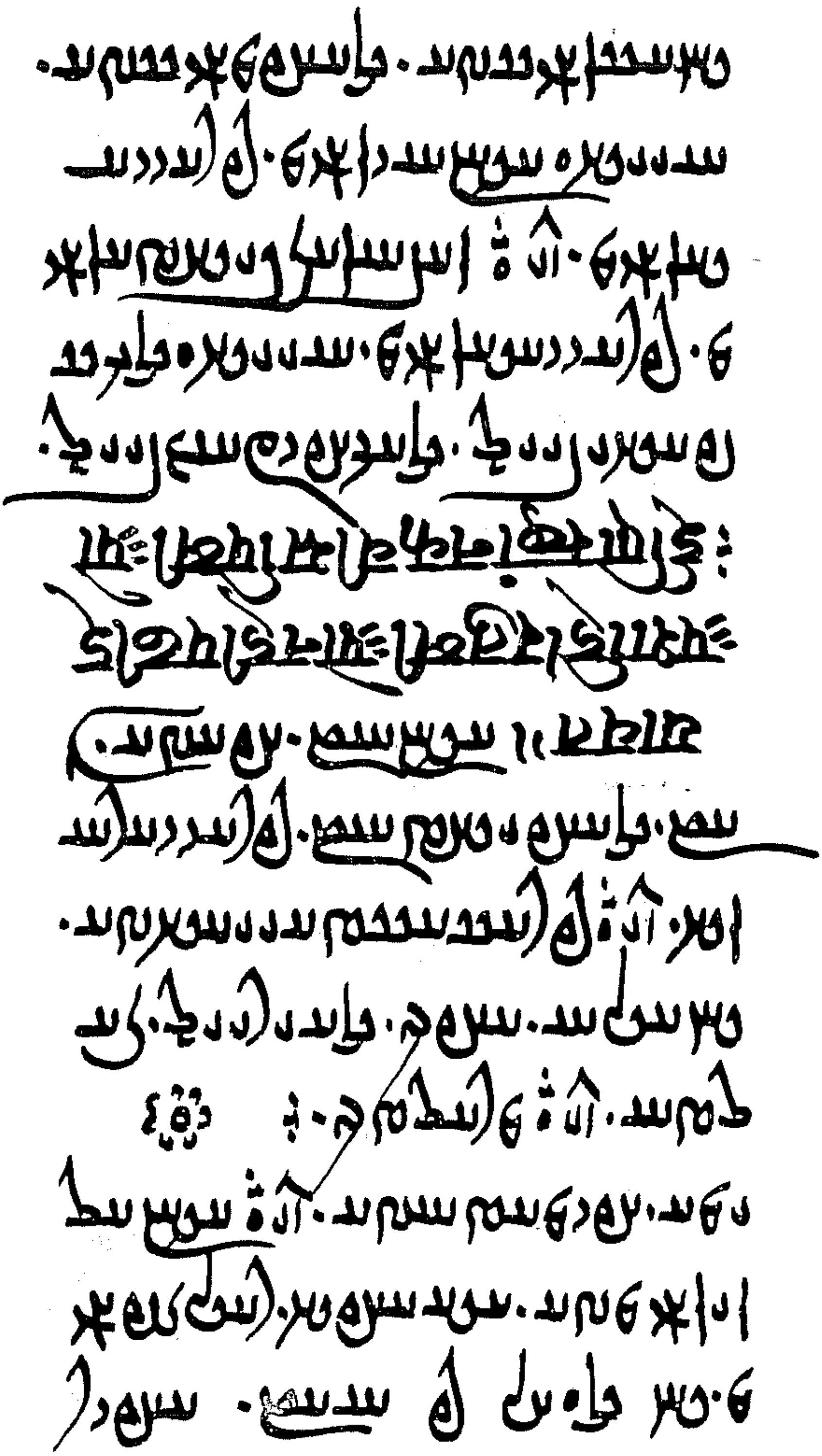
٥

١٠

١٥

[illegible]

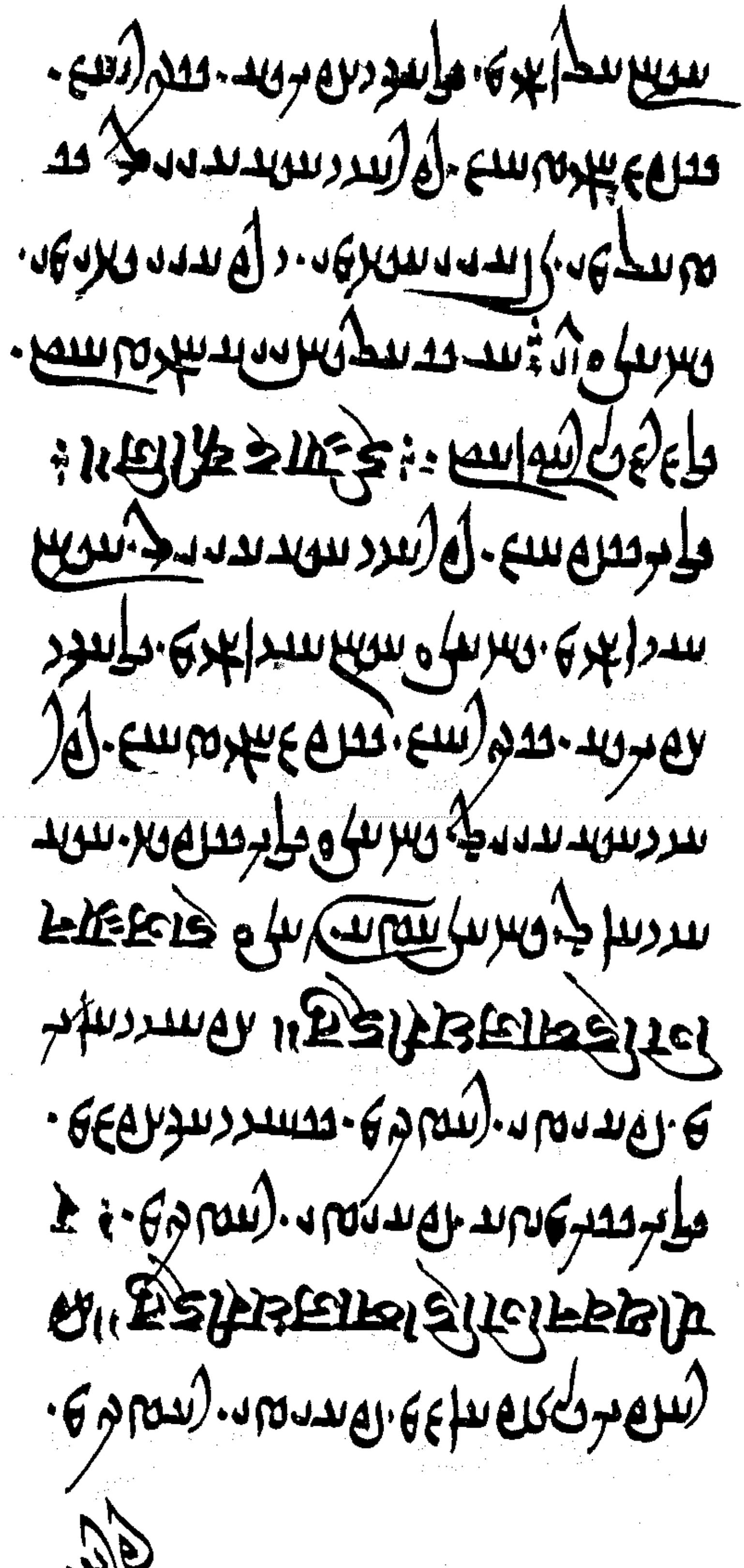

٥

١٠

١٥

[illegible]

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٥ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

١٠ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

١٥ [illegible]

٥

١٠

١٥

٥

١٠

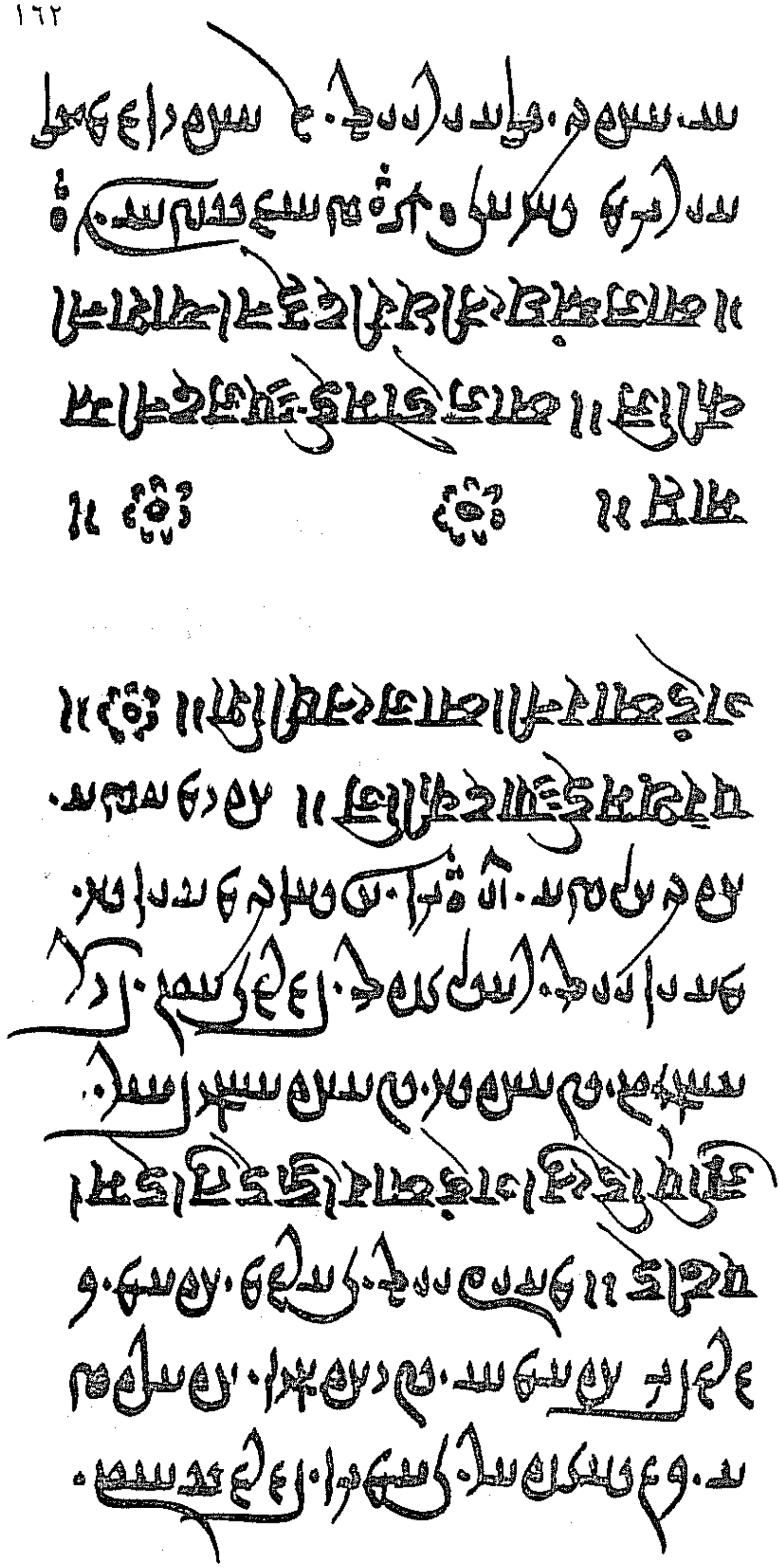
١٥

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٠
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٥

[illegible]

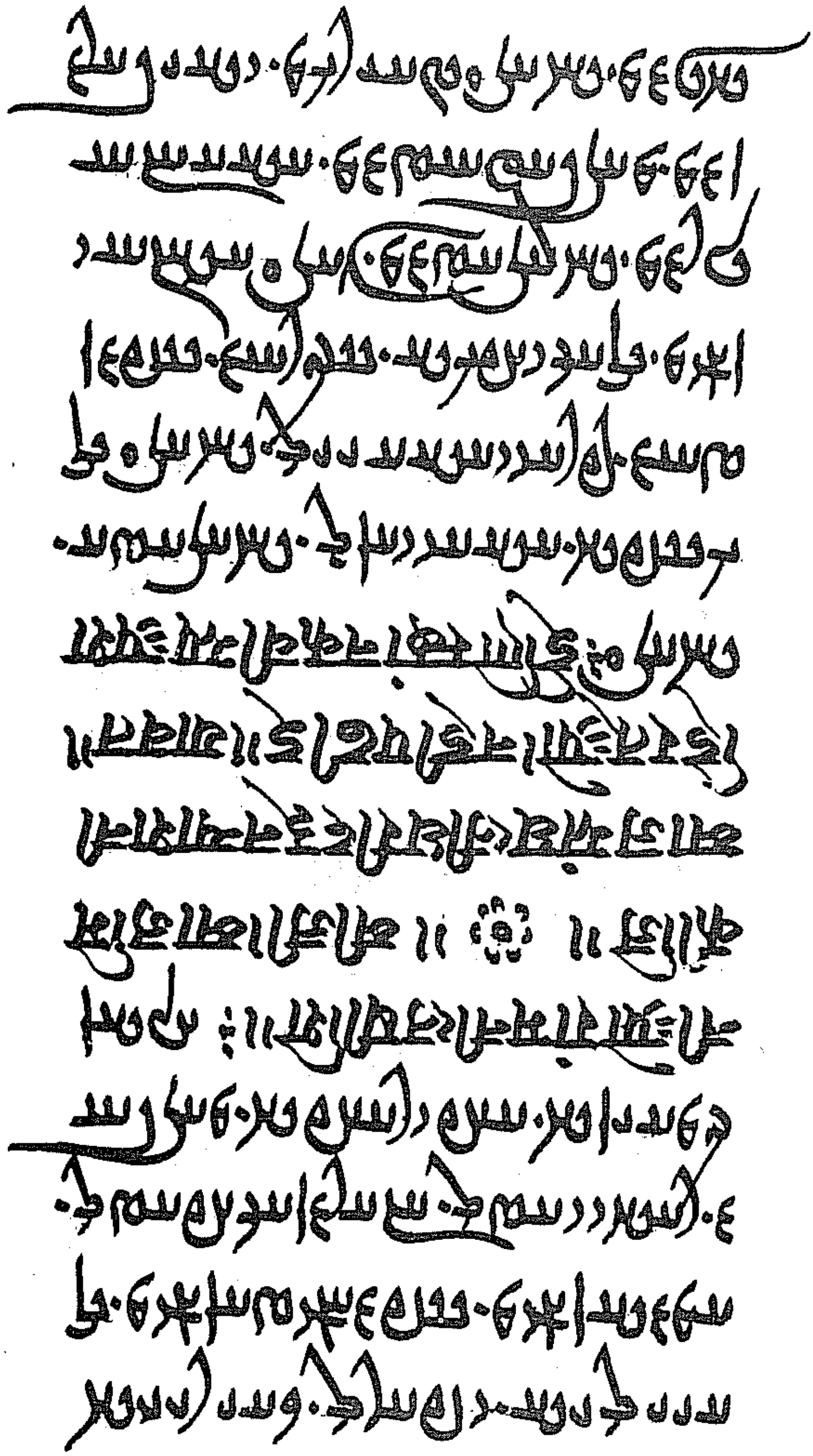
[illegible]

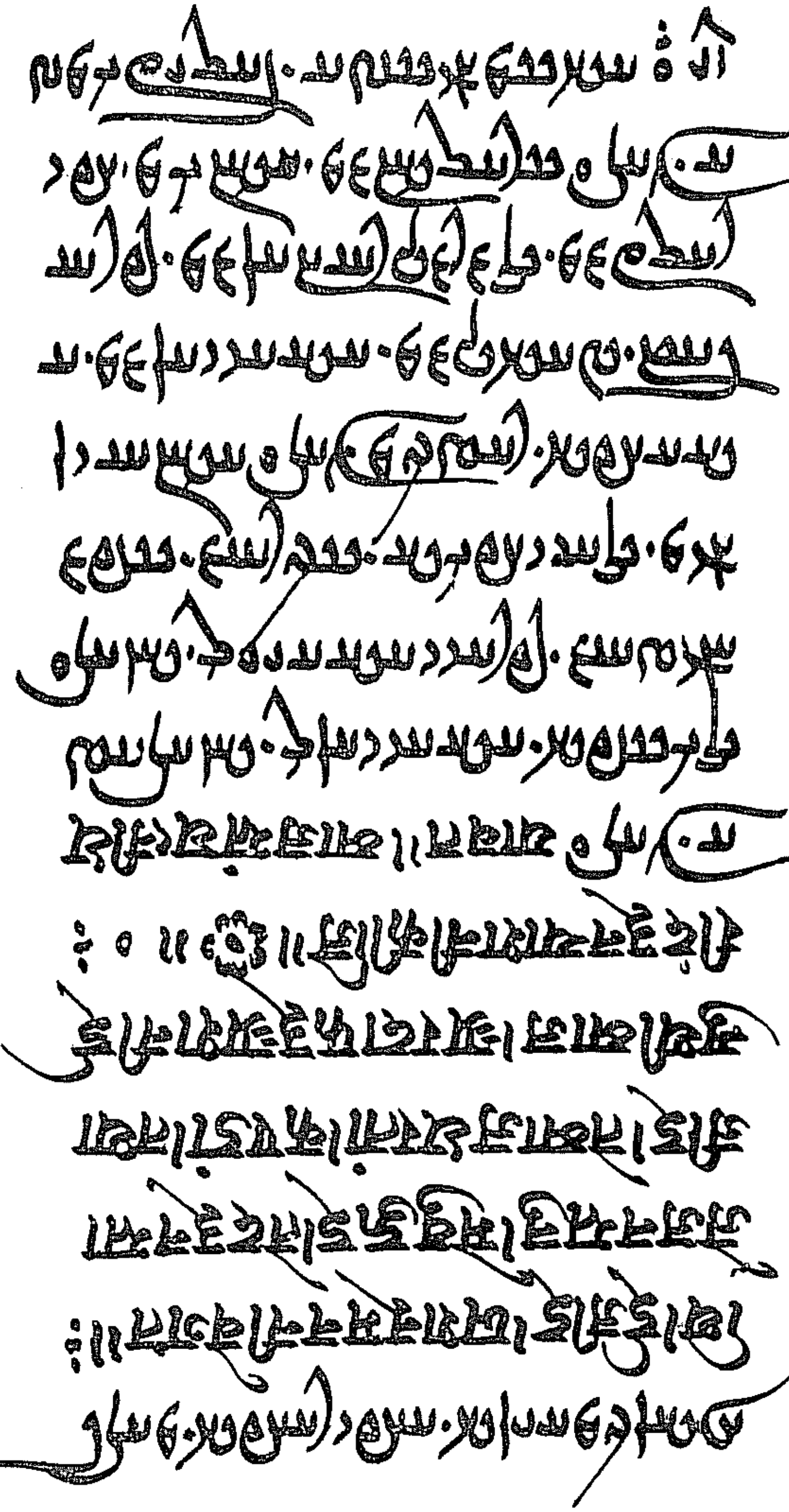
٥

١٠

١٥

[illegible]

٥

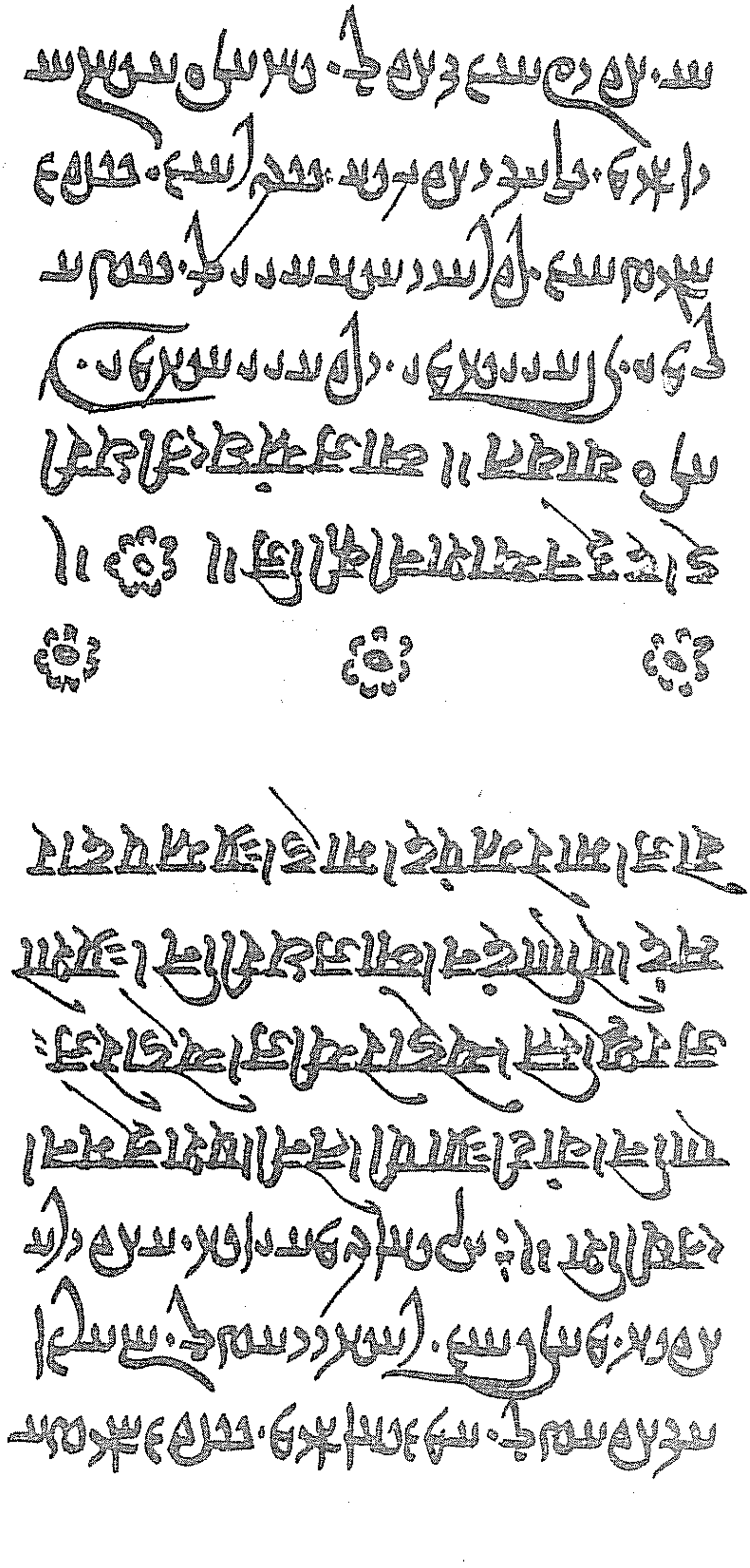
١٠

١٥

۵

۱۰

۱۵

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

٥

١٠

١٥

[illegible]

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

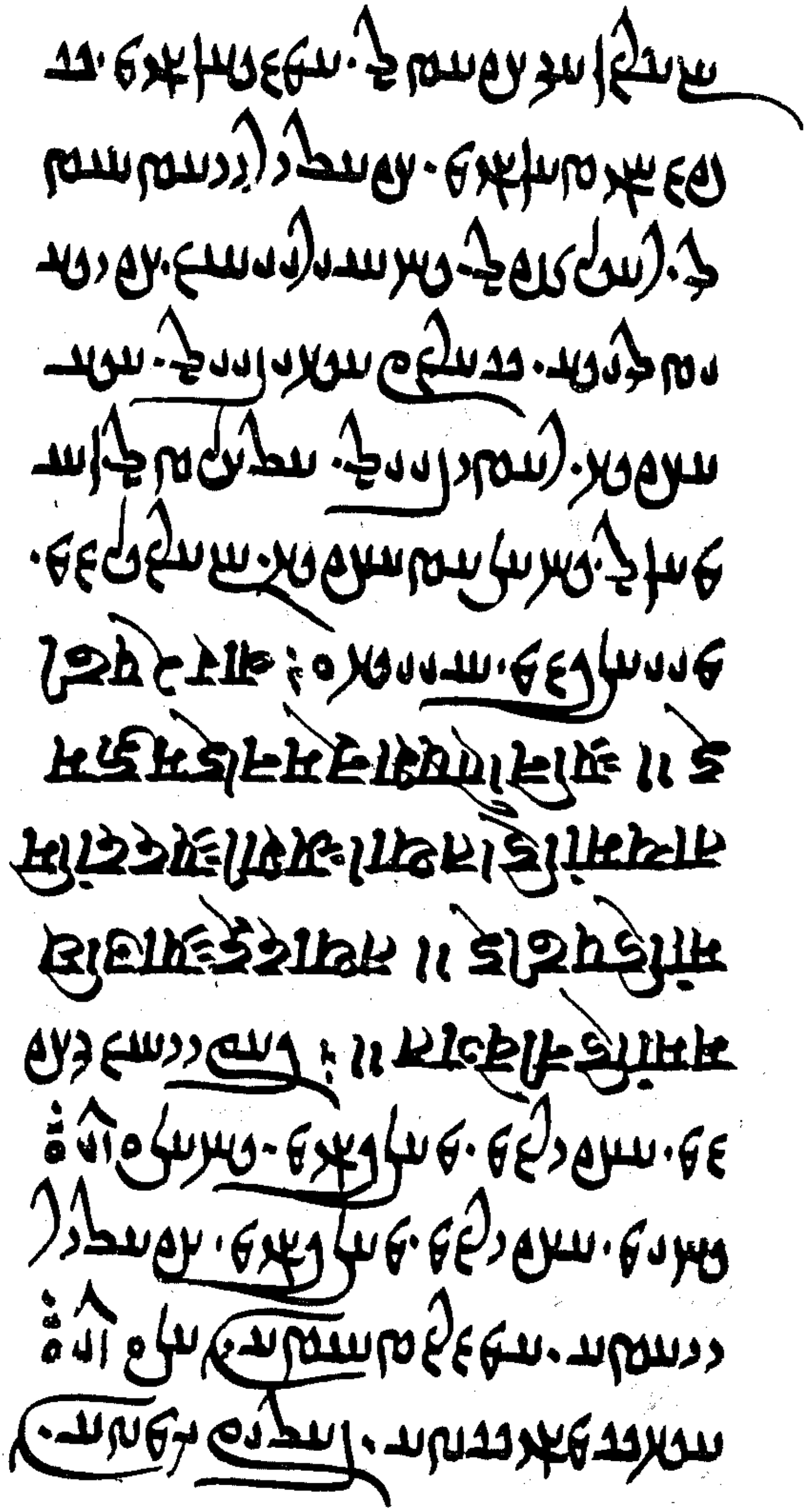
٥

١٠

١٥

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] ٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٠
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٥
[illegible]

٥

١٠

١٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

١٠

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

١٥

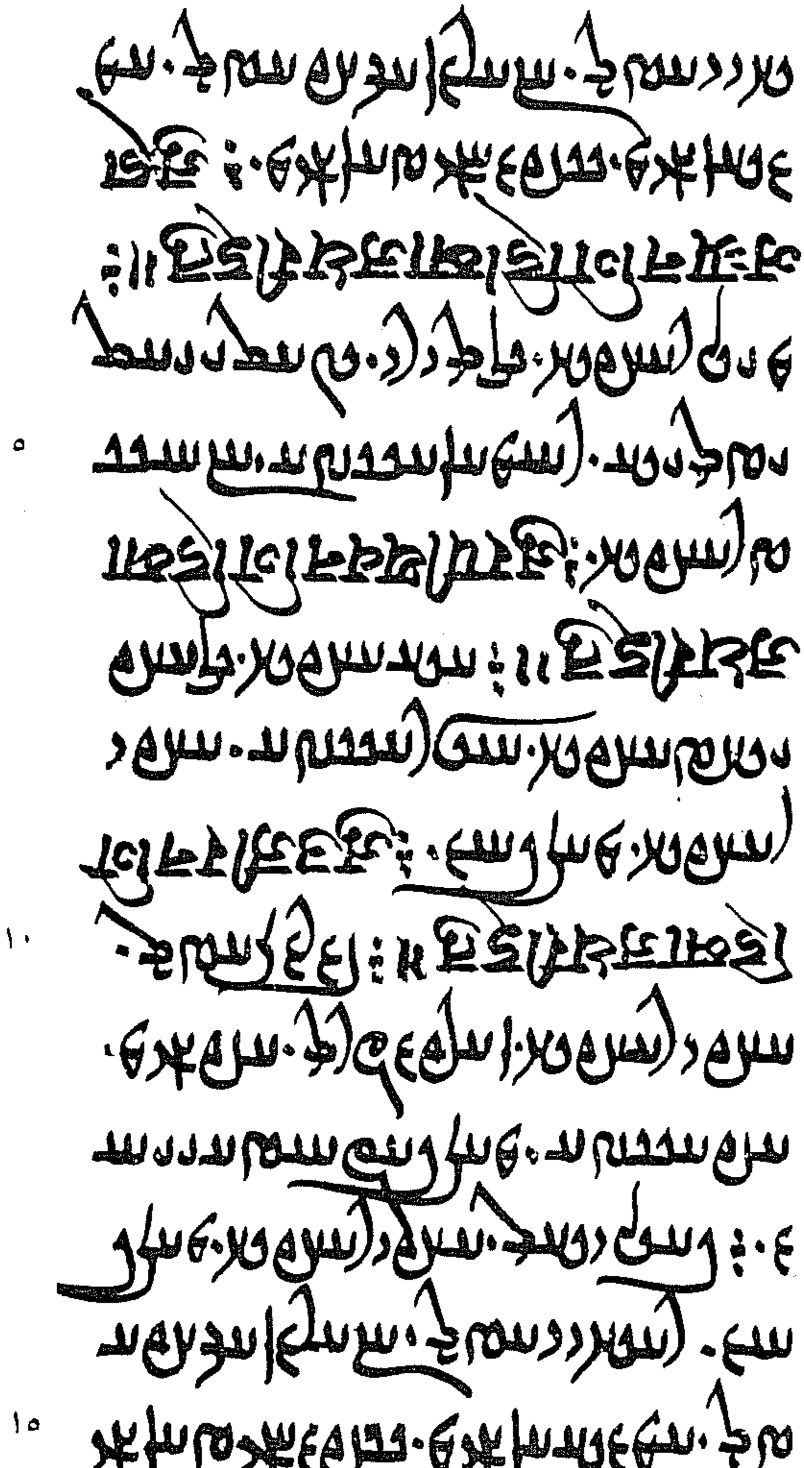
[illegible]

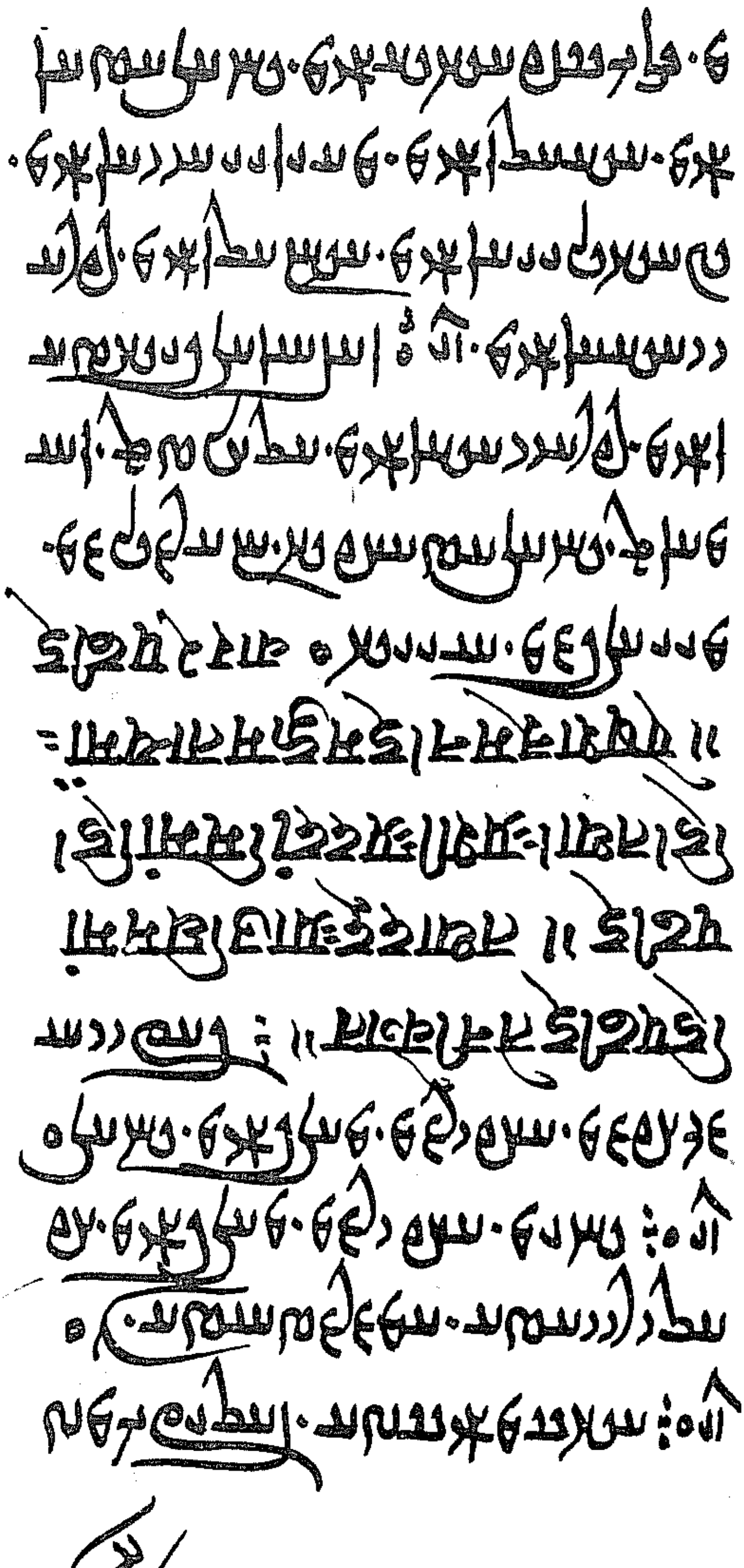
[illegible]

٥

١٠

١٥

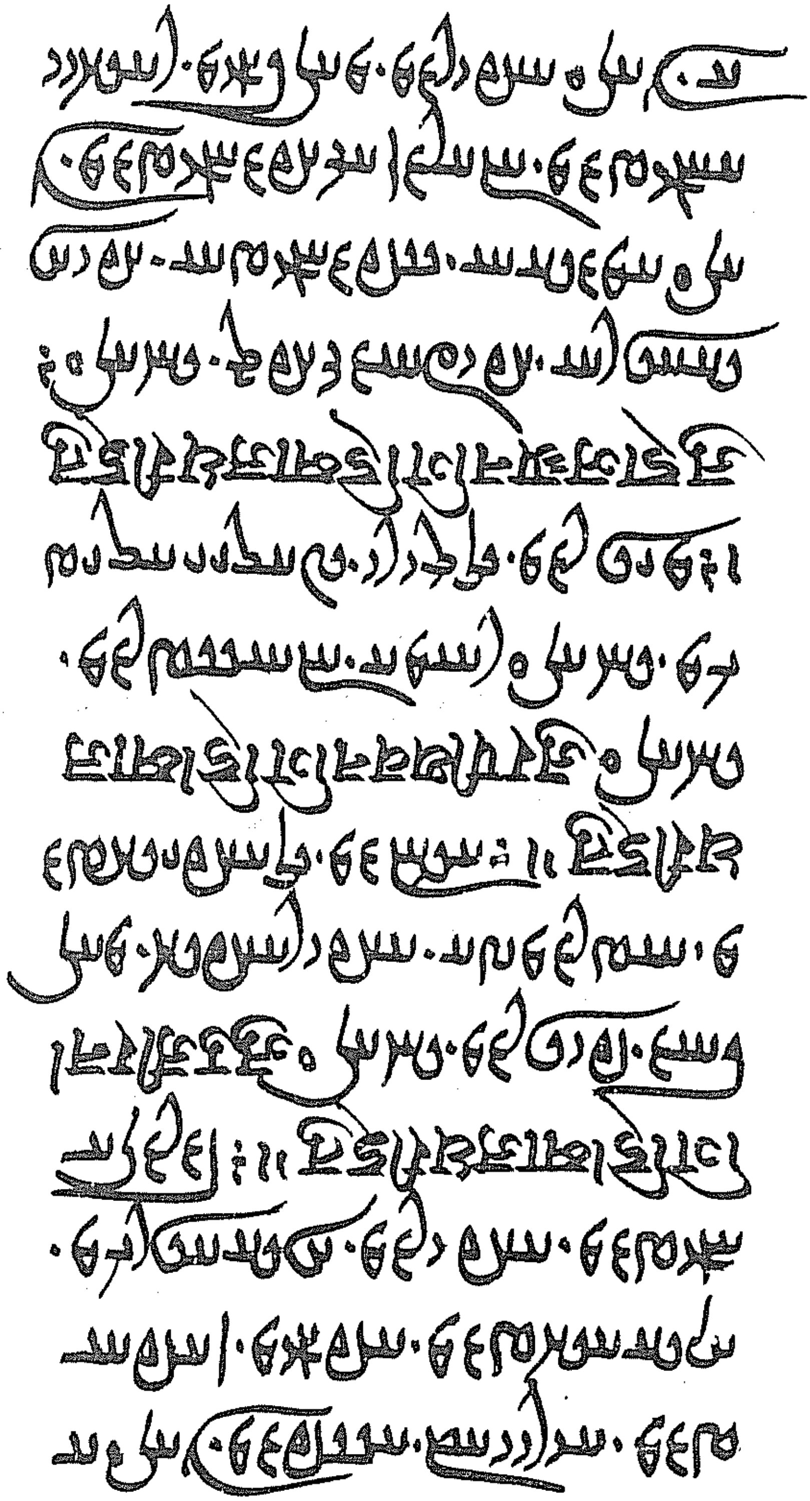

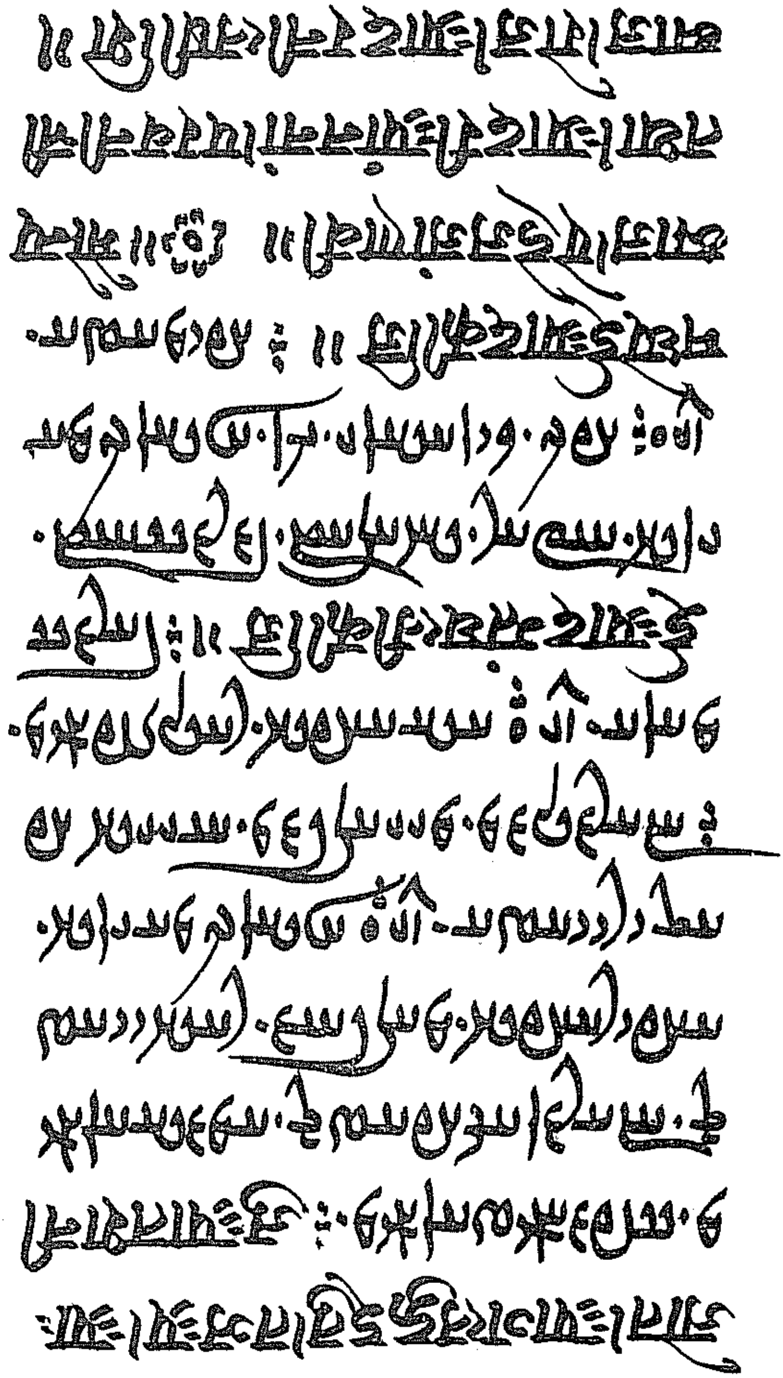

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

٥

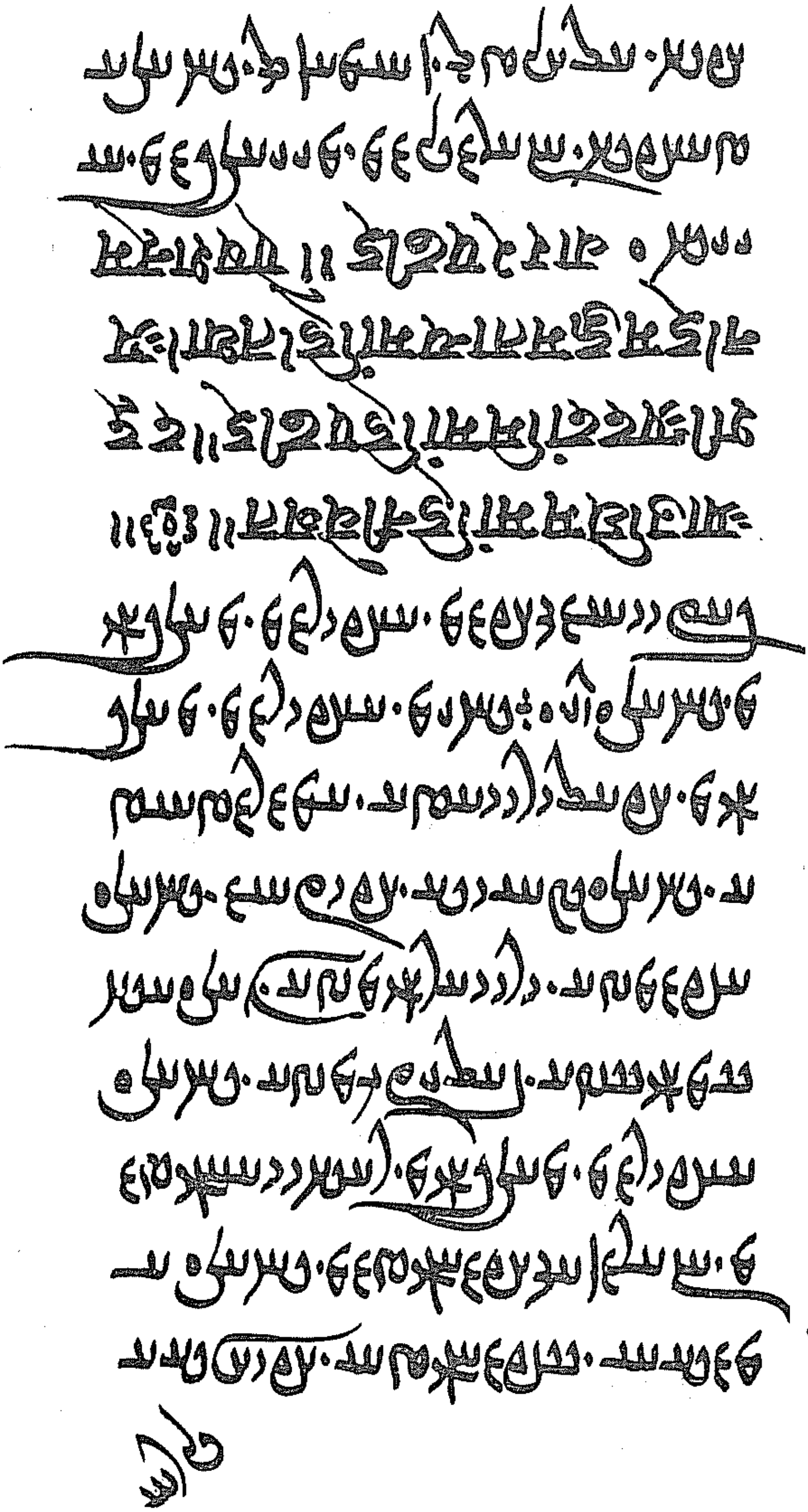
١٠

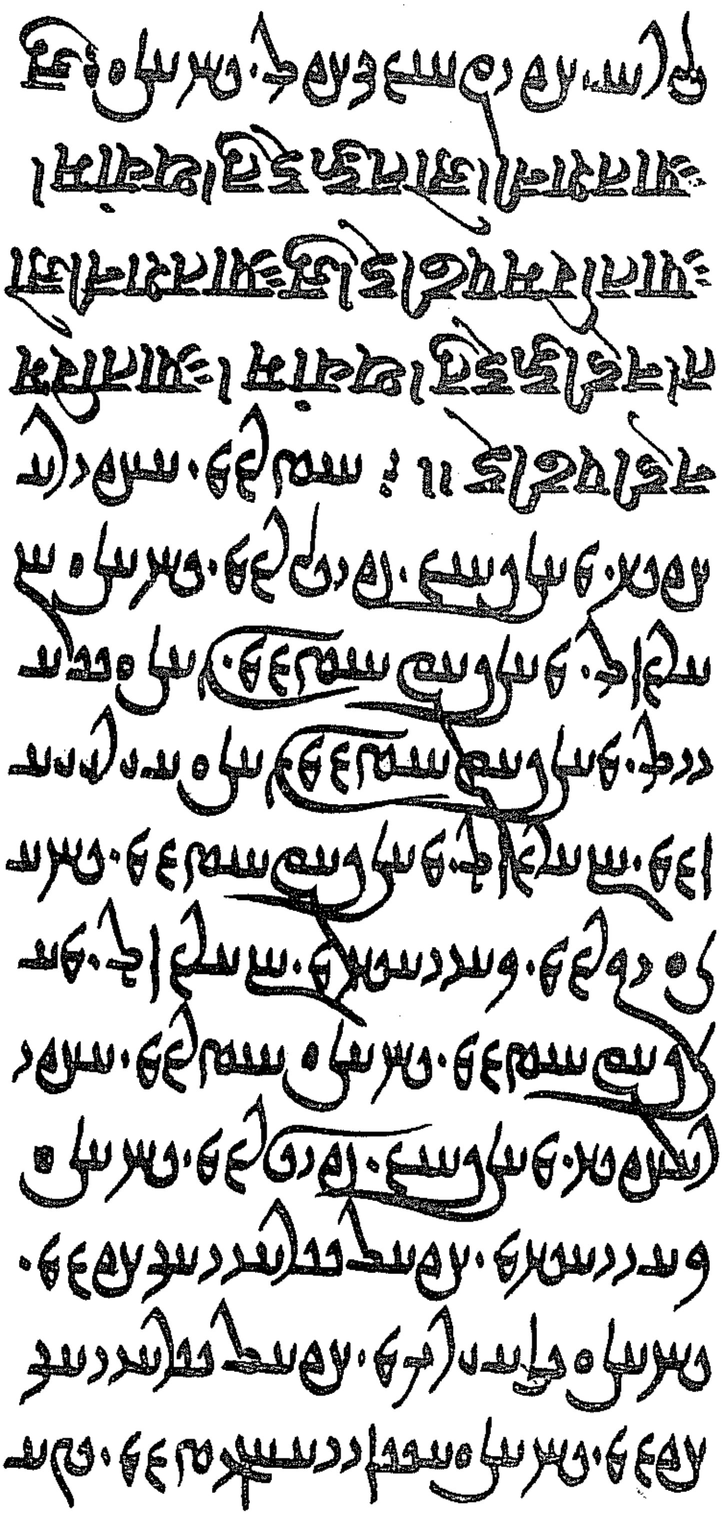
١٥

٥

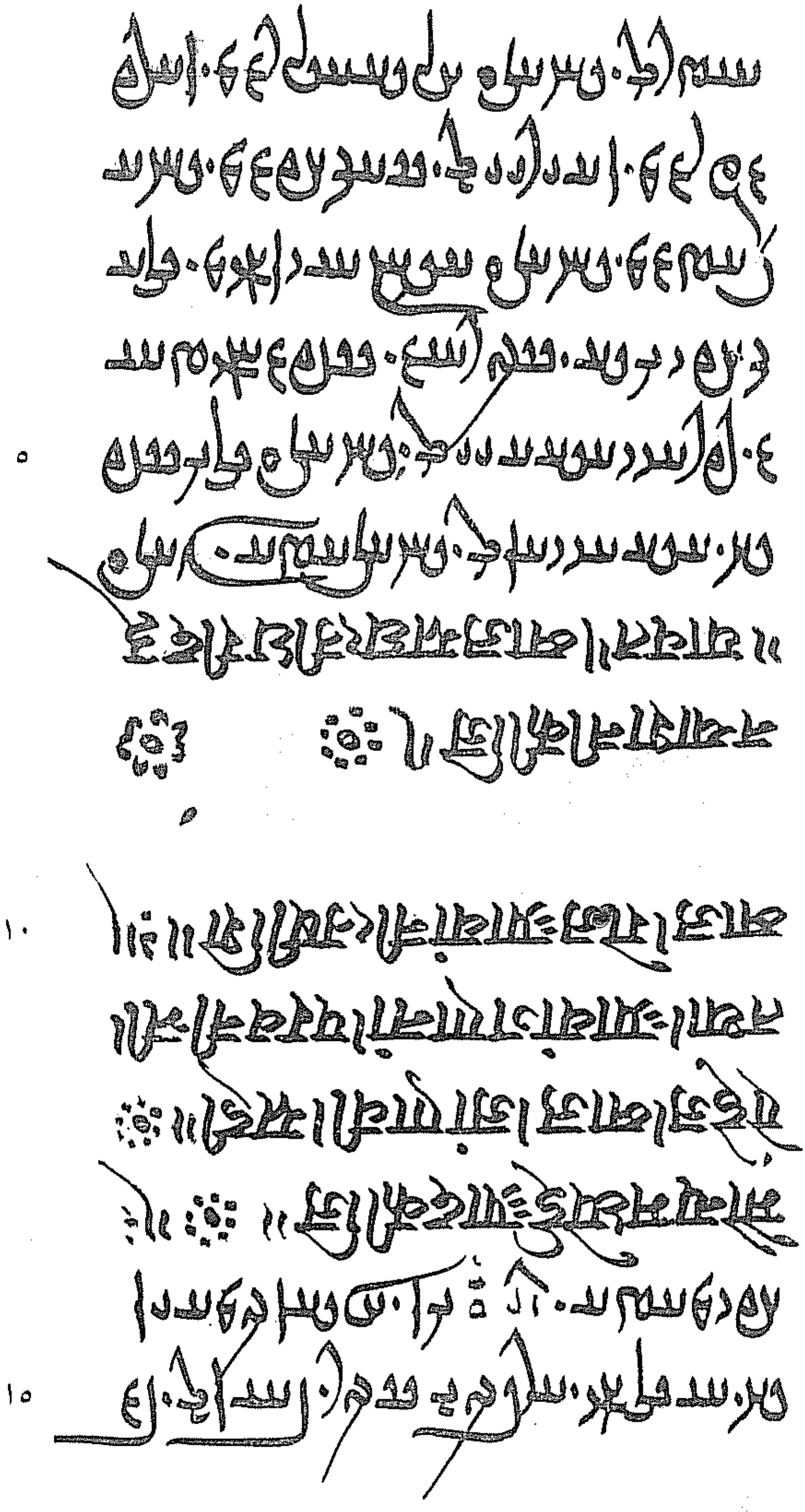
١٠

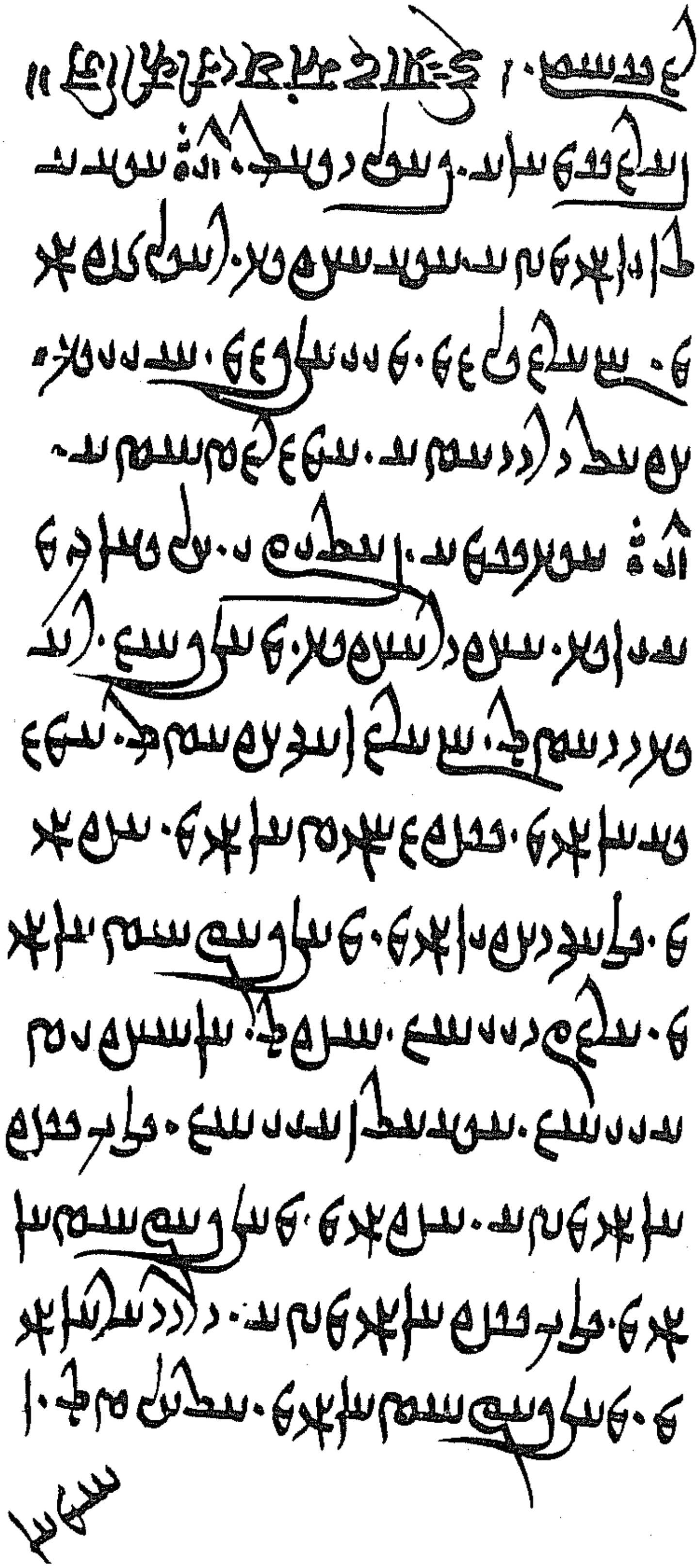
١٥

[illegible]

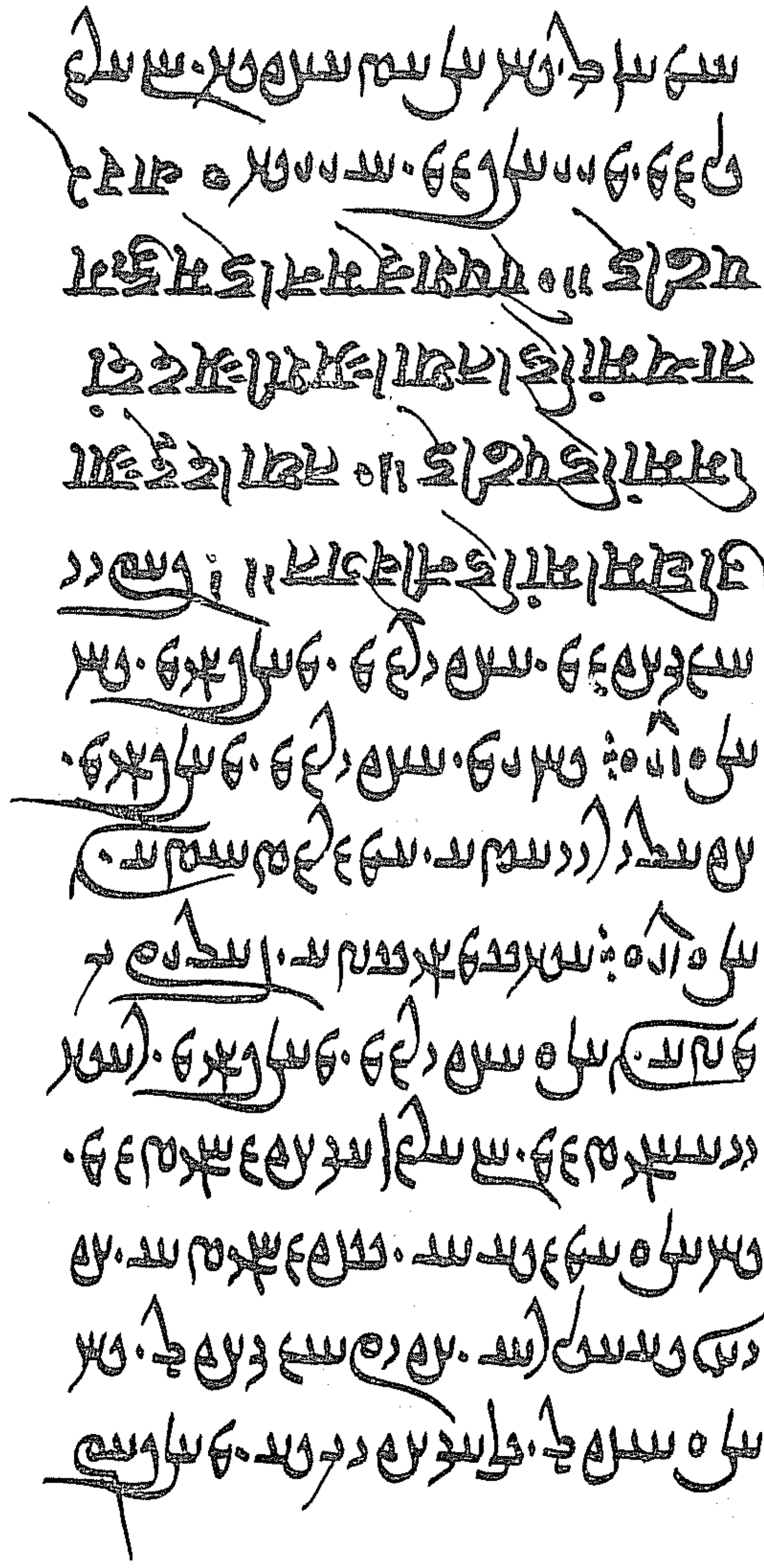

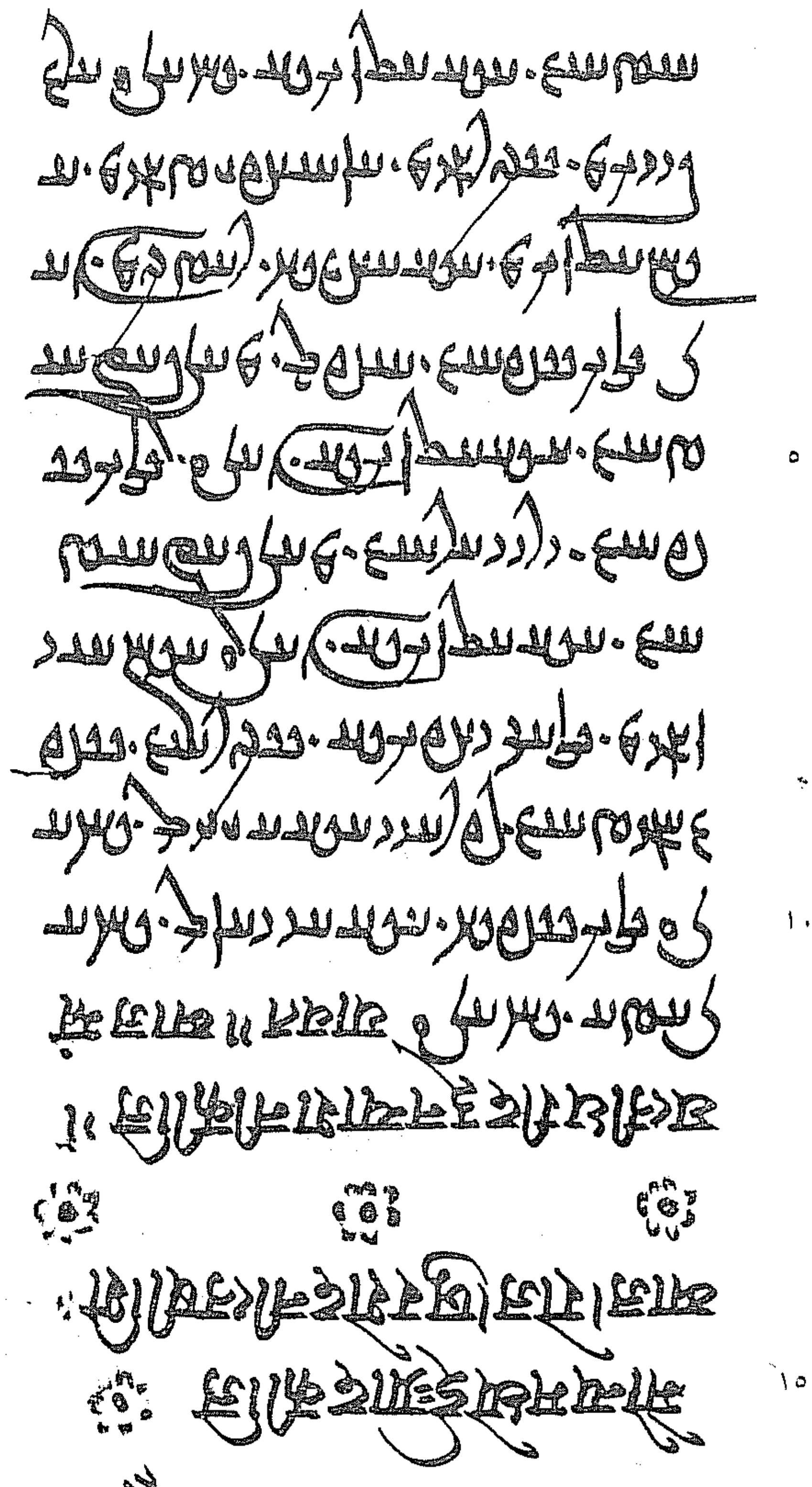

٥

١٠

١٥

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

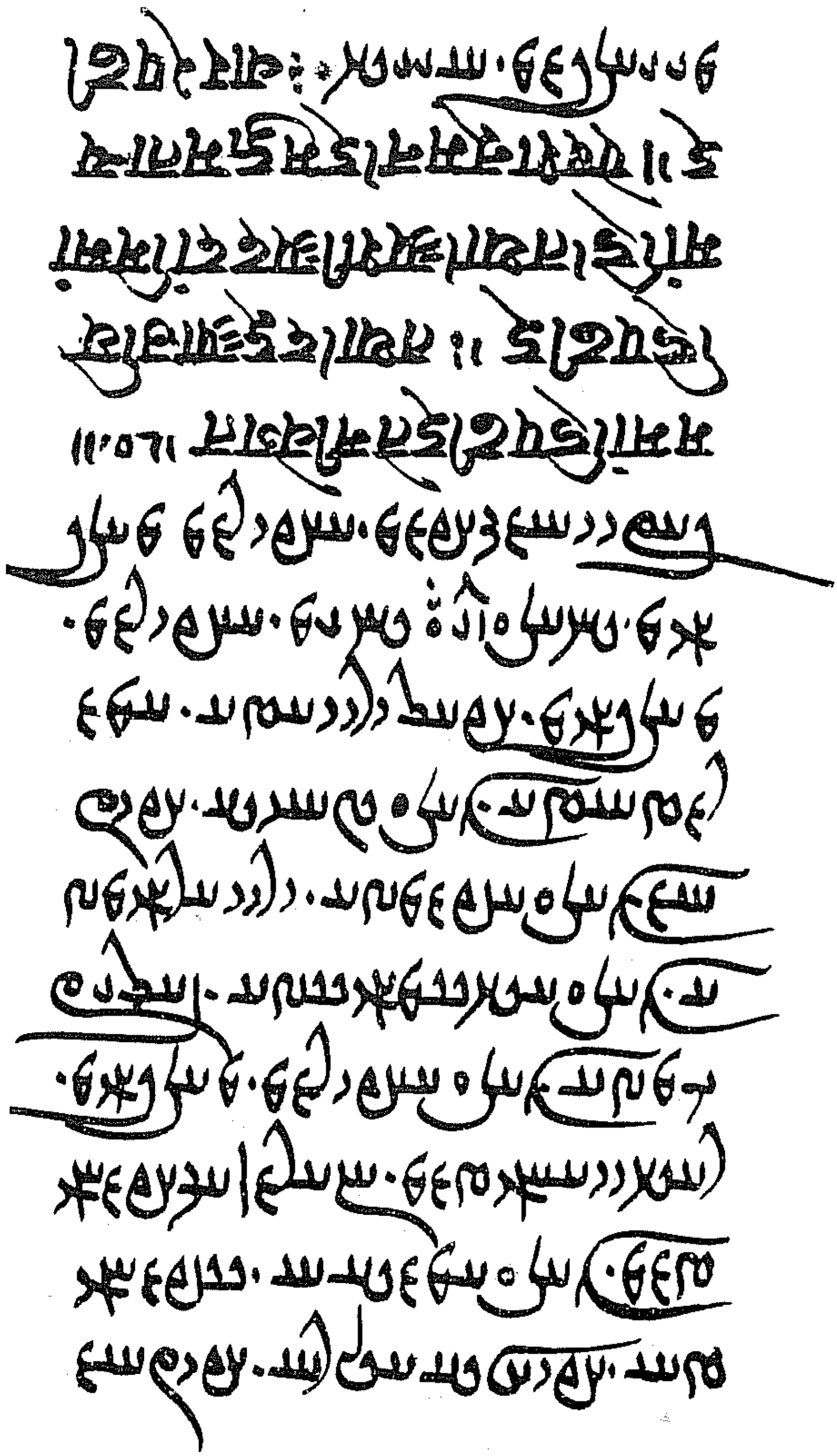
١٥

[illegible]

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

٥

١٠

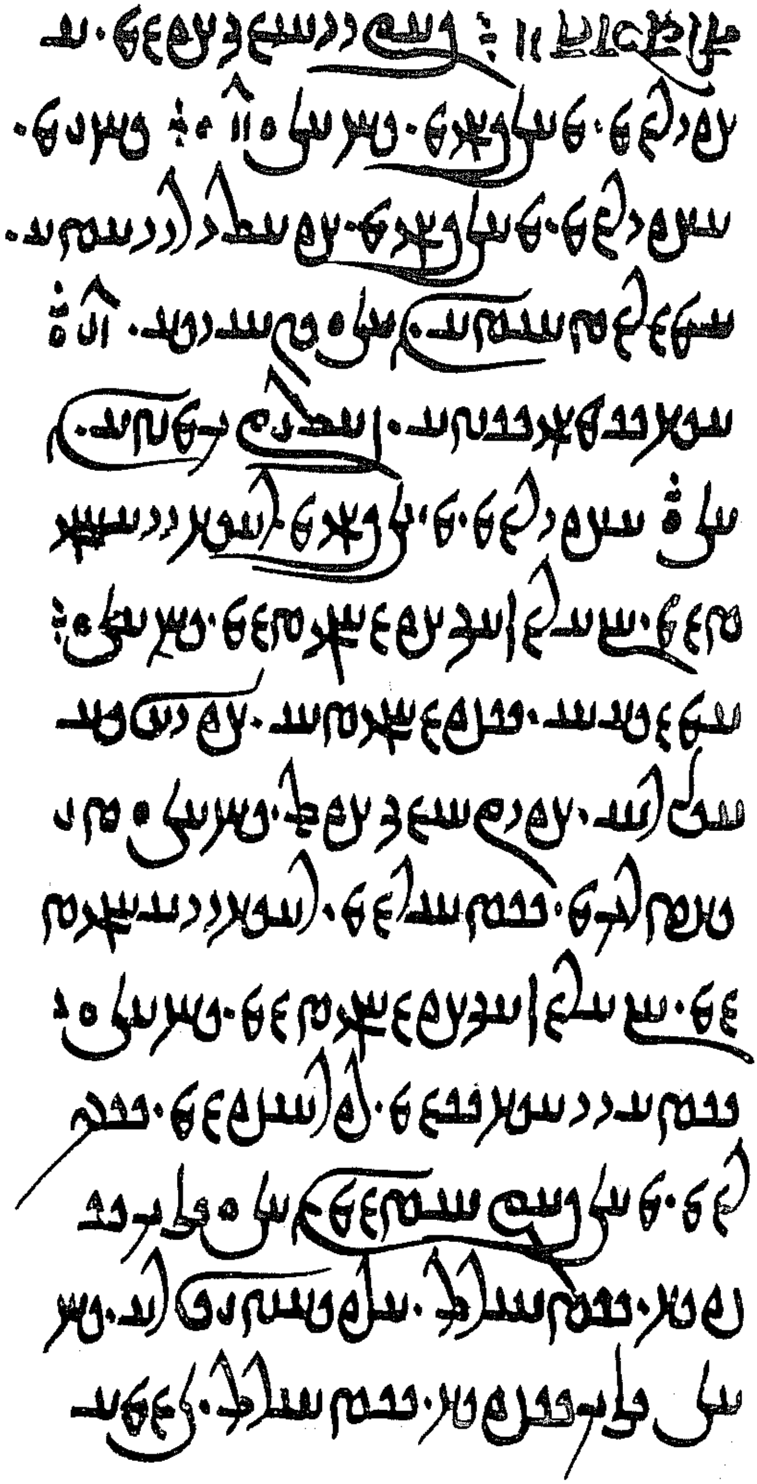
١٥

[illegible]

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

٥

١٠

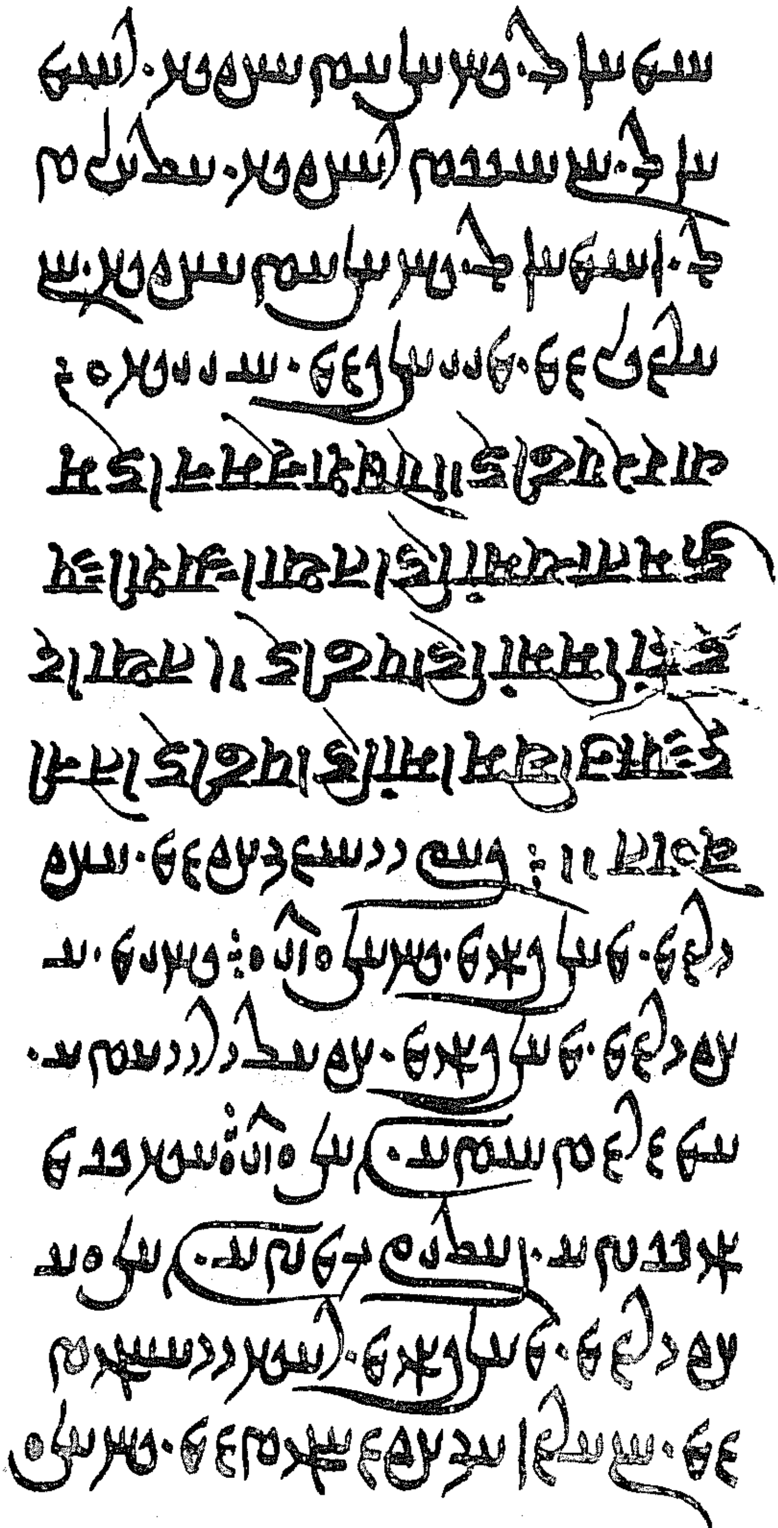
١٥

[illegible]

٥

١٠

١٥

٥

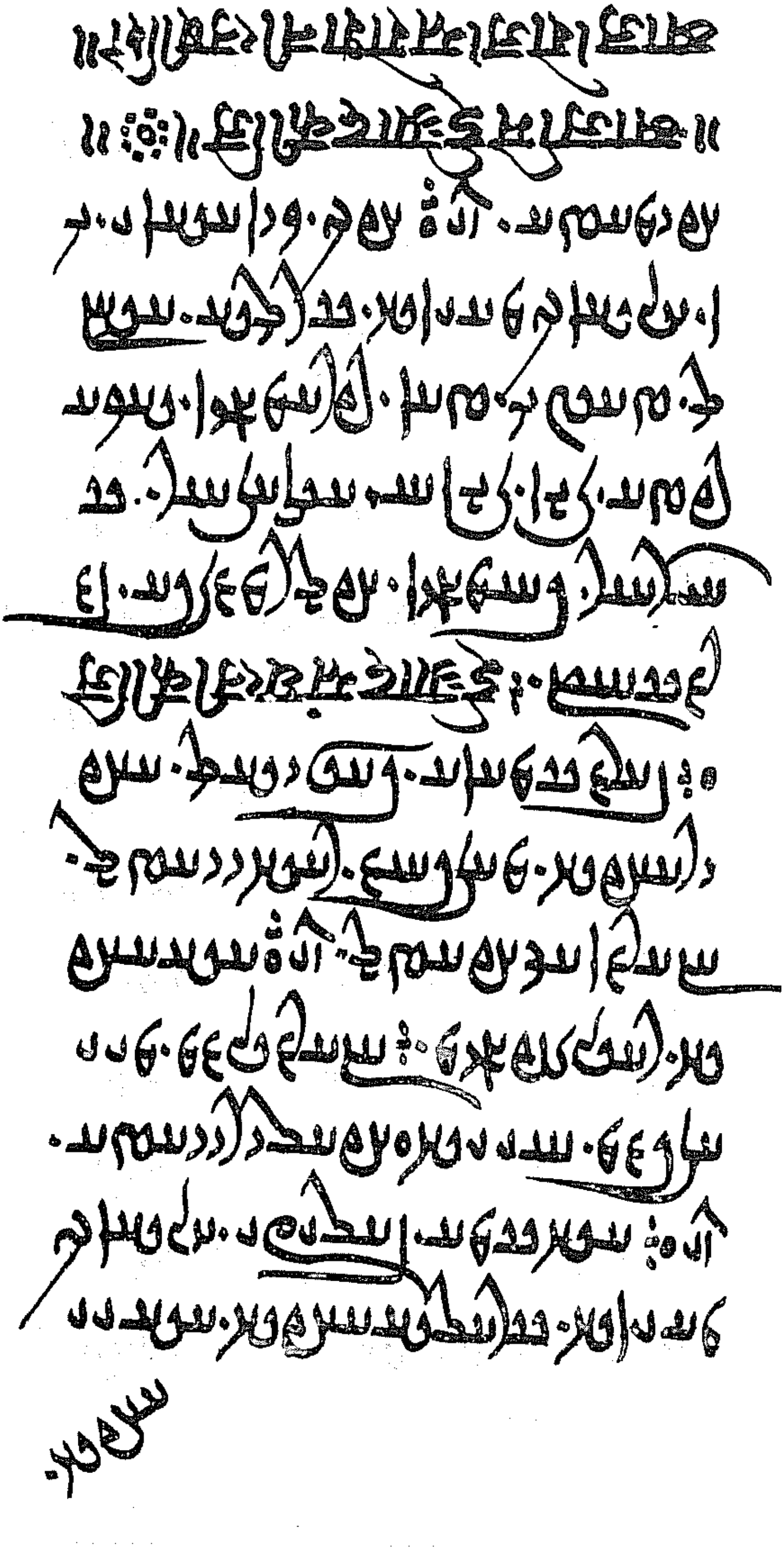
١٠

١٥

٥

١٠

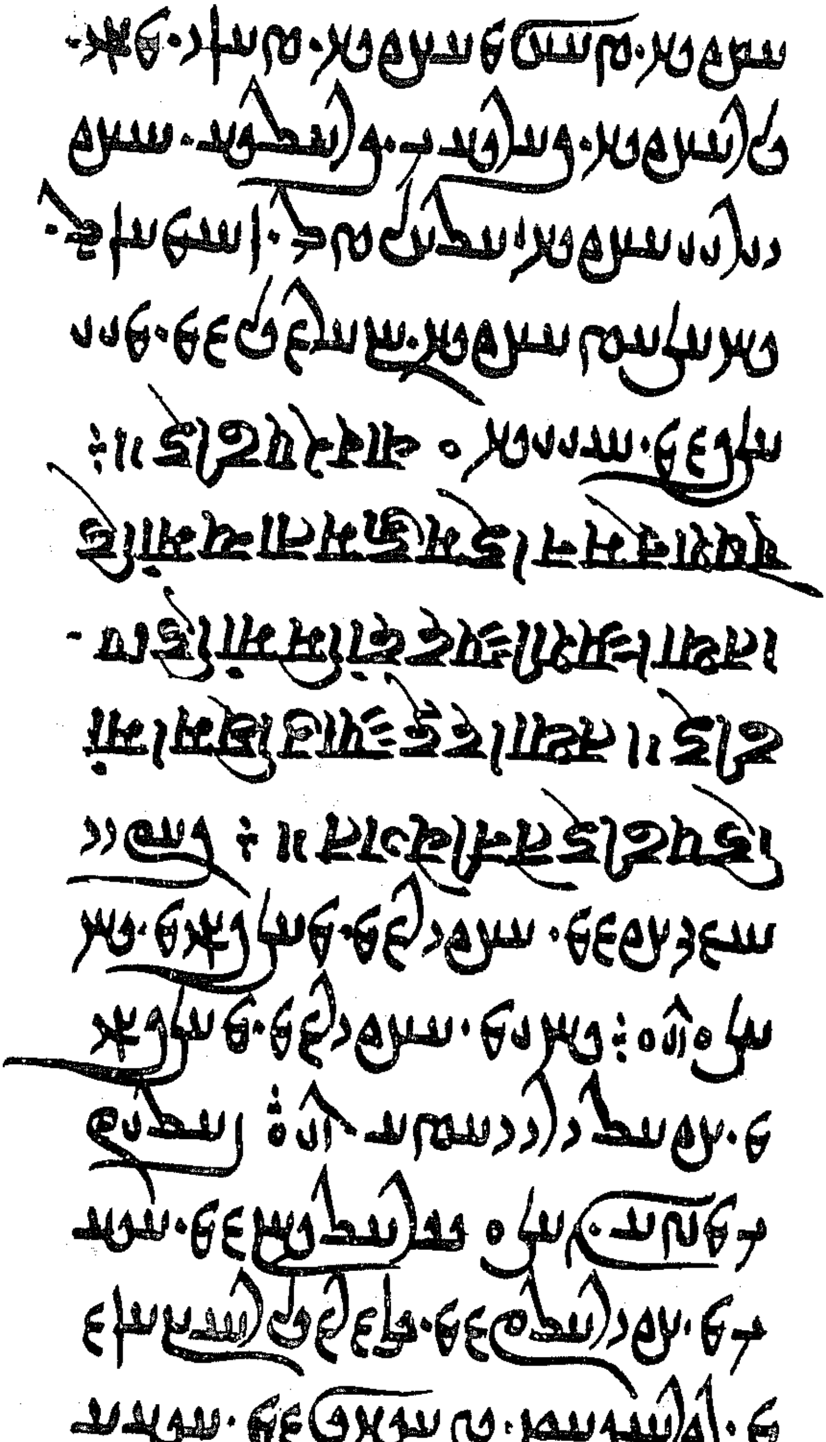
١٥

٥

١٠

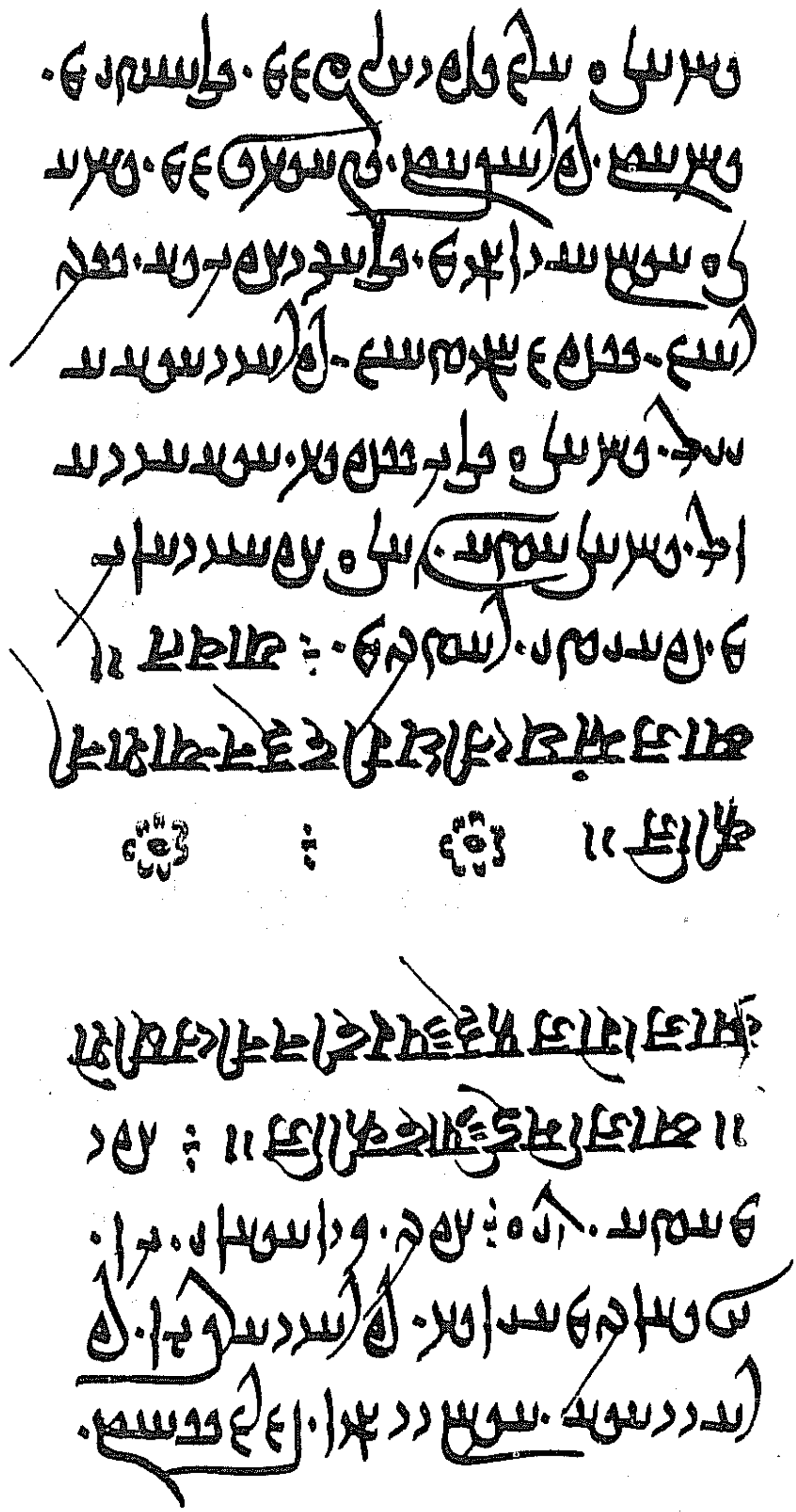
١٥

٥

١٠

١٥

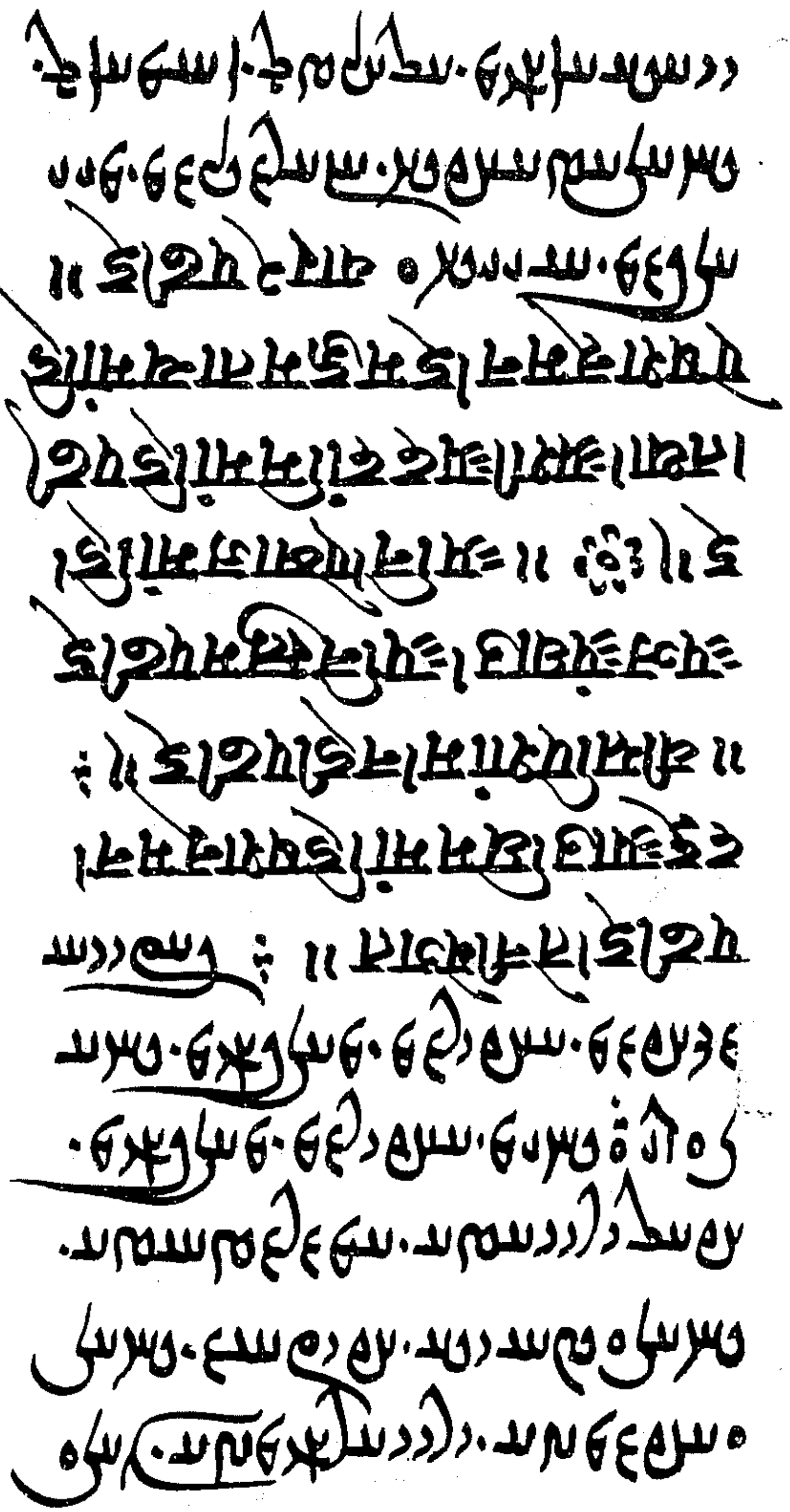

٥

١٠

١٥

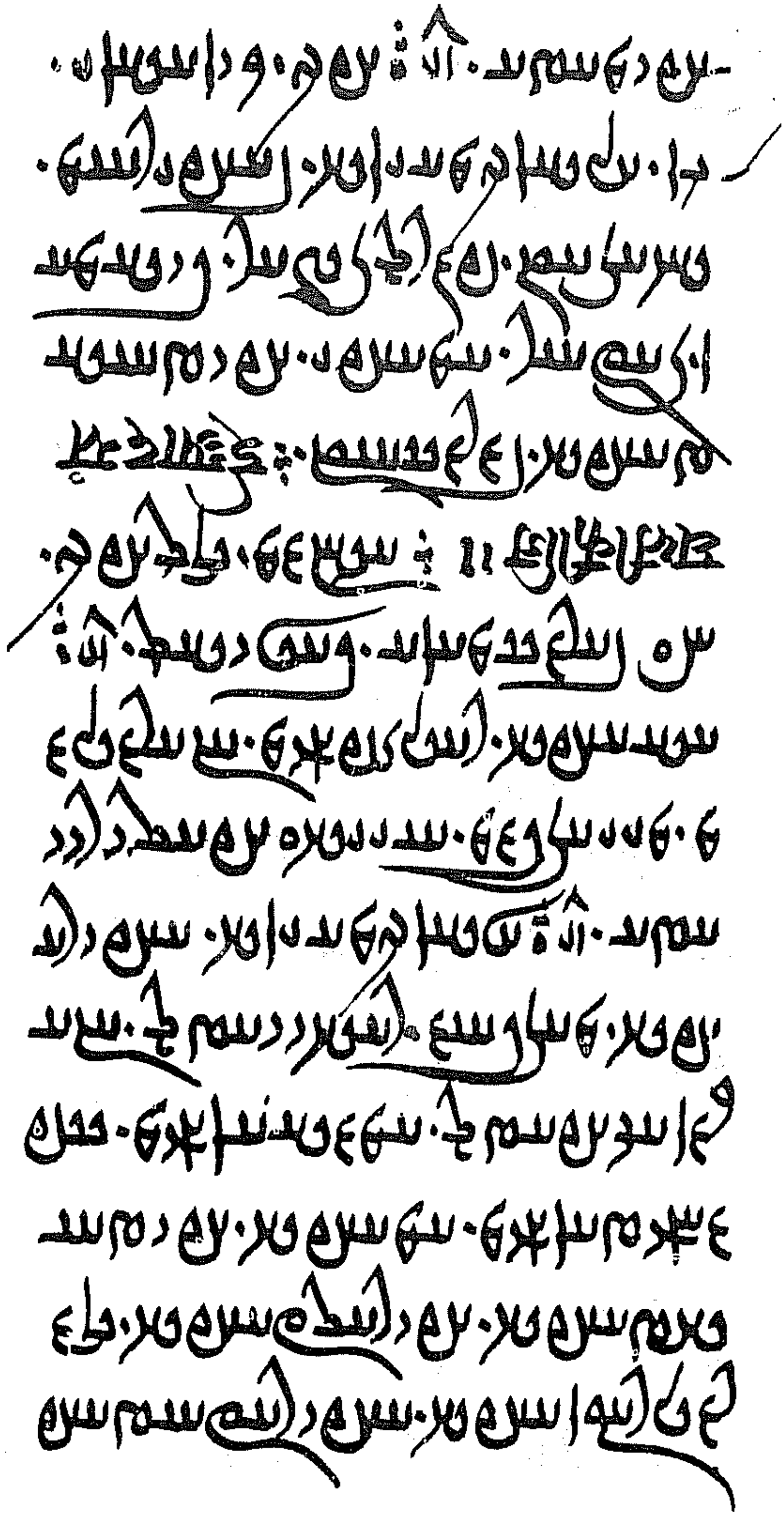
[illegible]

٥

١٠

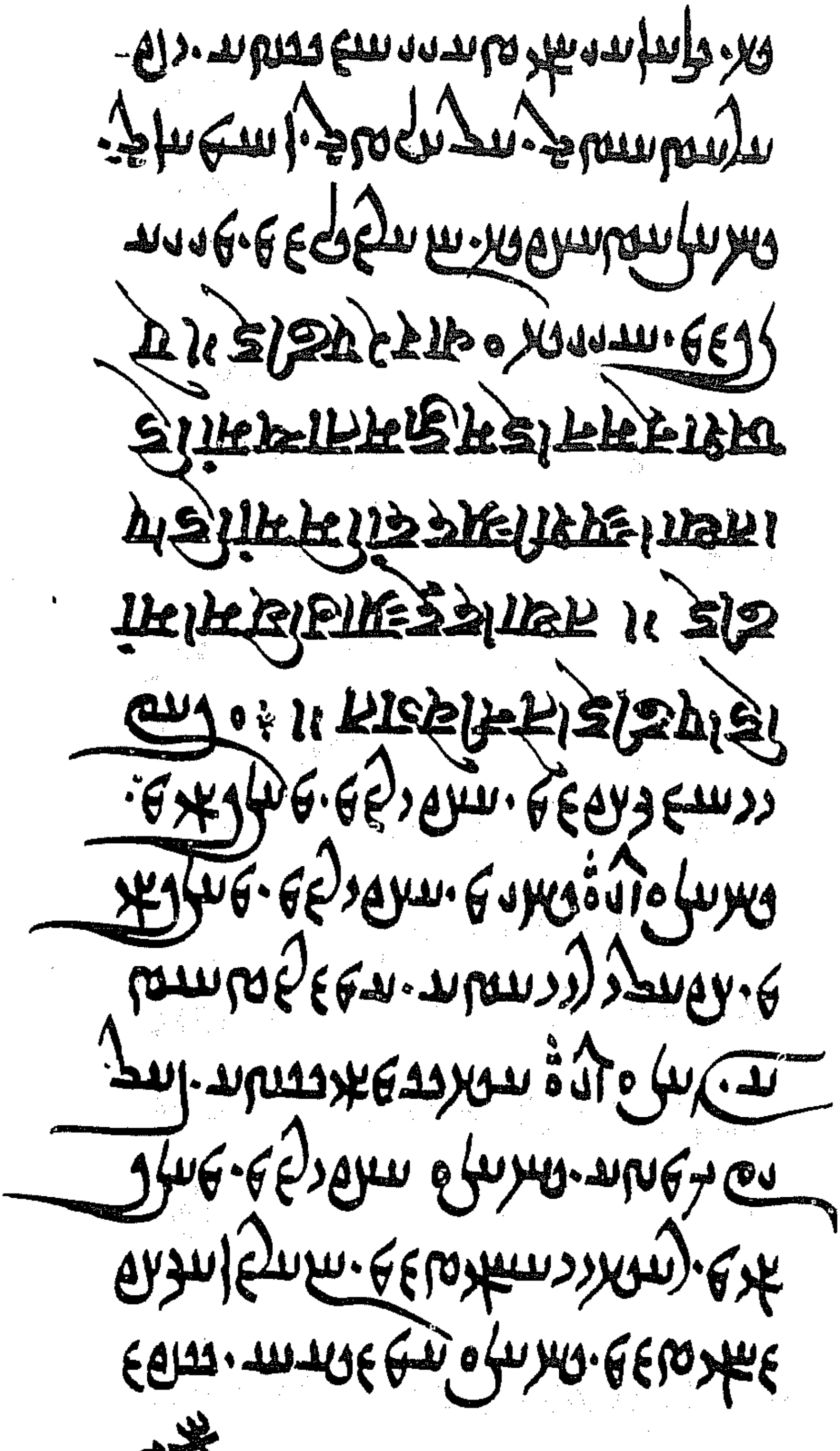
١٥

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

[illegible]

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

٥

١٠

١٥

[illegible]

٥

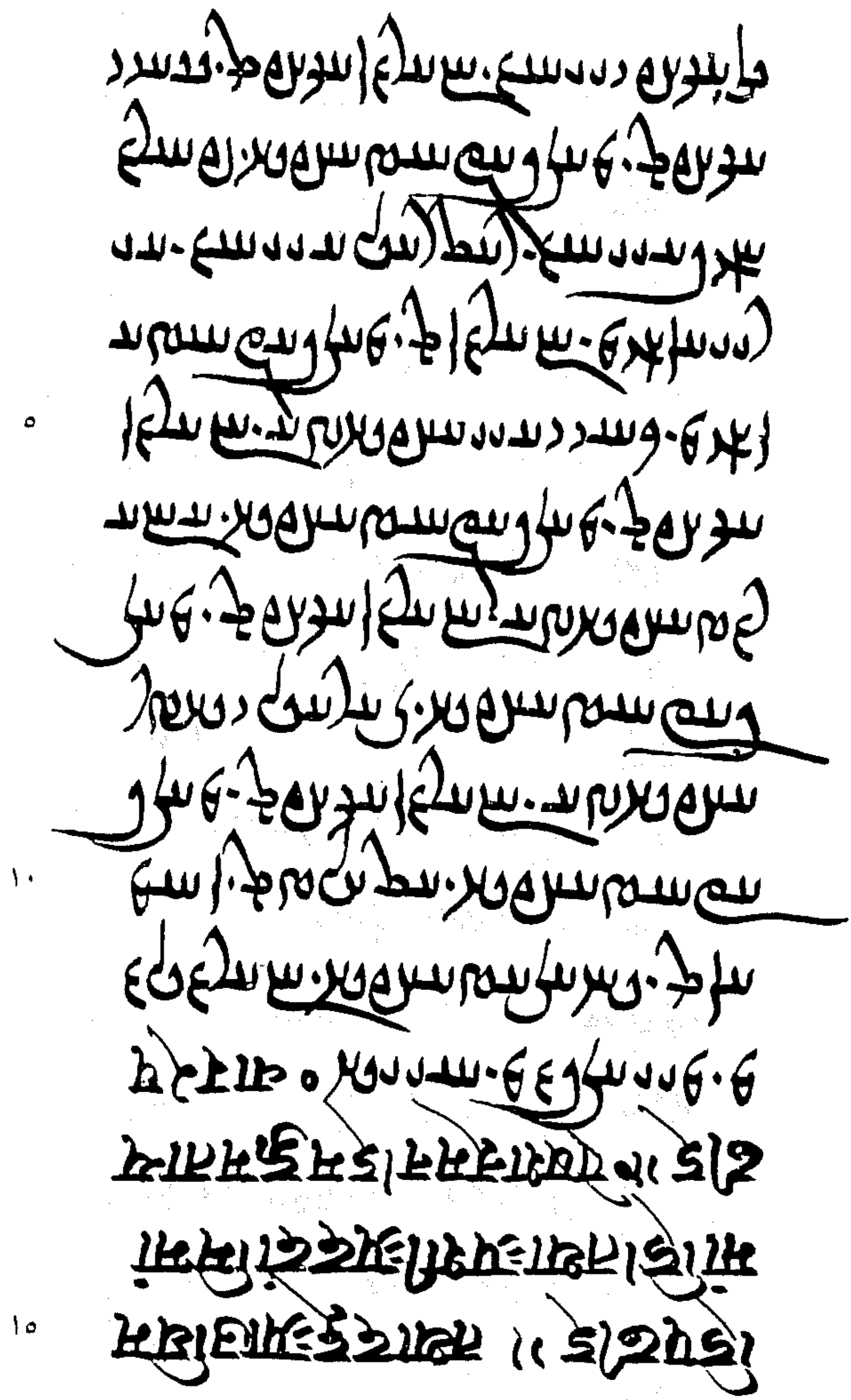
[illegible]

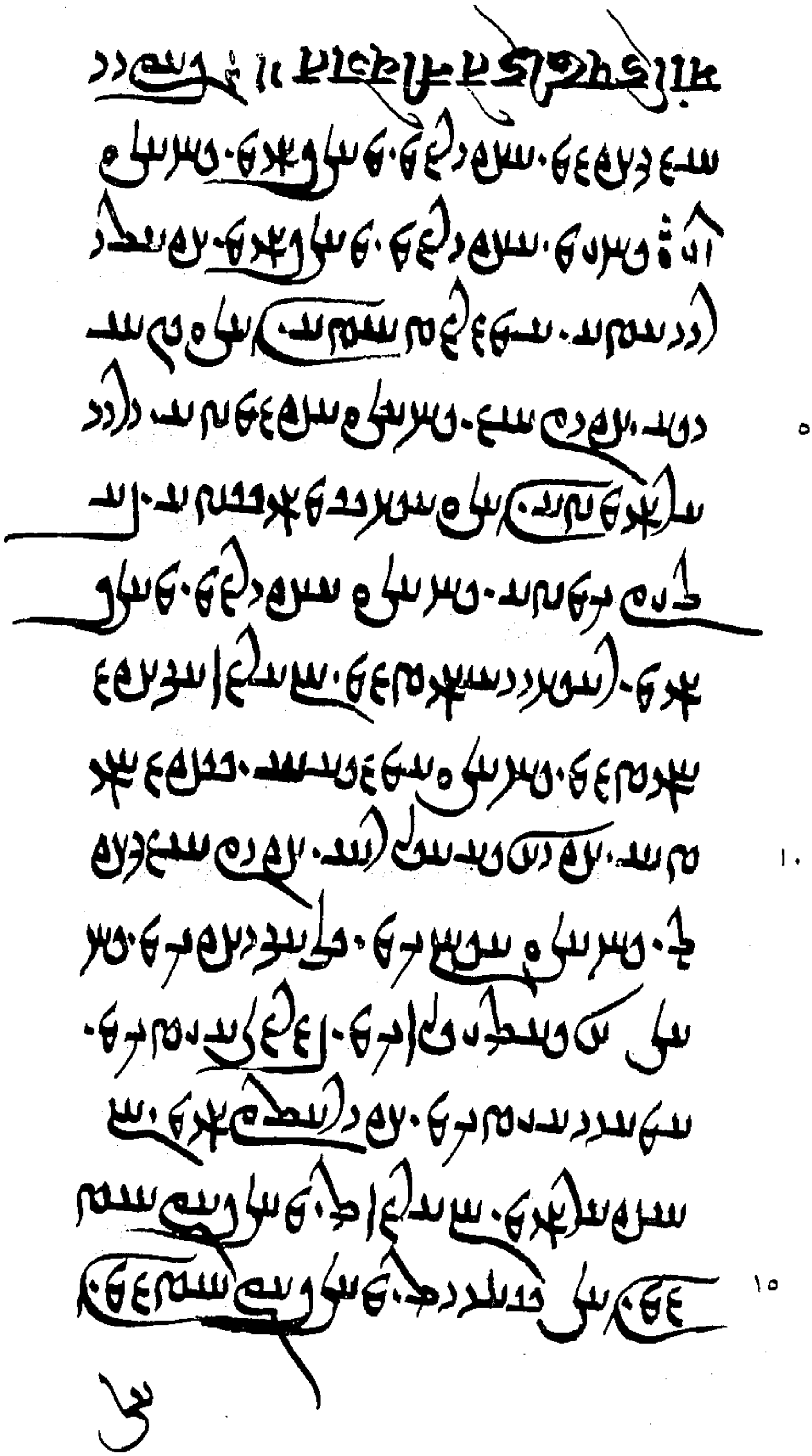
١٠

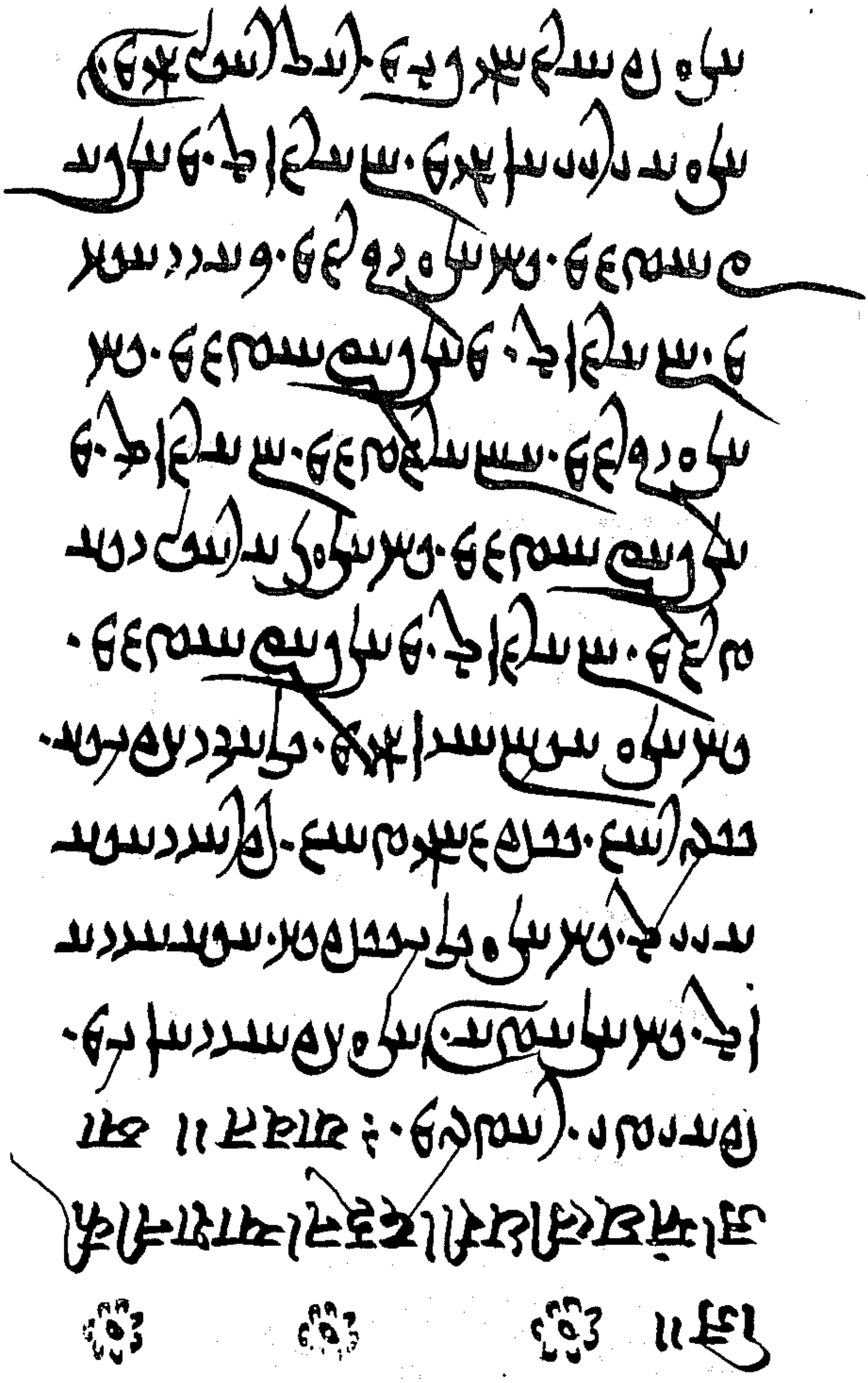
[illegible]

١٥

[illegible]

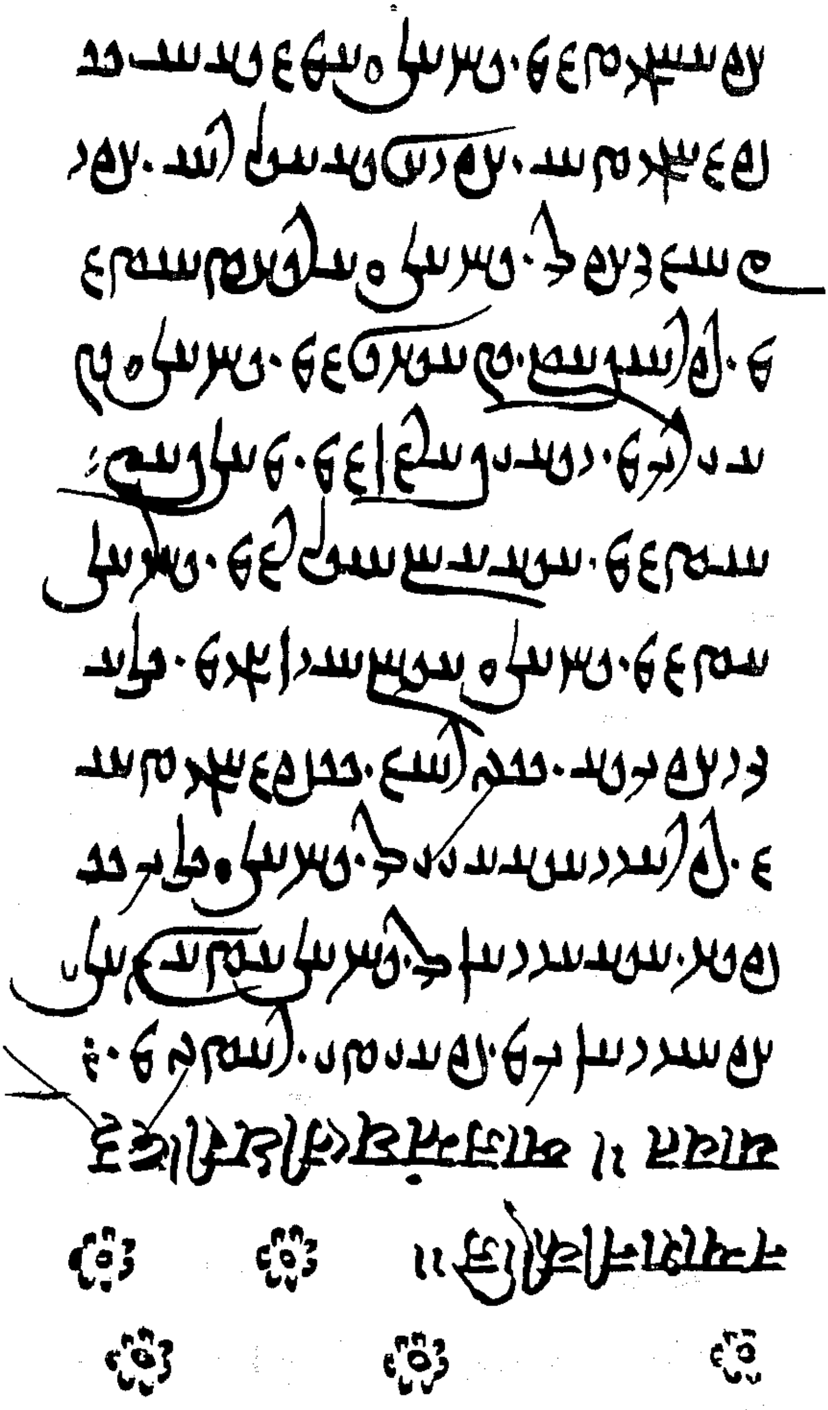

٥

١٠

١٥

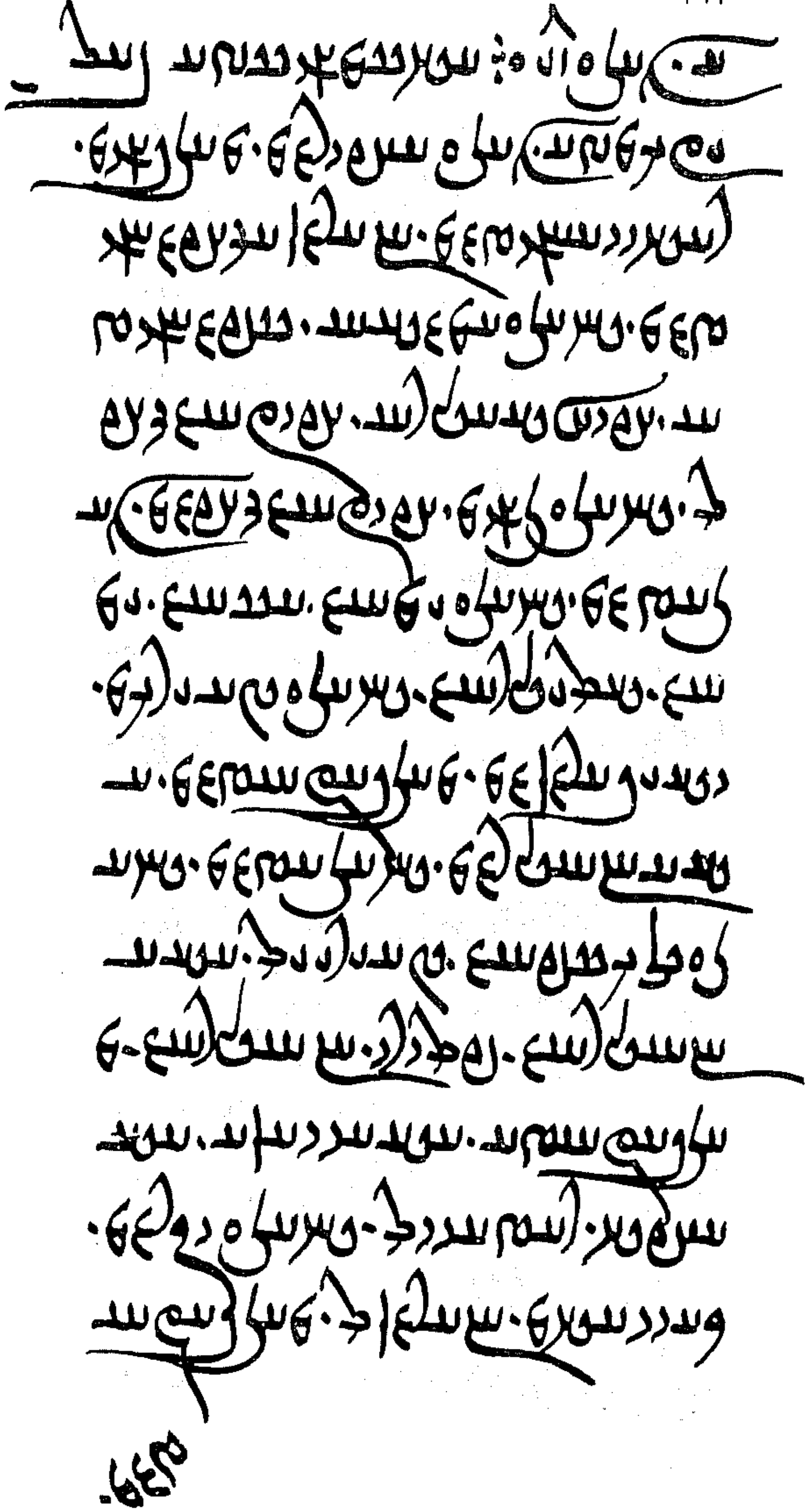
٥

١٠

١٥

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
١٥ [illegible]

٥

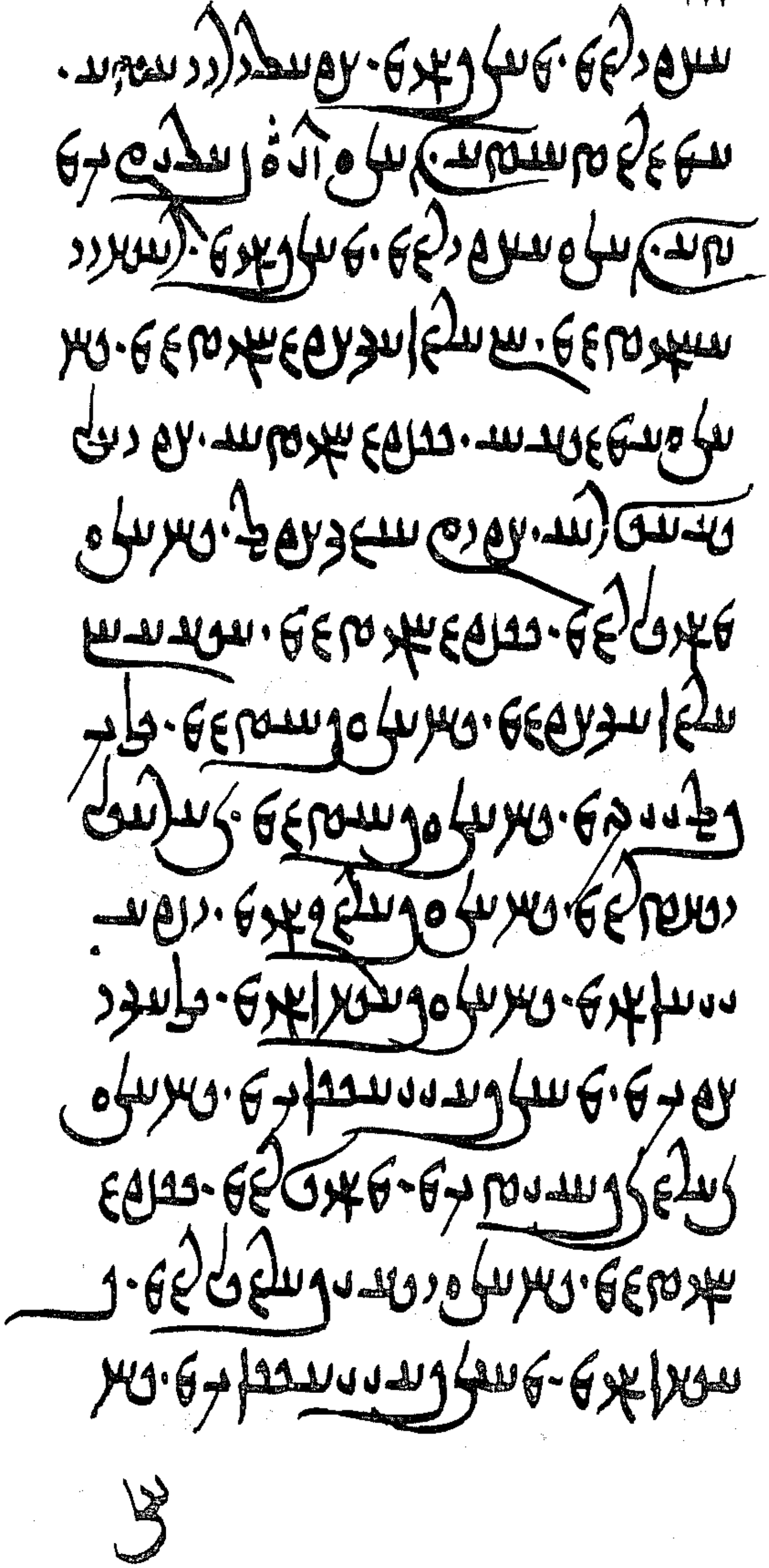
١٠

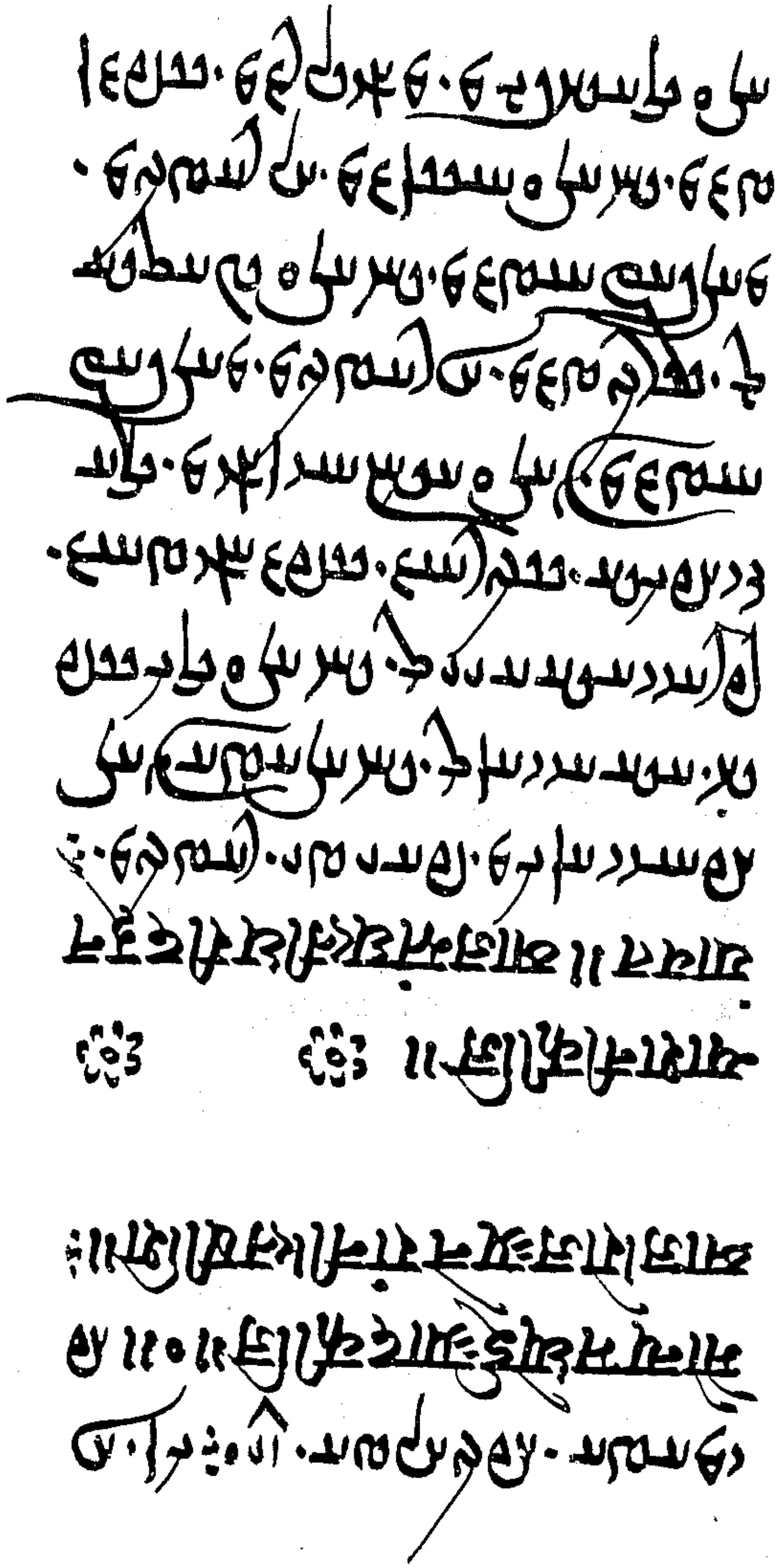
١٥

٥

١٠

١٥

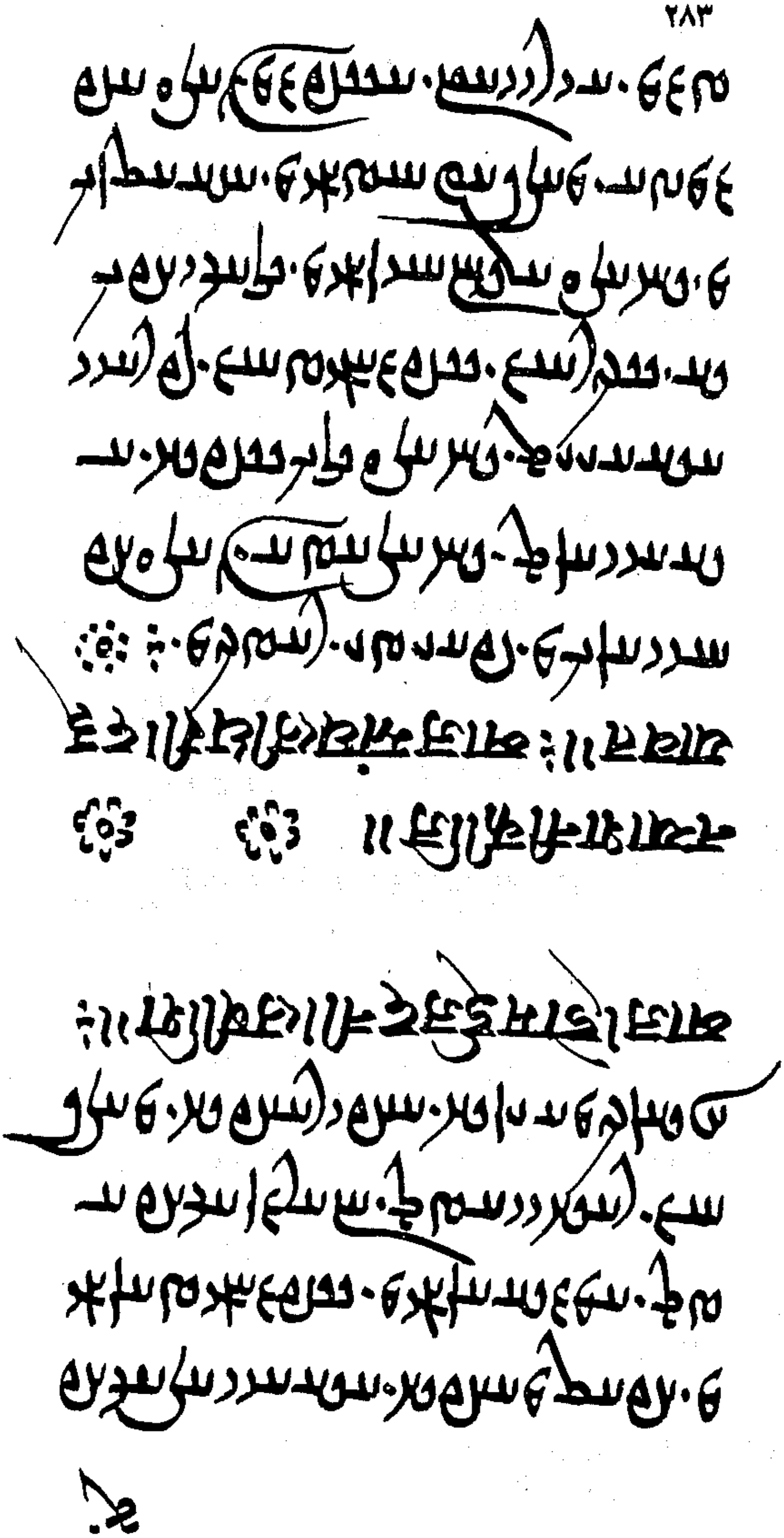

[illegible]

١٥

[illegible]

٥

١٠

١٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۵ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۱۰ [illegible]

[illegible]

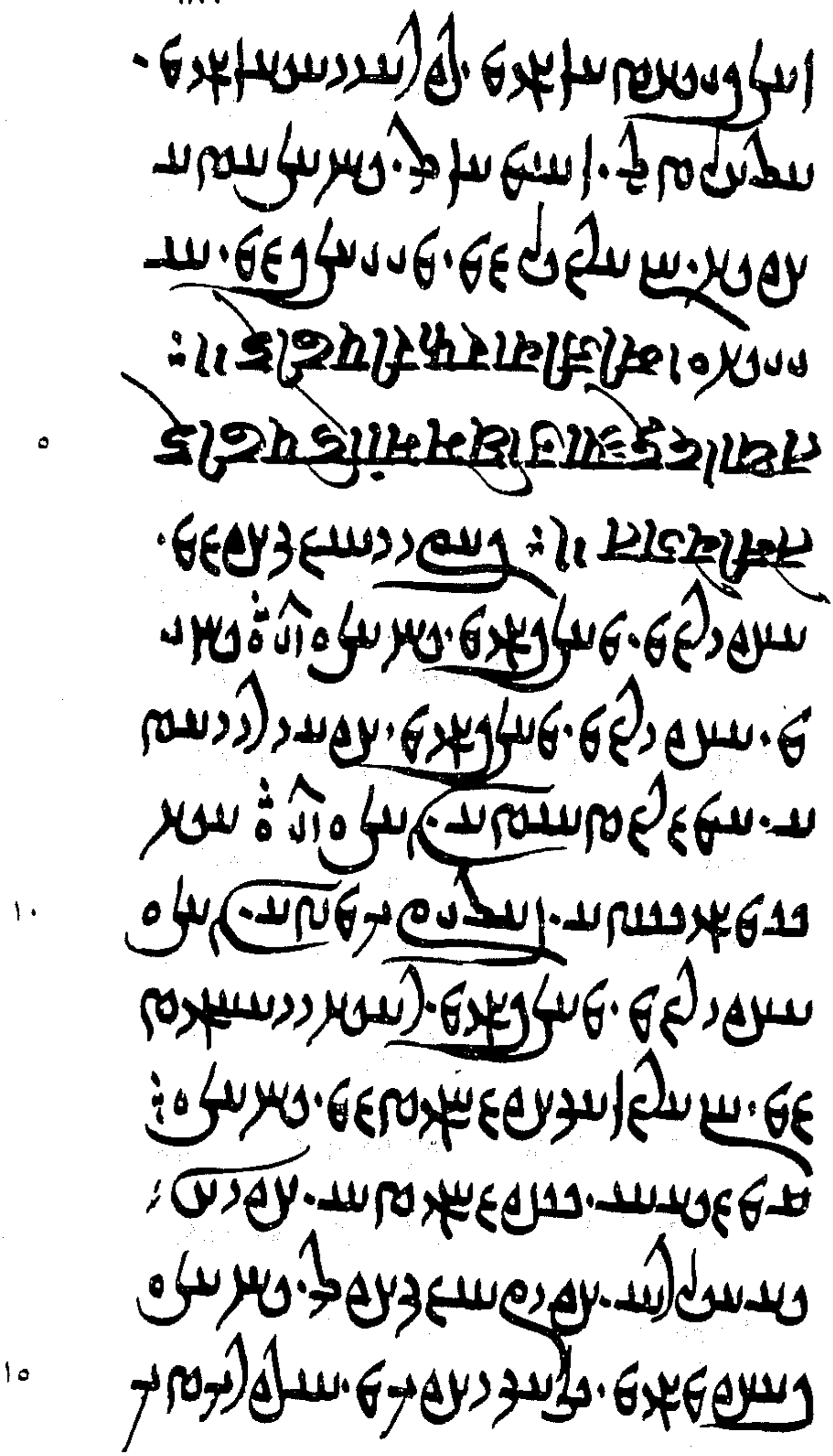
[illegible]

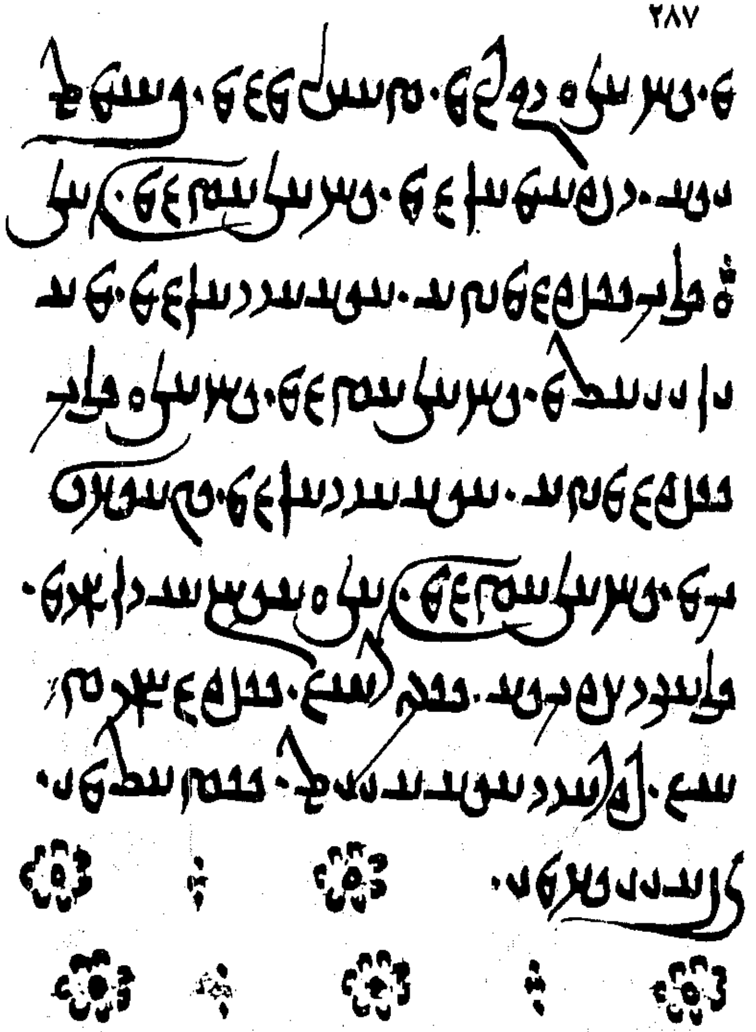
[illegible]

[illegible]

۱۵ [illegible]

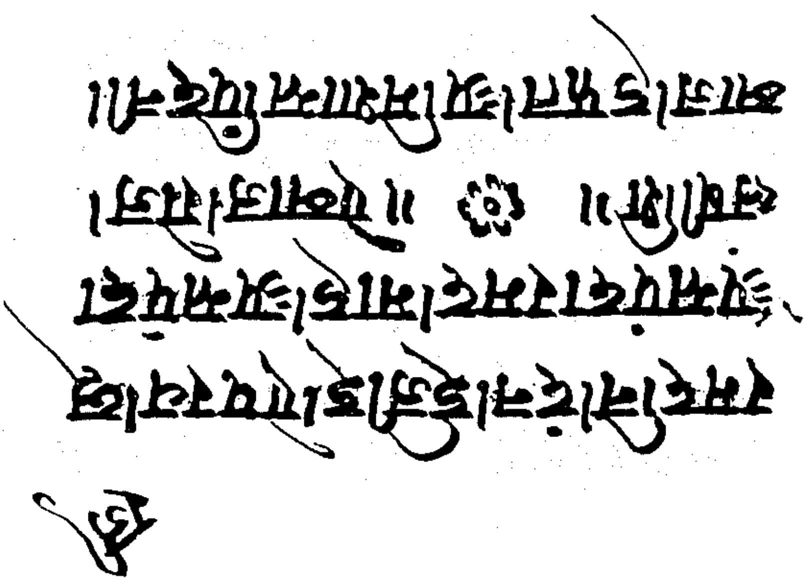
[illegible]

٥

١٠

١٥

[illegible]
[illegible]
[illegible]
इ॥ ❁ ।आज मां।इआदा।की जी
।अनि।गिडि।जीरना।नडी।इजी
डाजअन।अनि।रपीथवना।इजीइ
नडी।इजीइ ❁ अनि।गिडि।
निदीवस्तनां।इजीइ।अनि।रातनां
नेरांपेस्तरवदंना।नडी।इजीइ।अ
फइअरदीन।अनि।रांमा।अनि।अ
रोजामिडिर।अनि।स्तरोशा।अनि
।दइमाइ।अनि।दइ।रोजा।अनि
जीइनुपेनीयेगत।इमजां।णवीज
❁।अनि।पेवाज।जुबी।जिदंना।इ
स्जीगरनूछि।माठा।एदंना।इजीइ।

١

١٥

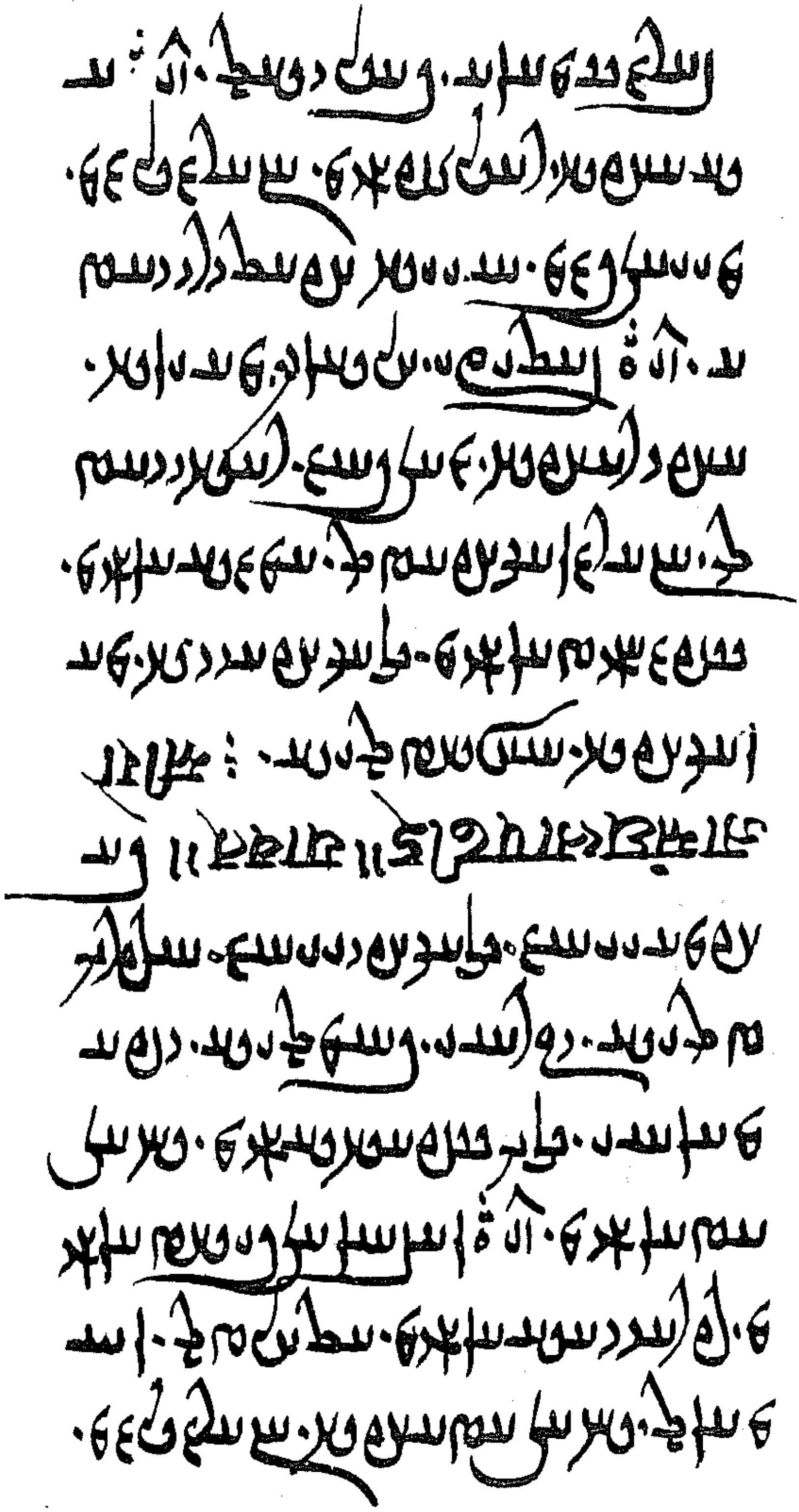
[illegible]

[illegible]

٥

١٠

١٥

[illegible]

٥

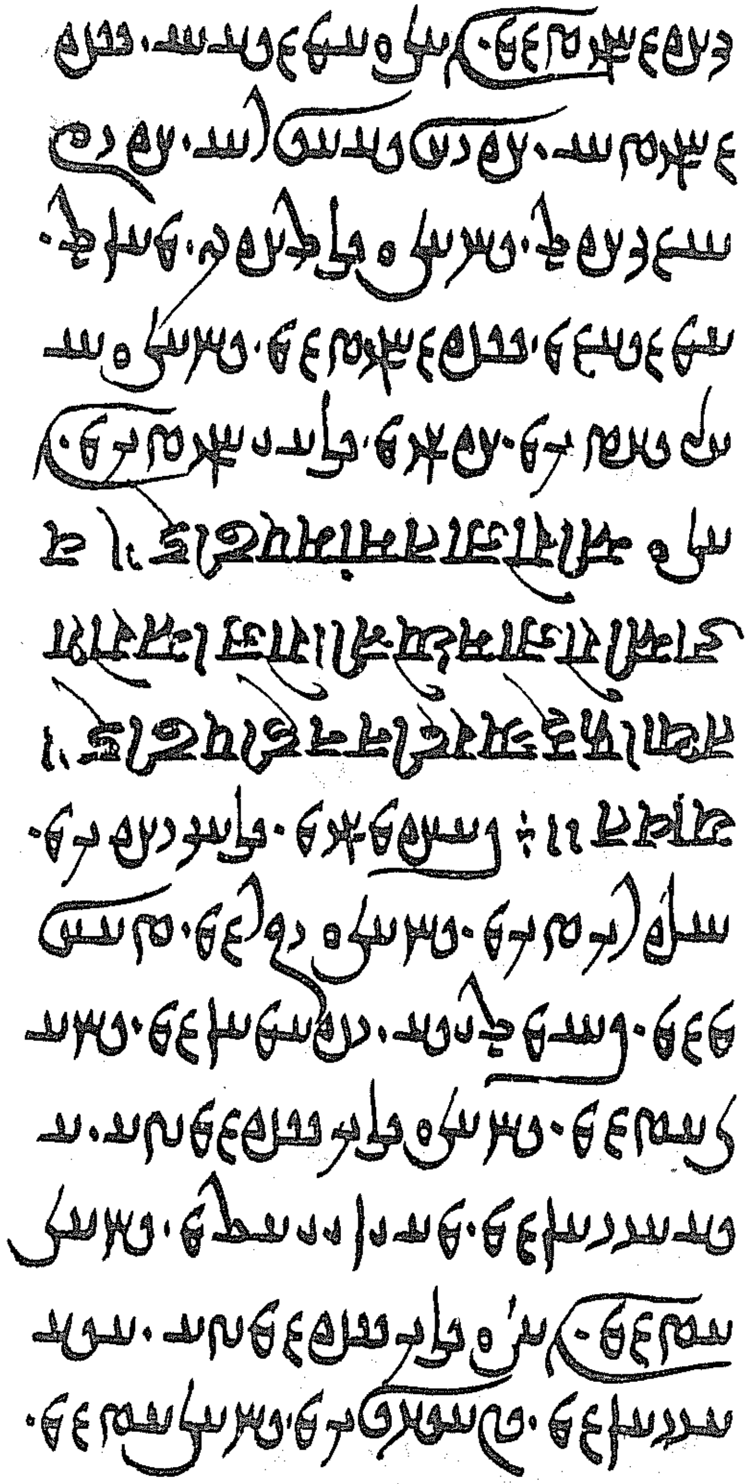
[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

٥

١٥

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

٥

١٠

١٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ١٠

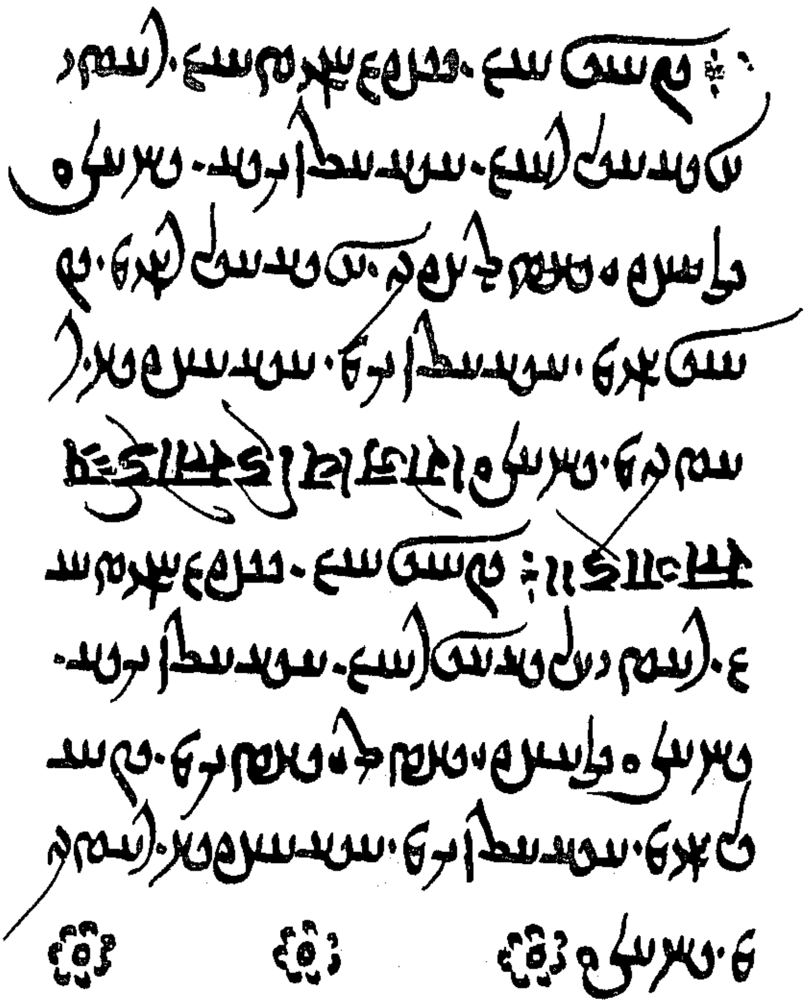
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ١٥

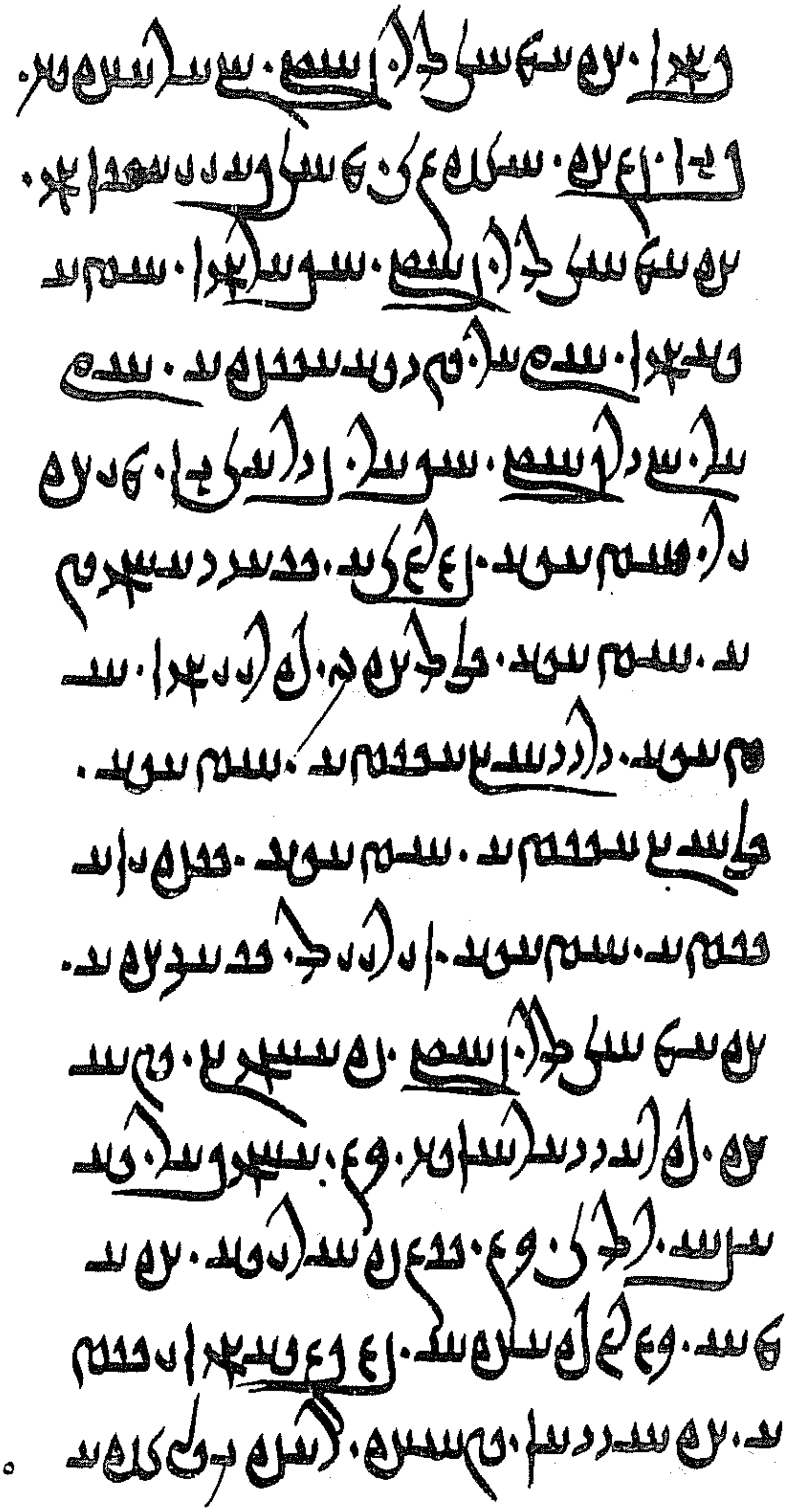

[illegible]

٥

١٠

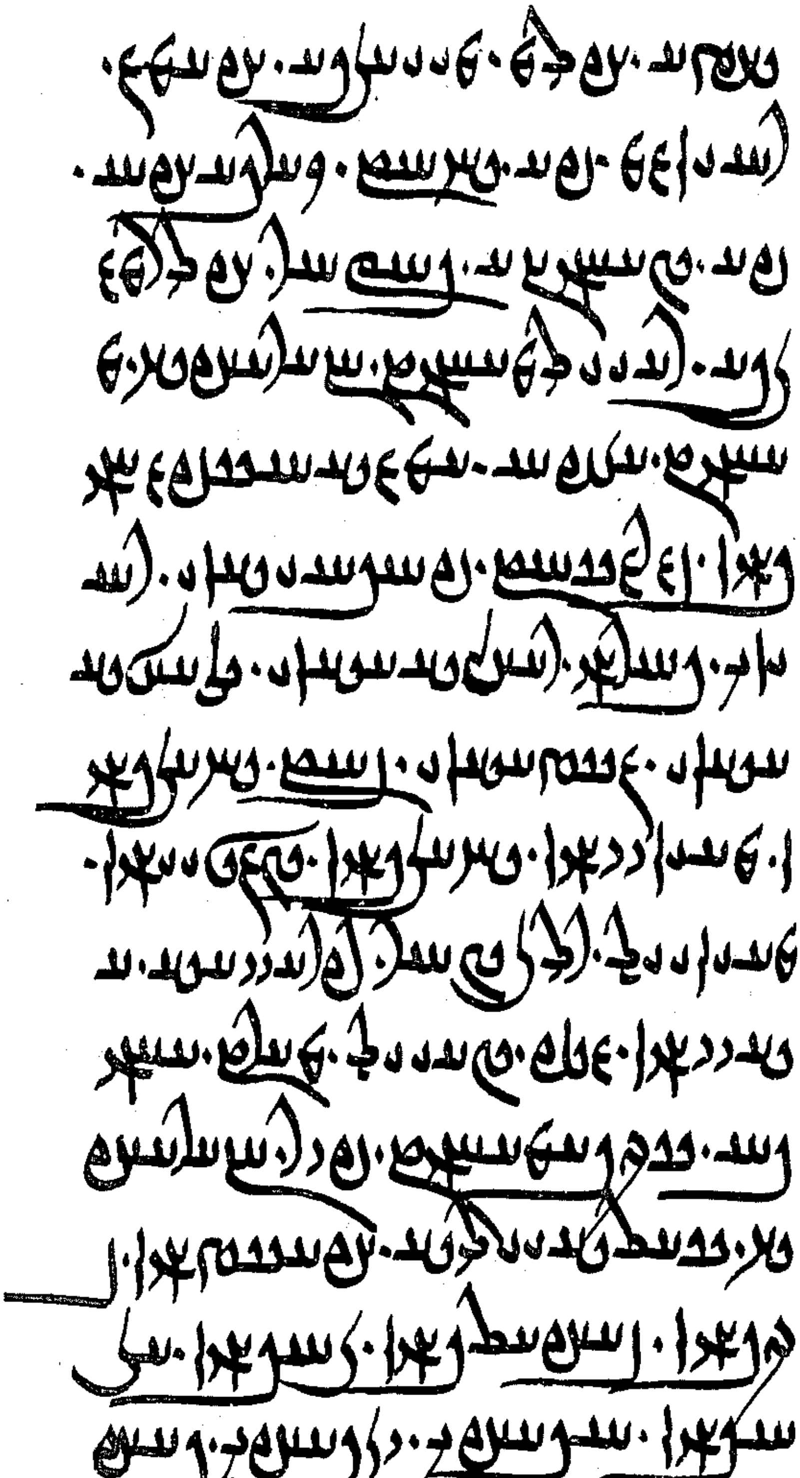
١٥

٥

١٠

١٥

هاد.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

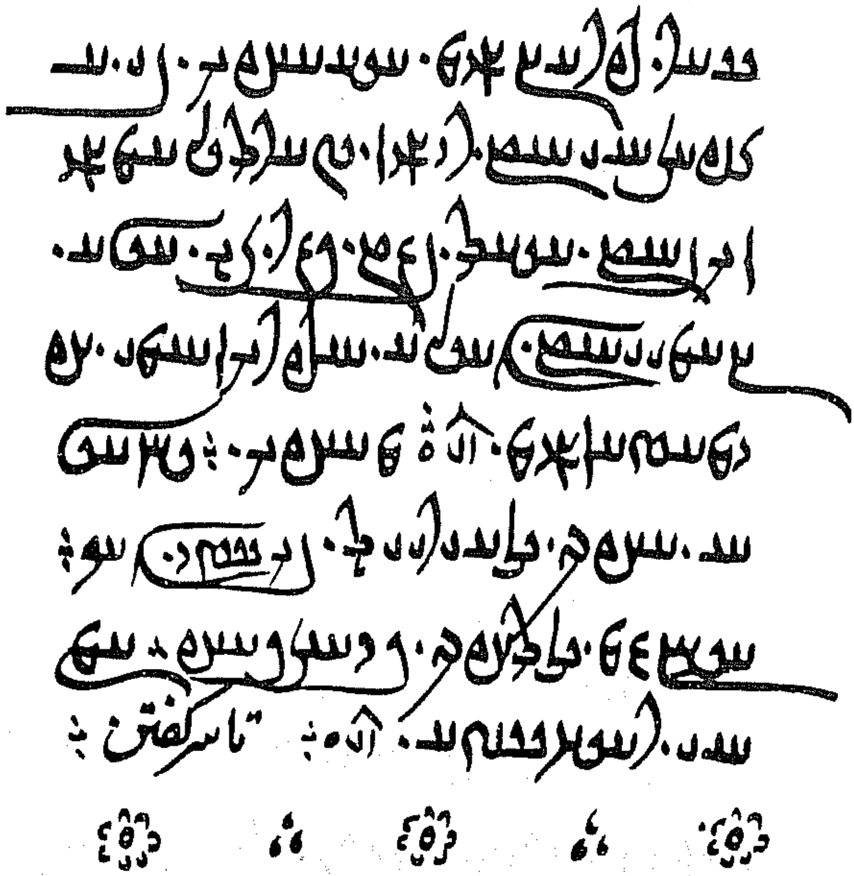
[illegible]

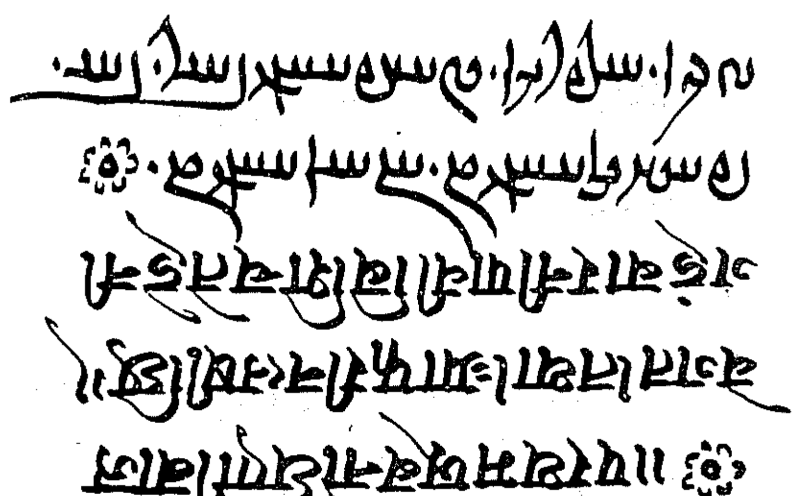
١٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

इननीबाजस्यपछि।बीजासरवे।
पेआफरीनपछि।बाजमांपछि।द
इआदकरीपछि।बाजनुधरनार
रानीइआदकरि।त्रीजीस्तरोशनी
डंबारनीइआदकरि।बीजीहमका
छि।सरवेवडीबाजधरिपछि।ग
जाएककस्तंतेमाथिपिंवंदधरिप
माथिपिंवंदधरि।पाकीसरवबी
थिजेणिबाजधरीछितेअस्तावा
पांणीभरीदरमीआंनमूकि।तेमा
वीदरमीआंनमूकि।अस्तावो१
कुडते।तथाइआदनुजेकुडतेरवा
कफुसबाफतकाडते।तथामेवाजे
छिते।तथान्याशनीजेकुडते।तथा
गडंबारनीधरि।पछिदइनईजेस्ना

٥

١٠

١٥

४० पांनिबाजअरदाफरुअशानी
कारिणुबकरवानीवेगत
३८ पांनिअमरदादरोजनिडम
कारिणुबकरवानीवेगत
३५ पांनिणुरदादरोजनिडम
डमकारिणुबकरवानीवेगत
३३ पांनिअमपदारमदरोजनि
कारिणुबकरवानीवेगत
३० पांनिशडरेवरराजनिडम
डमकारिणुबकरवानीवेगत
२८ पांनिअरदीबडस्तराजनि
नीणुबकरवानीवेगत
२५ पांनिबअनरोजनांडमकारा
मकारिणुबपांचताडनीकरवानी
६ पांनिश्रीडोरमजदरोजनिड

११४ पांनिबाजरोजतीरनी ॥०॥

११३ पांनिबाजरोजमुकुनी ०॥

१११ पांनिबाजरोजशुरशेदनी॥

११० पांनिबाजरोजआवांनी ०॥

१०७ पांनिबाजरोजआदरनी॥

१०४ पांनिबाजरोजदइपादरनी

१०२ पांनिबाजरोजअमरदादनी

१०१ पांनिबाजरोजशुरदादनी

१०० पांनिबाजरोजअपंदारमदनी

९८ पांनिबाजरोजशाहरेवरनी

९७ पांनिबाजरोजअरदीबेहस्तनी

९५ पांनिबाजरोजबहमननी ॥

९३ पांनिबाजमिनीआमारअमांदनी

९१ पांनिबाजमेआवईजवानी

८१ पांनियाजपंथईजदनी ॥०॥

पां

१३६ पांनिबाजरोजजमीआदनी

१३४ पांनिबाजरोजआस्मांननी

१३३ पांनिबाजरोजआस्तादनी

१३१ पांनिबाजरोजअरशस्तंजनी

१३० पांनिबाजरोजदीननी ॥०॥

१२९ पांनिबाजरोजदइपदीननी

१२८ पांनिबाजरोजगुःपादनी ॥

१२६ पांनिबाजरोजरांमनी ॥०॥

१२४ पांनिबाजरोजबेदरांमनी

१२३ पांनिबाजरोजफउअरदीननी

१२१ पांनिबाजरोजरशानिनी ॥

१२० पांनिबाजरोजमरोशनी ॥

११९ पांनिबाजरोजमेडरनी ०॥

११८ पांनिबाजरोजदइपमेडरनी

११६ पांनिबाजरोजगोशनी ०॥

२७४ पांनिफ़ुडरेस्त ऐकेताबनी ॥

२७२ पांनिगडंबारनीपावीनीवेगत

२५५ पांनिऽपाफरीनडमकारानी ॥

२५३ पांनिऽपाफरीनबज्रगोनी ॥

२५८ पांनिऽपाफरीनऽरदाफऽपशानी

२५५ पांनिपांचेजाथानिदंनराजपढेत

२५४ पांनिबारेमाडापढीइत्त ॥

२५० पांनितरीस्तराजपढीइत्त ॥

२४८ पांनिबाजस्त्रीराजानी ॥०॥

२४४ पांनिबाजडफतअमशाम्तपंस्नी

२४३ पांनिबाजदस्त्रांनईजदनी ।

२४२ पांनिबाजकोमईजदनी ॥

२४१ पांनिबाजबरजपेजदनी ॥

२४० पांनिबाजराजअनेरांनी ॥

२३८ पांनिबाजराजमारेस्तपंदनी

[illegible]

[illegible]

فرخ بید روز و شادی و رامشنی اندر روز مبارک دادار
هورمزد و ماه مبارک مهر داور سنه ۱۱۲۶ یزدجردی یکهزار و
صد و بیست و شش نوشتم این نسخه واج [illegible]
اندر هندوستان در بندر مبارک سورت هر که خواند دعا ۵
و آفرین بر کاتب رساند کاتب الحروف من دین بنده موبد
زاده رستم ابن موبد بهرام ابن داراب ابن سهراب
ابن مانک بن پشوتن لقب سنجانه از نسل موبدان موبد ۱۰
نیریوسنگ دهول هر که خواند دعا و آفرین و النوشته روانی
بر کاتب رساند ٭ تمیم بالخیر والظفر ٭ من نوشتم تا برآید روزگار
من نمانم این بماند یادگار ٭ من نوشتم صرف کردم روزگار
من نمانم این بماند پایدار ٭ من نوشتم تا هر کس بخواند ٭ من بمیرم این بماند
٭ ٭ تمت تمام شد کار من نظام ٭ ٭ ۱۵

te the thānak (head, etc.) of a fowl, bāj to consecrate the thānak of a sheep, bāj of the 6 Gāhāmbārs, bāj of Rapithwin, bāj of Panth Yazad, bāj to consecrate the Siāv (i.e. the suit of white clothes), bāj of Mino Mahrespand, bāj of the day Behman upto the day Aneran and the baj of Barzo, Hom and Daham Yazads, bāj of Haft Amahraspands, bāj of Siroza, the mode of recital of the 30 days, 12 months and the Gāthā days in a bāj ceremony, āfrīns of Ardāfravash, Buzorgān and Hamkārā and details of Gāhāmbār Pāvi.

The ms has been described by B.N. Dhabhar, Classified Catalogue of... mss ... of the K.R. Cama Oriental Institute, Bombay 1923, 158-59.

Kaikhusroo M. JamaspAsa

that the ms of Wāz Yashtan (=Drōn Yasht or Bāj Dharnu lit. 'holding the Bāj') was transcribed at Surat by Mobed Rustom Behram Darab Sohrab Maneck Peshotan surnamed Sanjana of the family of Neryosangh Dhaval and completed on the day Hormazd month Mihr, Yz. 1126 (=A.C.1757).

Contents: Tying the Barsom of urvarām, tying the Barsom of metallic wires, xub of 5 tāis (of Barsom) of the day Hormazd upto the day Amardad with their respective associates (hamkārs), bāj of Ardāfravash, bāj of Hormazd Xudāy, bāj of Srōsh, bāj of Sūdi Nōrōz (i.e. of Awerdād sāl Gāh-the day Khurdad of the month Spandarmad), xub ceremony during the 5 Gāthā days, bāj of the 5 Gāthās, bāj of Vanant, bāj of the day Spandarmad month Fravardin, bāj Valāvāni (i.e. of the day Khurdad month Fravardin), bāj to consecra-

I n t r o d u c t i o n

R110, presented to the K. R. Cama Oriental Institute Library by Mr. G. K. Nariman, contains 355 pages written 15 lines to the page on country-made paper. The ms (24.2x14 cms) is bound in leather covers which has given way in the binding. Some pages bear the rubber-stamp of Nosirvanji Kaikhosro Dastur of Surat. The colophon in Persian on p. 355,4-15 reveals

Printed in Ṭehran by the Tehran University
Press & Inaco Co. Press,
1976.

The Pahlavi Codices and Iranian Researches

Manuscript R 110

BĀJ
&
BARSOM

Edited by :

Dastur Dr. Kh. M. Jamasp Asa

Professor Mahyar Nawabi

With the technical assistance of

Dr. M. Tavousi

Dr. B. Faravashi

Published by the Asia Institute of Pahlavi University

30

Shiraz. 1976